

Tã âti-âti tãndí Yésũ rî tãsi Márākō drí ìgĩlĩ rî Márākō

Tã 'ẽ'á zĩlã nĩlĩ sísí rî

Búkũ nô, Yōwánĩ Márākō gólã â'dó 'bá bê âcĩ tō ázĩ Póólō yĩ kã ró Bārānábã yĩ bê rî, ìgĩ nĩ. Gólã kpá Pétērō rî lãmũ-ãziyã 'ĩ. Nĩ zĩ tã Márākō nô tãsi búkũ Tã 'È'ẽ kã 'á, kápĩtã lâ yĩ 12-15. Márākō kĩ nĩ rî, nõô ã'dô rĩ'á tã âti-âti tãndí Yésũ Ôvãrĩ rî mvã ró rî tãsi rî ì'dĩ.

Márākō lẽ â'dálã kĩ, Yésũ rĩ'á mbârãkã bê ngá ãmbã nõ 'bá yĩ drĩ sĩ ndrĩ. Ì'dĩ gólã drí 'bãzõ ì'dígówã tã lãrãkõ Yésũ drí 'elẽ rî 'bá yĩ kã bê dũũ. 'Dũ rî tã lâ ãã'dã ró bê kĩ, Yésũ mbârãkã bê õjĩlã ngá lãzẽ bê rî ìngázõ ngá lãzẽ 'ásĩ, gõ'dã kpá lĩndrĩ õnjĩ 'bãlẽ tã iyĩkã ârĩlĩ, gõ'dã kãgũmãã 'bãlẽ ìmvũ ândrẽ bê tã iyĩkã ârĩlĩ gõ'dã ngá nyãnyã fẽlẽ õjĩlã gólĩyĩ lõfó ró rî yĩ drĩ, gõ'dã kpá õjĩlã gólĩyĩ ôdrã 'bá trá rî yĩ lĩdrĩlĩ ágõlẽ lédrẽ-lédrẽ ró. Gõ'dã gólã kpá mbârãkã bê tã õnjĩ õjĩlã kã âyézõ. Gólã â'dã mbârãkã iyĩkã kpá trá lĩdrĩ-lĩdrĩ iyĩkã ôdrã 'ásĩ rî sĩ.

*Tã gólã Yōwánĩ bãbãtízĩ 'ẽ 'bá ró rî drí ânĩzõ lãtĩ êdélẽ âcã-âcã 'díyĩ pã 'bã ãmãkã kã rî tãsi rî
(Mãtãyõ 3.1-12; Lúkã 3.1-18; Yōwánĩ 1.19-28)*

¹ Tã âti-âti tãndí Yésũ Krístõ gólã Ôvãrĩ rî mvã rî tãsi rî rĩ'á nõtĩ.

2 Tā Yésū kā îtō rû trá ôzō tâ ângũ 'bá Īsáyā drí îgĩlí trá âkũ ró nā sī rî kâtí, Ôvârí âtâ íyî mvá drí kī nī rî,
 “Ní ndrê drê, má â'dô lâjô' 'bá ámakâ jô'á âtí 'álâ,
 â'dô ró lâtî êdéle ní drí ânizó.

Mălákĩ 3.1

3 Lâjô' 'bá rî gógó 'dĩ â'dô rĩ'á òmā 'á.
 Gólâ â'dô tâ îyá'á ûrû âkĩ'á nī rî,
 'Ānî ôjílâ, kúmú âmákâ ââ'dô bí 'ē'á âcálé.
 Ítí rî, nī êdé lâtî âníkâ njââ gólâ drí.
 Nī êdé lâtî rî 'dĩ dódó mbîmbî ró, â'dô ró bê gólâ
 drí âcî tōzó drí lâ 'ásĩ.' ”

Īsáyā 40.3

4 Lâjô' 'bá gólâ Ôvârí drí tâ lâ pêlé 'dĩ Yōwánĩ ĩ'dĩ. Gólâ rî òmā 'á, gô'dá drílâ rízó ôjílâ âzílî ânĩlí, yí dâ ró lûmvû gólîyî drî bābâtízî ró.* Gólâ âtâ úlí gólîyî drí kī nī rî, “Nĩ âjâ drî tâ ònjí 'ásĩ Ôvârí rî rôlé. Ôzō nī ô'ê tâ 'dĩ ĩ'dĩ rî, Ôvârí â'dô ânî âyé'á tâ ònjí âníkâ 'ásĩ. Gô'dá nī ânî má dâ ró lûmvû ânî drî bābâtízî ró.”

5 Nĩngá sī, ôjílâ dûû drí ngâzó nĩlí Yōwánĩ ngálâ òmā 'álâ. Ôjílâ rî 'dĩ 'bá yí ûrûkâ lâ ânî îyî Yērôsâlemâ lésĩ, gô'dá âzâ 'bá yí ânî îyî vō âzâ 'bá yí lésĩ Yūdáyâ 'á. Nĩngá sī, drílîyî úlí Yōwánĩ drí pêlé 'dĩ ârízó îyî. Vólé drî lâ 'ásĩ rî, drílîyî ngâzó tâ ònjí îyíkâ lôfólé. Gô'dá nĩngá sī, Yōwánĩ drí ngâzó lûmvû dâlé gólîyî drî lîmvû áyágá zílî Jōrōdénĩ rî 'á bābâtízî ró.

6 Yōwánĩ rî 'dĩ, êêdé ítá gólâkâ trá gámêlê 'bí 'ásĩ. Gásĩ gólâkâ íyî ípítîkû 'á rî íyíkâ ínîyíríkó

* 1:4 1.4 Lûmvû dādâ drî 'á 'Dĩ rĩ'á tâ â'dâ-â'dâ ró, 'díyî jĩjî tâ ònjí 'ásĩ rî kâ ĩ'dĩ.

'ásĩ, gō'dá ngá nyānyā gólâkâ rî íyíkâ ômbí ĩ'dí gbõ ápé ògó kâ bê.

⁷ Yōwánĩ íyâ tā âtĩ-âtĩ tândí 'dĩ kī, “Ōjílā āzā âbí ânĩ'á má vó, āmbā gólâkâ gārę ámakâ rî drĩ sī. Āmbā ámakâ ícá kô. Má ícá kô ąndĩlĩ ká'bókâ gólâkâ ąngílĩ.

⁸ Mâ rî gógó Yōwánĩ nô 'ê bābātízĩ ōjílā drí cé lūmvũ sī. Gō'dá gólâ rî gógó â'dô bābātízĩ 'ê'á ōjílā drí Líndrí Tândí Ôvârí kâ rî sī.”

Tā Ôvârí drí Yésũ rî êdézó njāâ lôsĩ gólâkâ tāsĩ rî

(Mātáyō 3.13–4.11; Lúkã 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Nĩngá sī, Yésũ drí ngāzó Nāzārétā gólâ 'bādrĩ zĩlĩ Gālĩláyā rî 'á rî lésĩ nĩlí Yōwánĩ ngálâ. Nĩngá sī, Yōwánĩ drí ngāzó gólâ rî íbábātízālē áyágá zĩlĩ Jōrōdénĩ rî 'á.

¹⁰ Gō'dá nĩngá sī, Yésũ ōtírĩ rĩĩ áfōlê lūmvũ 'dĩ 'ásĩ rî, gólâ drí 'bũũ ndręzó rũ njĩrĩ 'á, gō'dá Líndrí Tândí Ôvârí kâ drí â'dézó drĩ lâ ōzō ątú' bú kátĩ.

¹¹ Gō'dá úlĩ drí â'úzó 'bũũ lésĩ Yésũ drí kī nĩ rî, “Nĩ nõ ámâ mvá ífífí má drí lôvó lâ 'bālê kôrô rî ĩ'dĩ. Ánĩ tā sũ trá má rú rōô.”

¹² Tā 'dĩ volé drĩ lâ 'ásĩ, Líndrí Tândí Ôvârí kâ 'dĩ drí Yésũ rî jōzó volé ōmā 'álâ.

¹³ Tólâ ōmā 'álâ, Yésũ 'ê kųyĩ rĩ'á nyâ'dĩ-rĩ kōrōnyā ōnjĩ ōmā kâ lāfálê. 'Dĩ Sātánā íyíkâ rĩ'á gólâ rî újũ'á kpĩ. Gō'dá mālăyíkâ Ôvârí kâ rî 'bá yí bê, rĩ'á ĩyĩ Yésũ rî gógó lôkĩ'á.

Tā Yésũ drí lăjô'bá íyíkâ sísĩ rî 'bá yĩ ązízó rî
(Mātáyō 4.12-22; Lúkã 4.14-15; 5.1-11)

14 Yōwánī gólâ bābātízī 'ē 'bá rī ômbéré gǎnimã 'á rī volé drī lâ 'ásī rī, Yésū drí ngázó gólé Gālíláyā 'álâ. Tólâ gólâ lâmú vō 'ásī nílí nī'á tâ âti-âti Ôvârí kâ pē bê.

15 Gólâ kī nī rī, “Ôvârí nǐ lätī trá ânī drí rīzó kūmū íyíkâ zélé ôjílâ íyíkâ ró. Â'dô bê trá ítí rī, nī âjá drī tâ ônjí âníkâ 'ásī, nī gō ró tâ lēlē âníkâ 'balé tâ âti-âti tândí Ôvârí kâ 'dī 'á.”

16 Kâyî âlô sī, Yésū ôtírī rī nílí ñmvû ândrê Gālíláyâ kâ rī tí sī rī, drílâ nīzó ñ'bî 'bê 'bá âzâ 'bá yī úsulí rī, Símónâ Pétêrô gō'dá âdrúpī lâ Ândīriyâ bê. Gólīyī rī'á ñmbá ñyíkâ ñ'bî kâ vū'á ñmvû 'á. Símónâ yī Ândīriyâ bê rī'á ñyī kpārätī ñ'bî 'bê 'bá 'î.

17 Nīngá sī, Yésū drí ngázó tâ âtalé gólīyī drí kī nī rī, “Nī ânī 'délé má vósī, tâlâ má 'bã ró ânī bê ôjílâ âsé 'bá ró má drí, gólīyī â'dô ró ôjílâ âmákâ ró, ôzô ânī drí â'dorê ñ'bî âsé 'bá ró sīsī rī kâtí.”

18 Gō'dá nīngá sī, drílīyī ngázó 'wââ ñmbá ñyíkâ âyéle 'dézó Yésū vósī lâjóbá gólâkâ ró.

19 Gō'dá drílīyī ngázó nílí âtī 'álâ fīnyáwá. Nīngá sī, Yésū drí Zēbēdayō yī úsúzó mvá lâ yī bê rī, rú lâ yī Yākóbâ yī Yōwánī bê. 'Dīi gólīyī rī'á kōlóngbō 'á ñmbá ñyíkâ ñfī lâ êdé'á.

20 Gō'dá nīngá sī, Yésū ndrê gólīyī bê rī, drílâ ngázó 'wââ Yākóbâ yī âzilí Yōwánī bê â'dolé lâjóbá íyíkâ ró. Nīngá sī, drílīyī ngázó átá lâ yī âyéle kōlóngbō 'á 'dézó Yésū vósī lâjóbá gólâkâ ró.

*Tā ôjílâ líndrí ônjí bê rī tāsī
(Lúkâ 4.31-37)*

21 'Dĩ vósĩ, Yésũ yĩ drí ngāzó nĩlĩ lājó'ba íyíkā bē jārībā zīlĩ Kāpērānómā rĩ 'alā. Kāyĩ rātāā kā sĩ rĩ, Yésũ yĩ drí ngāzó filí iyĩ jó tā Ôvārĩ kā ārĩ kā 'á. Tólā Yésũ drí ngāzó rĩ'á tā Ôvārĩ kā ĩmbálé ōjílā drĩ.

22 Gō'dá nĩngá sĩ rĩ, ōjílā 'dĩ 'bá yĩ tĩ lā yĩ drĩ â'dízó tā Yésũ drĩ rĩ'á ĩmbálā 'dĩ drĩ sĩ. Tā ĩmbā Yésũ kā rĩ â'dó ōzō lĩfĩ ĩmbá 'bá āzā 'bá yĩ gólĩyĩ rĩ 'bá rĩlĩ lā'bí Ôvārĩ kā â'dalé rĩ āzā 'bá yĩ kátĩ kō ālówalā, tālā Yésũ rĩ gógó nyāanyā lā ĩmbā tā iyíkā cú drĩ-ācē kúmú kā rĩ sĩ.

23 Yésũ ōtĩrĩ rĩĩ drē tā ĩmbálé rĩ, āgō āzā bē rĩ'á líndrĩ ōnjĩ ābābā Sātānā kā rĩ kā bē, ōmbē gólā trá vūdrĩ. Gō'dá ātrũ kũ'dũ ró, āgō rĩ 'dĩ drĩ ngāzó rĩ'á ōtrélé lāzĩ zĩzĩ bē ulĩ líndrĩ ōnjĩ yĩ 'á 'dĩ 'bá yĩ kā sĩ kĩ nĩ rĩ,

24 “Má nĩ nĩ trá dódó, Yésũ ōjílā Nāzārētā kā ró. Nĩ ōjílā ndĩndĩ 'ĩ pātĩĩ Ôvārĩ kā rĩ 'dĩ. Nĩ lē ā'dō 'élé má rú yā? Nĩ ānĩ nō mā líndrĩ ōnjĩ ró āgō nō 'á nō fūlĩ yā?”

25 Gō'dá nĩngá sĩ, Yésũ drĩ tā átázó líndrĩ ōnjĩ ābābā kā 'dĩ drĩ 'alé ādrā sĩ, “Nĩ rĩ tĩtĩ, nĩ āfō volé āgō nō 'ásĩ.”

26 Gō'dá nĩngá sĩ, líndrĩ ōnjĩ ābābā kā rĩ 'bá āgō 'dĩ 'á 'dĩ drĩ rízó āgō rĩ 'dĩ iyalé kũkĩĩ mbārākā sĩ, drílā āgō 'dĩ 'bāzó ōtrélé ngbálá-ngbálá, gō'dá drílā ngāzó drĩ ĩnjilĩ volé āgō rĩ 'dĩ rú sĩ.

27 Gō'dá nĩngá sĩ, ōjílā tĩ drĩ â'dízó ndrĩ tā 'dĩ drĩ sĩ. Nĩngá sĩ, drĩliyĩ ngāzó rĩ'á tā ĩjilĩ iyĩ vō 'ásĩ kĩ nĩ rĩ, “Ngá nōtĩ nō ā'dō 'ĩ? Gólā rĩ tā átalé drĩ-ācē Ôvārĩ kā rĩ sĩ, tālā líndrĩ ōnjĩ 'dĩ āārĩ ró kpá tā gólā drĩ rĩ'á rālā rĩ 'bá yĩ bē.”

28 Nīngá sī, ōjílā 'dī 'bá yī drí ngāzó nīlí 'bā 'álá tā Yésū drí líndrī ōnjí 'dī drōzó 'dī átálé ōjílā āzā 'bá yī drí. Ítí, tā 'dī 'bā Yésū rī rú â'dólé lîkû-lîkû ró 'bādrî Gālíláyā kâ rī 'ásī dîrî kângbû.

Tā Yésū drí ngá lâzé 'bá îngázó Kāpērānómā 'álá rī

(Mātáyō 8.14-17; Lúkã 4.38-41)

29 'Dīl vósī, Yésū yī drí ngāzó nīlí volé jó tā Ôvârí kâ ârī kâ rī 'ásī. Gólîyî Sîmónā, Āndîrîyā, Yākóbā, gō'dá Yōwānī yí bē. Gólîyî nī kôrô mbî Sîmónā Pétêrō yī drí 'bā 'álá âdrúpî lâ Āndîrîyā bē.

30 Tólā Sîmónā rī ādrá rī'á âyî'á vūdrî gbārākā drîl jó 'á. Rú'bā lâ âmê trá tílí-tílí. Nīngá sī, 'wāā ngá lâzé gólākā 'dī ódrí tā lâ pēzó Yésū drí.

31 Yésū drí ngāzó filí ōkó rī 'dī ngálā jó 'álá. Nīngá sī, Yésū drí drî lâ rüzó sêlé, tâlá gólā ōngā ró bē ûrû. Kôrô 'wāā ōkó rī 'dī rú'bā lâ âmé 'bá 'dī drí â'dízó, gō'dá drílā ngāzó nīlí ngá nyānyā lâ'dílí gólîyî drí nyâlê.

32 Ítú ōtîrî fîl rî,* ōjílā drí ngāzó rī'á ngá lâzé 'bá gō'dá kpá gólîyî líndrī ōnjí Sātānā kâ drí ômbélé trá rī 'bá yí bē âtrôlé âjílí Yésū ngálā.

33 Gō'dá nīngá sī, ōjílā jārîbā 'dī 'ásī rī drí îyî ômózó tílîlî ró jó tílî jó Yésū drí rîzó rîlí rî tî.

34 Nīngá sī, Yésū drí ngāzó rī'á ōjílā dūû ngá lâzé tî lârákô ngíngî bē rî 'bá yí pâlê ngá lâzé îyíkā 'ásī. Drílā kpá líndrī ōnjí 'dī 'bá yí lâdrózó volé ōjílā gólîyî â'dó 'bá î'dí bē lâ rī 'bá yí 'ásī.

* 1:32 1.32 Ōjílā ânî trá ãtú drí firî 'á, tâlá kâyî rātāā kâ gólā ōjílā drí lôvózó 'á lâ 'dī ndê rú trá.

Gólâ âyé líndrí ònjí 'dĩ 'bá yí kô tị n̄l̄l̄ lãndrâ dr̄ñ sī, tãlâ gól̄ȳi n̄ trá k̄i, gólâ ã'di ì'di yã. Gõ'dá ìtí rí, Yésũ l̄éé dr̄é kô gól̄ȳi drí íȳi tã 'bãlé lậ'búlị 'wãã òjilã drí.

*Tã Yésũ drí ngãzó lậvũlị Kãp̄ērãnomã 'ásĩ rí
(Lúkã 4.42-44)*

³⁵ C̄ĩnó rí 'dĩ sī, Yésũ drí ngãzó jó 'dĩ 'ásĩ ãkpã v̄õ dr̄ẽ p̄ãñ-p̄ãñ n̄l̄i v̄õ òjilã ãkó rí 'á tólã n̄l̄i tị ìrátãlé Ôvãrì drí.

³⁶ Gõ'dá Yésũ bê trá yũ'dạwạ rí, Sĩmónã yí íȳi ãzĩ-ãzĩ yí bê drí ngãzó n̄l̄i Yésũ rí lônđãlé.

³⁷ Gõ'dá gól̄ȳi ùsũ Yésũ bê rí, dril̄ȳi ngãzó tã âtalé drílã k̄i n̄ rí, “Ôjilã ndrĩ 'dó rĩ'á ânĩ lônđã'á, ní ããgõ ró ìȳi pãlé!”

³⁸ Nĩngá sī, Yésũ drí tã-dr̄ñ l̄oḡõzó gól̄ȳi drí k̄i n̄ rí, “Nĩ 'dê, mã n̄ ró v̄õ ãzã 'bá yí â'dó 'bá ãnȳi rí 'bá yí 'álã, tãlã má l̄ẽ kpá úlị Ôvãrì kã p̄élé òjilã gól̄ȳi v̄õ 'dĩ 'bá yí 'á 'dĩ yí drí, tãlã 'dĩĩ ngá 'ê'ê má drí ânĩ'á 'êlã n̄ngá rí ì'di.”

³⁹ Ìtí ró rí, gól̄ȳi drí lậmúzó d̄ĩr̄i v̄õ Gãl̄iláyã kã rí 'ásĩ ndrĩ. V̄õ rí 'dĩ 'bá yí 'á rí, Yésũ drí n̄izó úlị Ôvãrì kã p̄ẽ bê òjilã drí jó tã Ôvãrì kã ârĩ kã rí 'bá yí 'ásĩ. Gõ'dá gólâ lãdrô líndrí ònjí kpã òjilã líndrí 'dĩ 'bá yí drí r̄izó 'á lã yí rí 'ásĩ.

*Tã Yésũ drí ãrĩ 'bá êdézó rí
(Mátáyõ 8.1-4; Lúkã 5.12-16)*

⁴⁰ Ìtũ ãzã sī, ãgõ ãzã ãrĩ 'bá ró drí ânĩzó 'ã'ĩ t̄l̄l̄ ãnyákũ dr̄ñ Yésũ ândrã. Drílã ngãzó rú'bã lậ'bãlé Yésũ drí k̄i n̄ rí, “Ôzõ ìĩcã trá ní l̄l̄f̄ ã'dô ró bê âmã êdézó rí, 'dõvó ní êdê mã ngbãngbã ngá lãzé âmãkã n̄ 'ásĩ.”

41 Nīngá sī, āgô rī 'dī ĭzā lâ drí gāzó Yésū drí. Gō'dá Yésū drí ngāzó drí 'bālé gólâ drī, gōzó tā âtalé kī nī rī, “Āwô, má lē tā trá ânī pāzó â'dolé rú'bá bê ngbángbá.”

42 Nīngá sī, kôro ārī 'dī drí rû ndēzó volé āgô 'dī rú'bá lâ 'ásī. Gō'dá āgô rī 'dī rú'bá lâ drí â'dózo lúwá-lúwá.

43-44 Gō'dá nīngá sī, Yésū drí ngāzó āgô rī 'dī âtilí ngbilí-ngbilí kī nī rī, “Ní ârī dódó, ní âtâ tâ kô tâ rī nō tāsī ōjílâ āzākā drí. Ní 'dâ lâ'bí rú'bá drí rû êdézó ārī 'ásī rī ĭ'dī. Ní nī cú nī, ânī nyāanyā â'dalé drī-'bá lâ'bí 'è kâ rī drí, ní gô ró kōronyā ĭlī ngá fēfē ró Ôvârí drí, ōzō tâ âtâ Músâ kâ 'bālé ārī 'bá â'dô ró ngbángbá rī kâtí, tâlâ ní 'è ró āwô-ĭtí âmbá Ôvârí drí. Ōzō ní ō'è tâ rī 'dī trá ĭtí rī, ōjílâ ndrī â'dô nī'á lâ ĭyī kī nī rī, ngá lâzé âníkâ ārī ró 'dī ōndē rû trá ní rú sī.”

45 Yésū âtâ bê tâ 'dī kpálé ĭtí āgô rī 'dī drí rī, āgô rī 'dī cí tī tâ Yésū drí pélé yí drí 'dī drī kô. Gólâ ngá íyíngá nī'á tâ rī 'dī âtâ bê ōjílâ drí árílí ndrī, gō'dá tâ rī 'dī drí lâ'búzo fāā vō 'ásī cé tītī. ĭtí lâ 'dī drí rī, Yésū ícá gō'dá kô nī'á filí jārībâ āzâ 'bá yī 'ásī, ōjílâ tīlīlī ōzó ĭyī gólâ rī ômó kô rōô. ĭ'dī ĭtí, Yésū lâjó'bá íyíkâ rī 'bá yī bê drí gōzó rīlī ĭyī ōmā 'á. Kpálé Yésū yī rīrī ōmā 'á 'dī sī rī, ōjílâ dūū ĭyíkâ zāâ ânī'á ĭyī gólâ ngálâ vō drī 'ásī cé tītī.

2

Tā Yésū drí mbârākā íyíkâ â'dázo tā ōnjí āgô pá lâ drí ôdrālé trá kpārātī rī kâ rī âyézo rī sī (Mātáyō 9.1-8; Lúkã 5.17-26)

¹ Kâÿî ffinyáwá volé drĭ 'ásĭ, Yésũ drĭ ngāzó gólé volé Kāpērānómā 'álā. Áâtā ókĭ nĭ rĭ, Yésũ bê 'bā gólā drĭ rĭzó rĭ 'álā.

² Gõ'dá õjĭlā ârĭ ĩÿĭ bê úlĭ rĭ 'dĭ rĭ, õjĭlā ĩtĭlĭlĭ drĭ ngāzó rŭ ê'bélé dũũ jó 'á Yésũ ngálā bũũũ ă'dĭ-drĭ 'ásĭ ndrĭ. Gõ'dá Yésũ drĭ ngāzó rĭ'á tã Ôvârĭ kâ âtálé gólĭÿĭ drĭ.

³ Nĭngá sĭ, Yésũ õtĭrĭ rĭĭ úlĭ âtálé rĭ, õjĭlā sũ drĭ āgô āzâ pá lâ drĭ ôdrālĕ trá kp̄r̄r̄tĭ rĭ ânĭjĭzó ânĭzó ĩ'dĭ bê lâ gbārākā sĭ Yésũ ngálā, tālā Yésũ õpā ró gólā bê â'dólé ndĭndĭ ró.

⁴ Nĭngá sĭ, gólĭÿĭ âcâ bê 'bā rĭ 'dĭ 'á rĭ, gólĭÿĭ ĩcá gõ'dá kô āgô pá lâ drĭ ôdrālĕ trá kp̄r̄r̄tĭ 'dĭ lôfĭlĭ Yésũ ngálā jó 'álā, tālā õjĭlā trá rĭ'á ĩÿĭ ngb̄'ũ rōō. Gõ'dá nĭngá sĭ, õjĭlā gólĭÿĭ āgô pá lâ drĭ ôdrālĕ trá 'dĭ ânĭjĭ 'bá 'dĭ 'bá ÿĭ drĭ ngāzó mbālĕ ũpĭ lôlé jó-drĭ lĕsĭ* gōzó gbārākā āgô pá lâ drĭ ôdrālĕ 'dĭ bê 'dĭ â'ĭzó bāgó sĭ ĩrĭlĭ kōrō ũpĭ rĭ 'dĭ 'ásĭ jó 'álā.

⁵ Gõ'dá Yésũ ndrĕ tã rĭ 'dĭ ĩtĭ bê rĭ, drĭlā nĭzó lâ kĭ nĭ rĭ, āgô 'dĭ 'bá ÿĭ rĭ'á ĩÿĭ tã lĕlĕ āngĭ bê mbārākā ĩÿĭkâ õjĭlā pā kâ rĭ 'á. ĩtĭ ró rĭ, Yésũ drĭ ngāzó tã âtálé āgô pá lâ drĭ ôdrālĕ trá 'dĭ drĭ kĭ nĭ rĭ, “Ámâ rŭ-lĕ-āzĭÿā, áāÿĕ nĭ trá tã õnjĭ ánĭkâ 'ásĭ.”

⁶ Nĭngá sĭ rĭ, gólĭÿĭ lã'bĭ ĩmbá 'bá rĭ 'bá ÿĭ kpá rĭ'á ĩÿĭ tólā Yésũ bê. Gõ'dá gólĭÿĭ ârĭ úlĭ Yésũ kâ 'dĭ bê rĭ, drĭlĭÿĭ ngāzó tã ĩsŭlĭ ĩÿĭ 'á kĭ nĭ rĭ,

⁷ ĩÿĭkâ kô āngô tí ró āgô nō drĭ rĭzó úlĭ âtálé nōtĭ nō ÿā? Gólā trá 'ĕ'á Ôvârĭ rĭ mbārākā âmālĕ ÿĭ drĭ. Cé Ôvârĭ ĩ'dĭ ĩcá 'bá ró tã õnjĭ õjĭlā kâ

* 2:4 2.4 Jó-drĭ 'dĭ trá rĭ'á sālārā ĩtĭ.

âyélé.

⁸ Nīngá sī, Yésū drí 'wāâ tâ ïsū-ï̄sū gólīyíkâ 'dī nīzó, gō'dá drílâ gólīyī ïjízó kī nī rī, “Nī rī tâ ïsūlī ïtī lâ 'dī ró má rú ã'dô tāsī?

⁹ Mâ 'díyī pā 'bá Ôvârí ngá lésī rī ï'dī cú mbârākâ bê òjílâ âyézo tâ ònjí gólīyíkâ 'ásī. Gō'dá má ícâ trá tâ 'dī âtalé cú ïtī lânō ãkó. Tā 'ē 'bá â'dálâ kī'á nī rī, pātījī má â'dô â'dó'á mbârākâ 'dī bê rī, rī'á nōtī, má â'dô ãgō nō pá lâ yī 'bā'á â'dólé tândí ró.

¹⁰ Ngbāângbânō, má â'dô úlī â'tá'á, tâlâ mī nī ró bê kī'á nī rī, mâ gólâ Ôvârí drí âjólé trá úrú lésī rī rī'á cú mbârākâ tâ ònjí âyé kê bê ãngó nō 'á nōngá.” Nīngá sī, Yésū drí tâ âtázó ãgō pá lâ drí ôdrâlé trá kpārātī rī drí kī nī rī,

¹¹ “Má 'bā tâ ní drí kī nī rī, ní ngâ úrú, ní trō gbārākâ áníkâ 'dī nīzó 'bā 'álâ.”

¹² Nīngá sī, òjílâ 'dī 'bá yī līfī drī lâ 'á ndrī ãgō 'dī drí ngāzó 'wāâ kôrô âdrélé úrú, drílâ gbārākâ íyíkâ 'dī trōzó gōzó ngälé fōlé ï'dí bê lâ ïvī 'álâ. Tā lârákô 'dī tāsī rī, òjílâ 'dī 'bá yī tī lâ yī drí â'dízó. Gō'dá nīngá sī, drílīyī ngāzó Ôvârí rī lùyílī kī nī rī, “Ïtú ãmâ tīzó rī sī rī, mã ndrē drē tâ 'dī rī kâtī rī drē kó kô. Mã nūjī kô kī, Ôvârí ãâfē mbârākâ trá ãmbá Yésū drí.”

*Tā Yésū yī kê bélé-bélé û'dú 'bá yī bê
(Mátáyō 9.9-13; Lúkã 5.27-32)*

¹³ Tólâ sī, Yésū yī drí ngāzó gólé volé ïmvú ândrē tī 'álâ tâ ârí 'bá íyíkâ rī 'bá yī bê. 'Dī òjílâ ïtīlīlī rōô bê rī'á ânī'á tâ Yésū kê ârílī. Nīngá sī rī, Yésū drí ngāzó tâ ïmbálé gólīyī drí.

14 Gō'dá 'dīl vosī rī, Yēsū yī rī'á lāmú'á rī, drīlīyī Mātáyō* Ālōpáyā rī mvá rī úsúzó rī'á vō íyíkā bélé-bélé ũ'dú ká rī 'á. Nīngá sī rī, Yēsū drī ngāzó tā átálé gólā drī kī nī rī, “Ní ngā 'dēlé má vosī â'dolé lājó'ba ámakā ró.” Nīngá sī, Mātáyō drī ngāzó 'wāā 'dēlé gólā vosī lājó'ba ró.

15 'Dīl vosī, Mātáyō drī Yēsū yī âzízó yī drī 'bā 'alā. Yēsū yī ōtírī rī ngá nyālē Mātáyō rī 'bā 'alā rī, bélé-bélé ũ'dú 'bā gō'dá gólīyī lā'bí Yúdā yī ká rī 'dā 'bā kō rī 'bā yī bē rī'á íyī dūū, tālā ōjílā ōzō gólīyī kátí 'dī 'bā yī trá rī'á dūū 'dó Yēsū rī vó lōbē 'bā ró. Yēsū yī lājó'ba íyíkā rī 'bā yī bē rī íyī rī'á ngá nyā'á gólīyī bē tólā.

16 Nīngá sī, lā'bí ĩmbá 'bā â'dó 'bā íyī Pārúsī* ró rī 'bā yī drī ngāzó ânīlí Yēsū rī úsúlí lājó'ba íyíkā bē rī'á íyī ngá nyā'á bélé-bélé ũ'dú 'bā 'dī 'bā yī bē gō'dá kpá gólīyī lā'bí ĩzā 'bā rī 'bā yī bē. Nīngá sī, drīlīyī ngāzó tā ĩjílí lājó'ba Yēsū ká rī 'bā yī tī kī nī rī, “Yēsū rī rī'á ngá nyālē tā ōnjí 'bā 'dī 'bā yī bē vō ālō 'á ā'dō tāsī yā?”

17 Nīngá sī, Yēsū ârī bē tā ĩjī gólīyíkā 'dī rī, drīlā ngāzó tā-drī lōgólé kī nī rī, “Ngá lāzé ākó lé 'bā lōndāā ójó kō, cé ngá lāzé 'bā lōndā ójó nī íyī pālē. Gō'dá má ânīí kō tā mbī 'bā pālē, má ânī tā ōnjí 'bā âzílí, tālā ópā ró gólīyī bē tā ōnjí gólīyíkā 'ásī.”

*Tā tā ĩmbā ó'dí Yēsū ká rī tāsī
(Mātáyō 9.14-17; Lúkã 5.33-39)*

* **2:14** 2.14 Mātáyō rī rú āzā kpá Lávī ĩ'dí. * **2:16** 2.16 Pārúsī 'Dīl ōjílā gólīyī lā'bí íyíkā âtī 'bā gá kpākā ālō tā 'bā'bā Ôvárí ká bē rī ĩ'dí. 'Dī rī'á ōjílā tā lā'bí 'dā 'bā ĩ'dí.

18 Nīngá sī, tā ârí 'bá Yōwánī bābātízī 'ě 'bá ró rī kâ gō'dá kpá Pǎrúsī kâ bê rī ìyī trá tì 'bīlí rīzó 'alé 'ǎ'í ró rātáã 'elé Ôvârí drí lâ'bí Yúdâ yí kâ vó ró. Nīngá sī, òjílã âzâ 'bá yī drí ngāzó Yésū rī ìjílí kī nī rī, “Tā ârí 'bá Yōwánī bābātízī 'bá ró rī kâ kpǎrǎtì tā ârí 'bá Pǎrúsī kâ bê, rī ìyī tì 'bīlí rīzó 'alé 'ǎ'í ró rātáã 'elé Ôvârí drí. Gō'dá ã'dô tāsī gólīyī tā ârí 'bá ânī nyāányâ kâ ró rī 'bá yī rī kô tì 'bīlí rīzó 'alé 'ǎ'í ró òzō gólīyī kâtí yā?”

19 Nīngá sī, Yésū drí tā-drī lôgōzó gólīyī drí úlī mǎnīgō sī kī nī rī, “Ôdrógô* bê rī'á nōngá ânī lâfálé 'á. Â'dô â'dó'á íyíkâ ángô tí ró ùmú gólâkâ drí rīzó tì 'bīlí, gō'dá ôdrógô drí â'dó'zô kpá bê lâfálé lâ yī 'á âyīkō ònō-vô kâ 'elé gólīyī bê rī yā? Ícá kô â'dolé ítí lâ 'dī ró, tãlâ ôdrógô bê gólīyī lâfálé.

20 Gō'dá ìzátú rī, ìtú â'dô âwú'á trá ôdrógô trózó volé gólīyī lâfálé sī. Gō'dá ìtú rī 'dī tú rī, gólīyī â'dô rī'á trá 'alé 'ǎ'í ró ìzã drí sī.

21 “Úlī mǎnīgō âzâ bê rī tā ìmbâ ó'dí amákâ rī tāsī, gólīyī rī'á nōtí. Ólôsé ítá ó'dí ró rī kô kpǎâkū ítá âkū ôsī 'bá trá rī rú, tãlâ ítá ó'dí 'dī òzó ôró ânjólé volé ítá âkū 'dī ùpī lâ âyélé hōwéê âvû-âvû ró lâvūlī gǎrǎ sīsī rī drī sī.

22 Gō'dá â'dó kô tãndí ró òjílã âzâ drí ôdrá ó'dí lôrózó mōrá gólâ âkū mbârâkâ âkó rī 'á. Gólâ ò'ê trá ítí rī, gō'dá ôdrá òtírī ângá rī, mōrá âkū 'dī â'dô pī'á, ôdrá 'dī drí lâsózó vūdrī rú ìzâlé. Ítí rī, órī ôdrá ó'dí lôrólâ mōrá gólâ tãndí ró rī

* 2:19 2.19 Ôdrógô 'Dī Yésū ì'dī, gō'dá ùmú 'dī 'bá yī rī'á ìyī lâjô'bá Yésū kâ rī 'bá yī ì'dī. Lâ'bí Yúdâ yí kâ vó ró rī, órī ngá nyálé ôdrógô bê 'dó vô âlô 'á.

'á. Tã 'dî tãsi rî, â'dô rî'á dódó cú ítí rû îzã ãkó. Ítí rî, ícá kô tã ìmbâ ó'dí ámakâ rî ònjálé lâ'bí ãkú rî bê."

Tã Yésũ drí iyî â'dázó kâyi rãtãã kâ rî lípî lâ ró rî

(Mâtáyõ 12.1-8; Lúkã 6.1-5)

²³ Kâyi rãtãã kâ* sî, Yésũ yî lâjób'á íyíkâ rî 'bá yí bê rî'á iyî nî'á kôro ãmvú ãdrúgú ãnjî 'bá trá rî kâ 'ásî. ãmvú rî 'dî 'á nîngá rî, drílîyî ngázó rî'á ãdrúgú vûlî rî'á nyâlâ lõfó drí sî.

²⁴ Nîngá sî, òjilã Pãrusî kâ ârî iyî tã 'dî bê rî, drílîyî ngázó Yésũ rî ãjílî kî nî rî, "Lãjób'á ánikâ rî iyî cú ítí lâ'bí ámakâ rî 'dã ãkó â'dô tãsi yã? Drílîyî rîzó rî'á lôsi 'èlé kâyi rãtãã kâ rî sî."

²⁵⁻²⁶ Nîngá sî, Yésũ drí ngázó tã 'dî drî lâ lôgólé gólîyî drí kî nî rî, "Nî zî tã kúmú ãngî Dãwúdí rî tãsi búkú Ôvãrî kâ 'á rî kô yã? Ítú ãbîyãtãrã drí â'dózó drê ãmbã drî-'bã lâ'bí 'è 'bã rî 'bã yí kâ ró, gô'dã Dãwúdí yî drí â'dózó ãjú 'bũ 'bã íyíkâ rî 'bã yí bê lõfó ró kôro rî. Gô'dã drílîyî ngázó fílî jó Ôvãrî kâ 'á ãmbãtã fêlé trá ngá fêfê ró Ôvãrî drí rî nyâlê rî. Nî nî trá tãndí ró kî nî rî, cé drî-'bã lâ'bí 'è kâ rî 'bã yí áâyê ã'dî ngá nyãnyã rî 'dî nyâlê. ã'dô kpálé ítí rî, Dãwúdí yî nyã ngá nyãnyã rî 'dî ãjú 'bũ 'bã íyíkâ 'dî 'bã yí bê. Gô'dã áátã kô kî nî rî, gólîyî lâ'bí îzã 'bã 'í tã gólîyî drí 'èlé trá 'dî tãsi, tãlã lõfó mbãrãkã lãvũ kôro tã lâ'bí 'dã 'bã kâ rî drî sî."

* **2:23** 2.23 'Dî Sãbî sî, â'dó kô Gímã sî. **2:25-26** 2.25-26 1 Sãmõwélê 21.3-6.

27 Nīngá sī, Yésū âtâ tâ âzâ kpá trá gólīyī drī kī nī rī, “Ôvârí 'bā ĩtú rātáã kâ 'dī â'dólé ôjílā drī lówózó 'á lâ. Gõ'dá 'bāã ôjílā kô lâ'bí kâyī rātáã kâ lânjī lâ trólé.

28 Mâ gólâ Ôvârí drī âjólé trá úrú lésī rī, ĩ'dī kâyī rātáã kâ drīlī.”

3

*Tā Yésū drī ãgô drī ôgô-ôgô bê rī êdézó ĩtú rātáã kâ sī rī
(Mātáyō 12.9-14; Lúkã 6.6-11)*

1 Kâyī rātáã kâ âzâ sī, Yésū yī drī ngázó nīlī fīlī jó tâ Ôvârí kâ ârī kâ rī 'álâ. Jó rī 'dī 'á tólâ rī, ãgô âzâ bê rī'á. ãgô rī 'dī drī lâ rī'á ôgô-ôgô ró.

2 Gõ'dá Pãrúsī yī lâ'bí ìmbá 'bá âzâ 'bá yī bê kpá bê rī'á ĩyī tólâ. Gólīyī lē Yésū rī ãlī âñólé tâ ònjí 'bá ró. Gólīyī rī'á Yésū rī mândīkã lô'bã'á ngátá Yésū rī â'dô ãgô gólâ drī lâ drī ôgólé ôgô 'dī pã'á yā rī, â'dô kpálé kâyī rātáã kâ rī ĩ'dī rī.

3 Nīngá sī, Yésū drī ngázó ãgô 'dī zīlī kī nī rī, “Ní ngâ úrú, gõ'dá ní ânī ró âdrélé ôjílā lâfálé 'á nólé.” ĩtí rī, ãgô rī 'dī drī tâ 'dī 'ézó té ĩtí.

4 'Dīlī vósī rī, Yésū drī ngázó tâ pélé ôjílā 'dī 'bá yī drī kī nī rī, “Kâyī rātáã 'ézó rī sī rī, tâ mbīmbī 'élé rī íyíkâ kó â'dô 'í yā? ĩtí rī, tâ 'bã'bã âmákâ 'élé rī 'bã âmâ ôjílā 'á âmúlī ngátá 'á âmúlī kô yā? Tā 'bã'bã rī gógó âlólâ âmákâ 'dī 'bã âmâ bê ôjílā pélé ngátá ôjílâ âyéle drále yā?” Nīngá sī rī, ôjílā 'dī 'bá yī drī rīzó ĩyī njūrū tâ 'dī drī lâ lôgô ãkó.

⁵ Gõ'dá ìtí rî, Yésũ drí vō ndrēzó gólīyî drī sī līfī ìnjī-ìnjī òmbā kâ rî sī. Gólâ gõ'dá kpá ìzā ró gólīyî tāsī, tālâ gólīyî drī rī'á âmbâ-âmbâ ró ìzā ngá lâzé 'bá kâ nīlī. Ī'dī ìtí, Yésũ drí ngāzó tã pēlé āgô drī bê kōgõ'dô 'dī drī kī nī rî, “Ní êjē ánī drī 'dī, tālâ êjē ró rû bê mbîmbî ró.” Nīngá sī, āgô 'dī drī tã 'dī 'èzó té òzō âtálé 'dī kâtí, gõ'dá kôrô drī lâ 'dī drī rû êjēzó âcálé mbîmbî dódó.

⁶ Tã rî 'dī volé drī lâ 'ásī, Pãrúsī 'dī 'bá yī drī ngāzó nīlī òjílâ gólīyî kúmú ángí zīlī Ēródē rî kâ rî 'bá yī ngálâ nīlī nī'á tã ì'bīlī, ã'dô ró bê Yésũ rî fūzó volé.

Tã lâràkô Yésũ drí 'èlé ìjmvû ândrê tī 'álâ rî

⁷⁻⁸ Tólâ sī, Yésũ yī drī ngāzó tã árī 'bá íyíkâ rī 'bá yī bê nīlī òjílâ ò'bí 'dī 'bá yī áyéle nīzó ìjmvû ândrê zīlī Gālíláyã rī tī 'álâ. Gõ'dá òjílâ dūu drī ânīzó 'bãdrī Gālíláyã kâ rī lésī 'dēlé gólīyî vósī. Òjílâ dūu āzâ 'bá yī fī kpá dró dūu 'dēlé gólīyî vó, tālâ gólīyî árī tã ángí Yésũ drī rī'á 'èlâ rī trá. Òjílâ āzâ 'bá yī ânī ìyī ìyíkâ Yērōsālēmã lésī, kpá vō āzâ 'bá yī lésī Yūdáyã 'á. Āzâ 'bá yī ânī ìyī 'bãdrī Īdūmíyã kâ rī lésī, ũrúkâ 'bá yī gõ'dá ìyíkâ kpá áyágá Jōrōdénī rī 'á'á lé drī lâ lésī, gõ'dá gólīyî jārībã zīlī Tírã Sīdónã bê rī gārã drī lâ lésī.

⁹ Tālâ òjílâ ìtīlīlī 'dī 'bá yī tāsī rî, Yésũ drī ngāzó tã âtálé tã árī 'bá íyíkâ rī 'bá yī drī kōlóngbō mvá âsélé ânyī mbāzó 'á lâ, òzó ìyī ìyī lôzé kô.

¹⁰ Yésũ 'è ìtí ró, tālâ òjílâ ngá lâzé 'bá ndrī 'dó rû fū'á ìyī ânīlī gólâ rī dōlé, tālâ yī pã ró ngá bê kpá ngá lâzé ìyíkâ rī 'bá yī 'ásī, tālâ gólīyî nī trá kī, sīsī Yésũ pã òjílâ ngá lâzé 'bá trá rōô.

11 Ōjílā líndrí ōnjí drí ômbélé rî 'bá yî tāsī, ōzō gólīyī ōtírī Yésū rî ndrêê rî, kôrô líndrí ōnjí gólīyíkâ 'dī drí gólīyī lûvûzó ñnyákú drī òtrê-òtrê bê ûrû kī nī rî, "Nī ï'dī Ôvârí rî mvá 'î."

12 Yésū drí tã 'bãzó líndrí ōnjí 'dī 'bá yî drí, tãlâ gólīyī ōzō íyî tã lôfôô.

Tã Yésū drí ōjílâ mùdrī-drī-lâ-ngâ-rī nījō lājō'bán íyíkâ ró rî

(Mātáyō 10.1-4; Lúkã 6.12-16)

13-14 Nīngá sī, Yésū yî drí ngãzó tã ârí 'bá íyíkâ yí bê nīlí úní 'álâ. 'Dīi vósī rî, drílâ ngãzó ãgô mùdrī-drī-lâ-ngâ-rī yí drí lélé rî 'bá yî âzīlí â'dolé lājō'bán íyíkâ ró. Gō'dá nīngá sī, drīlīyī ngãzó ânīlí gólâ ngálâ. Gólâ njī gólīyī 'dī, tãlâ gólīyī ōrī ró bê yí bê, gō'dá kpá tãlâ yí lājō ró gólīyī bê nīlí úlí íyíkâ pē bê,

15 gō'dá gólīyī ã'dô ró bê cú mbârākã drī-ãcê kâ bê líndrí ōnjí lâdrózó ōjílâ gólīyī líndrí ōnjí drí ômbélé rî 'bá yî 'ásī, tãlâ líndrí ōnjí ãáfô ró vólé gólīyī 'ásī.

16 Nōô yî rī'á ãgô Yésū drí njīlí mùdrī-drī-lâ-ngâ-rī rī 'bá yî rú lâ yî ï'dī, Sīmónã gólâ drí zīlí kpá Pétêrô rî,

17 Zēbēdayō rî mvá yî

Yākóbã yî

Yōwánī bê gólīyī Yésū drí rú lâ yî zīlí kpārãtī

" 'Mōgbará Mvã" ' rî,

18 Gólâ njī kpá

Ãndīríyã,

Fílípô,

Bātōlōméyō,*
 Mātáyō,
 Tómā,
 Yākóbā Ālōpáyā rî mvá,
 Tādéyō,*
 Sīmónā gólâ fî 'bá òmā 'á òmbā 'ělé 'băḍrî tāsî
 rî ĩ'dî,
 19 gō'dá
 Yúdâ Īsīkārīyótâ gólâ 'ě 'bá Yésū rî gīlī fūlī rî.

*Tā Yésū drí tã ĩsū anyã ĩyî tāsî rî êdézó mbî rî
 (Mātáyō 12.22-32; Lúkã 11.14-23; 12.10)*

20 'Dĩ vósî, Yésū yî drí ngãzó nīlī tã ârî 'bá ĩyîkã
 yî bê gōlé 'bã ĩyî drí rīzó rî 'álâ. Gólīyî cãcã gōlé
 'bã 'álâ rî vósî, òjílâ drí rû ê'bézó ó'dí ngbã'ũ
 dirî Yésū yî rú sî lãvũlī kôrô, tãlã Yésū yî òzó ĩcã
 nyãsã nyãlé kô.

21 Tã Yésū drí rî'á 'ělâ 'dĩ drí lû'úzó áró lâ yî
 bīlī, gō'dá drīlīyî ngãzó ânīlī, tãlã yî òtrô ró gólâ
 bê vólé, tãlã áâtâ trá ókī nī rî, "Yésū ã'dô òjílâ
 līfō 'ĭ."

22 Gō'dá kpá lâ'bí ĩmbá 'bá ãzã 'bá yî ânī 'bá
 ĩyî Yērôsãlēmã lésî rî, ânī'á tã Yésū kã rî'á 'ělâ rî
 'bá yî ndrélé ĩyî līfī sī, âtã ĩyî tã mbârãkã Yésū kã
 rî tāsî kī nī rî, "Sâtãnã òfē mbârãkã nī Yésū drí.
 'Dĩ kúmú líndrī ònjí kã* rî nī rî'á mbârãkã fēlé
 drílâ líndrī ònjí lâdrózó ĩ'dī sī lâ vólé òjílâ 'ásî."

23 Gō'dá ĩtí, Yésū ârî tã 'dī bê rî, drílâ ngãzó
 gólīyî lâ'bí ĩmbá 'bá 'dī 'bá yî âzílī yî ngálâ.

* 3:18 3.18 Bātōlōméyō rî rú ãzã Nātãnélē. * 3:18 3.18 Tādéyō
 rî rú ãzã Yúdâ, átã lâ rî rú Yākóbã. * 3:22 3.22 Òjílâ òtirī tã
 átã Sâtãnã kúmú líndrī ònjí kã rî ró rî tāsî, úzī rú lâ Bēlīzãbãbã.

Nĩngá sī, drílâ ngãzó rĩlí tã âtalé gólĩyĩ drí kī nĩ rĩ, “Ítí rĩ, Sātánã â'dô ícá'á íyĩ nyãányã drólé volé òjílã 'ásĩ 'dĩ ángô tí ró yã? Tã ìsũ ànìkã ámã tãsí ànyã ró.

24 Tã â'dálâ bê rĩ: Òzõ 'bã-tì òrĩ rù lônỹĩ-lônỹĩ ró ăwă 'élé rĩ, 'bã-tì rĩ 'dĩ ícá kô ádrélé ăwă 'dĩ 'élé té òzõ gólĩyĩ drí fĩ òmbéré àlô rĩ kâtí.

25 Gõ'dá kpá òzõ òjílã ă'dĩ-drĩ àlô rĩ kã òlônỹĩ íyĩ lãfálé lônỹĩ-lônỹĩ rù fũzó àzĩ-àzĩ bê rĩ, 'dĩ ă'dĩ-drĩ 'dĩ njáá kô zĩ rù fũfũ rĩ 'dĩ 'á.

26 Kpá ítí ró, òzõ Sātánã òfě fĩ mbâràkã trá má drí líndrĩ ònjí drözó rĩ, 'dĩ gólâ ngã trá ăjú 'bũlĩ íyĩ nyãányã bê gõ'dá gólâ rĩ'á rù lônỹĩ-lônỹĩ ró, gõ'dá gólâ â'dô mbâràkã gólákã ìzã'á 'wã.

27 “Gõ'dá mĩ nĩ trá, ùgú ícá kô filí jó òjílã gólâ fãfã bê rĩ kã 'á cú ítí òjílã rĩ 'dĩ òmbé àkó njírĩ-njírĩ. Ícá trá fãfã òjílã 'dĩ kã drí â'dolé lăvũlĩ kôró fãfã 'bã lĩpĩ 'dĩ kã drĩ sĩ. Òzõ òóòmbé gólâ trá rĩ, ùgú drí gõzó fĩ filí ngá 'ě'á ùgũlâ rĩ ùgũlĩ. Ítí rĩ, fãfã ámákã lăvũ trá kôró fãfã Sātánã kã drĩ sĩ.

28 “Nõô má âtã tã pătĩ-pătĩ 'í ànĩ drí, tã tĩ ònjí òjílã úlĩ âtã 'bã ònjí Ôvârí rù rĩ, â'dô ícá'á cú Ôvârí drí tã ònjí gólĩyĩkã 'dĩ 'bã yĩ àyélé.

29 Gõ'dá òjílã úlĩ ònjí âtã 'bã Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã rù rĩ, ícá kô tã ònjí gólĩyĩkã àyélé àlôwálâ. Gõ'dá â'dô íyĩkã lănjĩ tã ònjí 'dĩ kã njĩ'á zãâ băđĩ ăđũkũ àkó.”

30 Yésũ âtã úlĩ 'dĩ ítí, tãlã òjílã 'dĩ 'bã yĩ 'ě 'dásĩ trá Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã rù úlĩ gólĩyĩkã sĩ kĩ nĩ rĩ, Yésũ â'dô líndrĩ ònjí zélé.

Tā Yésū rī áró yī tāsī
(Mātáyō 12.46-50; Lúkǎ 8.19-21)

³¹⁻³² 'Dīi ōjílǎ dūū trá rī'á ĩyī dīrī gbāā Yésū rú sī. Nīngá sī rī, Yésū rī ândrê gō'dá Yésū rī âdrúpī yí bê drí âcázó. Gólīyī âcâ bê rī, drílīyī rīzó tākō ĩví 'álâ, tǎlâ ícá kô gólīyī drí âcázó filí kôrô jó 'álâ ōjílǎ ō'bí 'dī 'bá yī tāsī. Gō'dá drílīyī tǎ âtízó jó 'álâ Yésū drí, Yésū rī âzílí ânīlí ĩyī ngálâ ĩví 'álâ. Nīngá sī, ōjílǎ rī 'bá jó 'álâ 'dī 'bá yī drí tǎ âtázó Yésū drí kī nī rī, "Ní ndrê drê, ânī ândrê ânī âdrúpī yí bê rī'á ĩyī ĩví 'álâ, gō'dá gólīyī lē nī âfōlê ĩyī ngálâ."

³³ Nīngá sī, Yésū drí ngǎzó tǎ lôgōlé kī nī rī, "Ámâ ândrê ámâ âdrúpī yí bê ĩyíkâ ã'dī ĩ'dí yǎ? Ōjílǎ āzâ 'bá yī kpá ámâ áró 'í."

³⁴ Ītí, drílâ ngǎzó vō ndrêlé dīrī ōjílǎ rī 'bá pǎrǎ-pǎrǎ gólâ rú sī gbāā 'dī 'bá yī drī sī, gō'dá drílâ tǎ âtázó kī nī rī, "Nī ndrê, nōô ámâ ândrê yī ĩ'dí ámâ âdrúpī yí bê ámâ ízó yí bê."

³⁵ Gólīyī tǎ Ôvârí drí lēlé rī 'ē 'bá rī, gólīyī rī'á ámâ âdrúpī yī ĩ'dí, ámâ ízó yī ĩ'dí, ámâ ândrê yī ĩ'dí. Má lē gólīyī rōô."

4

Í'dígówá órī rī 'bá kâ úlī mǎnīgō sī rī
(Mātáyō 13.1-9; Lúkǎ 8.4-8)

¹ Nīngá sī, Yésū drí ngǎzó kpá ó'dí rī'á lǎmúlí ĩmvú ândrê Gǎlíláyǎ kâ rī tī sī. Nīngá sī, drílâ ngǎzó rī'á ōjílǎ ĩmbálé. Ōjílǎ tǐlǐlǐ drí âvázó mǎndrī dūū. Tǎlâ ōjílǎ ō'bí 'dī 'bá yī lôzê rú trá ãnyī Yésū rú, Yésū drí ngǎzó mbálé cú

kōlóngbō 'á nīlí ñmvù 'álâ fínyáwá, drílâ gōzó rīlí kōlóngbō 'dī 'á. 'Dīl ōjilā āmbá ává 'bá rú è'béle ngbã'ũ 'dī 'bá yī rī ñyíkâ gōlé ángalángâ drīlí lésī ró.

² Ítí, Yésū drí rīzó rī'á tã â'dalé gólīyī drí úlí mǎñgō sī. Úlí mǎñgō ãlô sī rī, drílâ ngázó tã âtalé nōtí,

³ “Nī ãrī drē úlí má drí 'è'á âtalâ ãñī drí nō. Ítú ãzâ sī, ámvú 'wã 'bá ngá trá nīlí órī rīlí yí drí ámvú 'álâ.

⁴ Gõ'dá gólâ rī bê rī'á órī 'dī rīlí rī, órī ãzâ 'bá yī lóngâ lô'delé gīá pávó 'á èsê-drī. Ítí rī, ãrívá drí â'dézó ù'dúlâ nyǎlé volé.

⁵ “Nīngá sī, gõ'dá órī ãzâ 'bá yī lô'dé ñyíkâ ñnyákú â'dó 'bá rövō drīñ rī 'á. Ítí rī, ñnyákú rī 'dī â'dó kô nñjñj ró.

⁶ Gõ'dá ngá-ǎrú drí âfōzó mbälé 'wãâ'wã. Lé ñtí rī, òzō ñtú ãâcâ trá lété-lété lâ 'á rī, ngá-ǎrú âfō 'bá trá 'dī â'dô ândrá'á vélé volé háwô, tãlâ índrīgó lâ yī fí drē kô dódó ñnyákú 'á.

⁷ “Gõ'dá órī ífí ùrúkâ 'bá yī 'dê ñyíkâ ãsōpá kārānyã rī 'á. Nīngá sī, ãsōpá rī 'dī drí ñpīzō ángí ró, gõ'dá drílâ ngá-ǎrú âfō 'bá 'dī ùfúzó tílílí ngá ífí ãzâ ùsú ãkó ngá-ǎrú 'dī 'bá yī 'ásí.

⁸ Gõ'dá nīngá sī, órī ãzâ 'bá yī lóngâ 'délé ñyíkâ ñnyákú tãndí drīñ, gõ'dá drīñyī mbázó tãndí ró lõ'wã 'wälé cōkpō-cōkpō. Gõ'dá ãzâ 'bá yī drí lõ'wã 'wázó ândâlâ nyâ'dī-trá-drī-lâ-ngâ-mùdrí, gõ'dá ãzâ 'bá yī òzō ândâlâ nyâ'dī-nâ kátí, nīngá sī, ãzâ 'bá yī ñyíkâ ândâlâ nyâ'dī-njñ kátí.”

⁹ ã'dô trá ñtí, Yésū drí úlí mǎñgō ñyíkâ vó lâ âtízó ōjilā 'dī 'bá yī drí kí nī rī, “Gõ'dá òzō nī

ãârî tâ bê rî, 'dõvó nî ârî úlî 'dĩ 'bá yî dódó 'bãlé
ãnî drĩ.”

Tã Yésũ drí tâ âtázó úlî mǎnĩgõ tāsĩ rĩ
(Mǎtáyõ 13.10-17; Lúkǎ 8.9-10)

¹⁰ Gõ'dá 'dĩ vósĩ, Yésũ yî lâjój' 'bá íyíkâ mûdrĩ-
drĩ-lâ-ngâ-rĩ rî 'bá yî bê õtírĩ rĩ rĩlĩ õjílã ùrúkâ
'bá yî bê ìyî drĩ sĩ rî, lâjój' 'bá rî 'dĩ 'bá yî õjílã
ùrúkâ 'dĩ 'bá yî bê drí ngǎzó Yésũ rî ìjílĩ, â'dô ró
bê gólã drí úlî mǎnĩgõ ífĩ gólã drí âtálé trá 'dĩ
lõfõzó ìyî drí trǎtrǎ.

¹¹ Bê trá ìtĩ rĩ, Yésũ drí ngǎzó tâ-drĩ lôgõlé
gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Àkũ ró Ôvârí â'dá tâ kô ngbálí-
ngbálí õjílã drí pávó yî drí õjílã 'bázó â'dólé õjílã
íyíkâ ró rĩ tāsĩ. Gõ'dá ngbãângbânõ, má â'dô
â'dá'á lâ ngbálí-ngbálí ãnĩ drí. Gõ'dá õjílã gólĩyĩ
lẽ 'bá kô Ôvârí rĩ nĩlĩ rĩ 'dĩ 'bá yî tāsĩ, nõõ má rã
tã trá ãkĩ ãkó gólĩyĩ drí úlî mǎnĩgõ sĩ.

¹² Tã rĩ 'dĩ â'dô â'dó'á, õzõ tâ ângũ 'bá drí ìgĩlĩ
trá gólĩyĩ tâ lèlẽ ãkó rĩ tāsĩ ãkũ ró ãkũ ró nã sĩ rĩ
kâtĩ.

Ìtĩ rĩ, gólĩyĩ â'dô tâ Ôvârí kâ ndrẽ'á té ìyî ìfĩ sĩ
cú ìtĩ ìtõ lâ nĩ ãkó.

Gõ'dá gólĩyĩ â'dô kpá Ôvârí rĩ gbórókõ ârí'á ìyĩ
bĩ sĩ cú ìtĩ tâ ífĩ lâ nĩ ãkó.

Õzõ gólĩyĩ õndrẽ tâ 'dĩ trá ârí-ârí lâ bê rĩ,
gólĩyĩ drí gõzó drĩ âjálé tâ õnjĩ ìyíkâ 'ásĩ, tâlá
õgõ ró bê tâ õnjĩ ìyíkâ 'dĩ âyéle ìyĩ drí.' ”

Ìsáyã 6.9-10

Tã Yésũ drí úlî mǎnĩgõ ìtõ ìnyákú lâràkõ tāsĩ
rĩ lõfõzó rĩ
(Mǎtáyõ 13.18-23; Lúkǎ 8.11-15)

13 Bê trá ítí rî, Yésũ drí ngázó lājó'ba íyíkâ mûdrî-drî-lâ-ngâ-rî 'dî 'bá yî ijílí kî nî rî, “Tâ ífí úlí mănĩgō ñnyákú tî lârâkô tāsî 'dî fî trá ânî drî yā? Ōzō gō'dá óõfî ânî drî kô'dáwá rî, nî â'dô ícá'á gō'dá ángô tí ró úlí mănĩgō āzâ 'bá yî tâ ífí lâ yî nîlî yā? 'Dõvó bê trá ítí rî, úlí mănĩgō lâ tâ ífí lâ ì'dî nõtí.

14 Órî rîrî 'dî rî'á òzō tâ âtî-âtî Ôvârí kâ pērē rî kâtí.

15 Gō'dá òjilā āzâ 'bá yî tāsî rî, â'dô trá òzō órî gólâ lóngá 'bá 'dēlé pávó 'á ēsē-drî rî kâtí. Ōzō áāâtâ tâ âtî-âtî Ôvârí kâ trá gólîyî drî rî, gólîyî ñnjî kô, tâlâ kôrô Sâtánâ âtrô'á lâ volé gólîyî 'ásî.

16 Gō'dá úlí 'dî ârí 'bá āzâ 'bá yî tāsî rî, gólîyî íyíkâ â'dó'á òzō órî gólâ lóngá 'bá 'dēlé ñnyákú gólâ rövō drî rî 'á rî kâtí. Gólîyî 'dî 'bá yî ârí iyî tâ âtî-âtî Ôvârí kâ trá rî, gō'dá drîlîyî trözó lâ 'wāâ āyîkō sî.

17 Gō'dá gólîyî rî'á òzō ngá-ârú índrîgô lâ drî filí kô'dáwá rî tí, gólîyî rî cé fînyáwá ítí tâ lēlē sî Ôvârí 'á. Gō'dá nîngá sî, òzō lânõ 'díyî úfû kâ āâ'dē trá gólîyî drî tâlâ tâ âtî-âtî 'dî tāsî rî, gólîyî drî âyézó lâ kôrô 'wāâ.

18 Gō'dá òjilā āzâ 'bá yî tāsî rî, íyíkâ òzō órî gólâ lóngá 'bá 'dēlé āsōpá kāranyā rî lāfálé 'á rî kâtí. Gólîyî 'dî 'bá yî ârí íyíkâ fî tâ âtî-âtî Ôvârí kâ trá.

19 Gō'dá gólîyî rî'á pîpîsílî bê rî, tâlâ tâ ñsũ ngá āngó nõ kâ rî kâ fî trá gólîyî 'á, ngátá gólîyî âyé lāfâ trá iyî ádólé, gólîyî lē â'dólé cú ngá-tî bê düú. Tâ 'dî 'bá yî tāsî rî, tâ âtî-âtî 'dî gō'dá já gólîyî kô Ôvârí rî rölé dódó. 'Dî rîrî gólîyíkâ rî rî'á cú ítí

lō'wâ ākō.

²⁰ Nīngá sī, ōjílā āzâ 'bá yī kpá bê rī'á ìyī ōzō órī gólâ lōngá 'bá 'délé ìnyákú tândí drī rī kâtí. Gólīyī rī'á pīpīsilī ālò bê, gō'dá gólīyī ârī ìyíkâ tã âtī-âtī Ôvârí kâ gōzó kpá tã-drī lâ lēlé, gō'dá kpá lō'wâ lâ lôfōzó rīrī gólīyíkâ tândí rī sī, ândâlâ nyâ'dī-trá-drī-lâ-ngâ-mûdrī, nyâ'dī-nâ, gō'dá kpá nyâ'dī-njī, gārā órī gólâ tībè rīlī trá rī drī sī.”

*Úlī mǎnīgō vō ìwâ-ìwâ lám̄bā kâ rī tāsī
(Lúkǎ 8.16-18)*

²¹ Drē Yésū zāâ rī'á úlī pē'á ōjílā tīlīlī 'dī 'bá yī drī rī, drīlâ kpá tã âtázó kī nī rī, “Ōzō ōjílā āzâ ìī'ī lám̄bā ìyíkâ trá ngácī sī rī, gólâ trō fī bê 'bālē gōzó drī lâ âkólé límvo sī yā? Ítí rī, gólâ â'dô trō'á lâ lāpīlī gbārākā ìyíkâ zēlé yā? 'Dī ìcá kô â'dólé ìtí lâ 'dī ró. Gólâ trō lám̄bā rī 'dī 'bālē gá tārābízā drī, tãlâ vō ìwálé.

²² Ōzō lám̄bā drī â'dórē kâtí, tã âtī-âtī pātī lāpīlī ngbāangbānō rī, ìcá trá âtrōlâ â'dalé ndrī līfī drī 'á ìzátú. Gō'dá ìcá kpá trá ōjílā drī tã ìmbâ-ìmbâ ámakâ nīlī ìzátú.

²³ Ōzō ānī â'dô bī bê rī, nī ârī tã 'dī tândí ró.”

²⁴ Gō'dá nīngá sī, Yésū drī kpá tã âtázó gólīyī drī kī nī rī, “Nī ìgâ bī dódó tã má drī âtálé ānī drī nō ârízó. Ítí rī, nī â'dô Ôvârí rī nī'á dódó. Ōzō nī āârī tã trá dódó 'èlé rī, nī â'dô tã nī'á Ôvârí rī tāsī kpá dódó lāvūlī kôro.

²⁵ Ōzō nī ìcá trá tã Ôvârí kâ rī 'bá yī ârīlī rī, 'dī ìcá ìcá nī 'bā'á tã gólâkâ rī 'bá yī ârīlī kôro.

Ōzō nī ōgā trá ârîlâ rî, tâ nîñî tâ Ôvârí kâ rî 'bá yî tāsî rî â'dô âvî'a ânî drîî sî."

Úlî mǎnīgō ngá-ǎrú mbã 'bá bũũ lîñjîlî rî tāsî

²⁶ Nîngá sî, Yésũ âtâ úlî mǎnīgō âzâ kpá kî nî rî, "Ôvârí 'è òjîlâ kó ángô tí ró â'dólé òjîlâ íyíkâ ró yâ? 'Dîî â'dô òzō órî mbã 'bá rî kâtí. Òjîlâ ngá órî rîlî î'dî sîsî yî drî ámvú 'á.

²⁷ 'Dîî vósî, òjîlâ rî 'dî drî rîzô â'dú kôlé ngáçî vósî cé, gôzô ngâlê rî'á ngá 'è'è âzâ 'êlé çîñó vósî kpá cé. Gólâ òtîrî rîî ngá âzâ 'bá yî 'êlé rî, órî 'dî drî vò lûtúzô îvî mbâlê. 'Dîî gólâ nîî kô kî'á nî rî, ngá rî 'dî 'è rû îtî 'dî ángô tí ró yâ.

²⁸ Ôzê 'è órî nî vò lûtúlî cú îtî. Sîsî ngá-ǎrú pá fã âfô nî mbâlê, vó lâ 'ásî, drîlâ ngâzó fôô 'bâlê, gô'dá lîfî lâ drî lîñjîzó drî lâ 'á âdúkũ lâ ró.

²⁹ Ōzō âdrúgú ùlîñjî trá rî, gôzô tólâ vüdrî, 'dîî trá tî lâ îtónãrê 'î ámvú lîpî drî."*

Úlî mǎnīgō lí'bá ífî tāsî

(Mâtáyō 13.31-32; Lúkã 13.18-19)

³⁰⁻³¹ Yésũ îjî kpá òjîlâ, gólâ kî nî rî, "Látî gólâ Ôvârí drî 'ézó òjîlâ dũũ 'bâlê lîzólé â'dólé òjîlâ íyíkâ ró rî rî'á òzō â'dô tâ kâtí yâ? 'Dîî rî'á òzō âgô âzâ gólâ lí'bá ífî î'dî 'bá ámvú íyíkâ 'á rî kâtí. Lí'bá ífî rî'á çíkîrînyáwá îtî.

³² Ōzō â'dô kpálê îtî lâ 'dî kâtí rî, òzō îjî'dî lí'bá ífî rî 'dî trá rî, drîlâ âfôzó mbâlê fê ândrê ró gãrã cú gárá bê ngbũkpũ ãríwá drî rîzô 'dêlé lôvólé drî lâ 'á. Â'dô â'dó'á kpá îtî òjîlâ dâ gólîyî rî 'bá

* **4:29** 4.29 Úlî mǎnīgō 'dî tâ ífî lâ kî, òjîlâ já rû â'dólé òjîlâ Ôvârí kâ ró cú îtî, mã nîî pávó lâ dódó kô.

ámâ vó lôbêlé rî 'bá yî drí, gólíyî â'dô 'è'á lîzólé dūû ítí ñzátú."

³³ Yésū ngí íyí ñ-vô òjílā tílílí 'dī 'bá yî drí kpá úlí mǎnīgō āzā 'bá yî sī òzō drílā ngílí 'dī 'bá yí kátí. Gólā ngí úlí mǎnīgō 'dī 'bá yí tā nīnī òjílā 'dī 'bá yí kâ vó ró.

³⁴ Gólā ngí tā òjílā tílílí 'dī 'bá yî drí cé úlí mǎnīgō sī cú ítí ítō lá yí lôfō ākó. Gō'dá òzō gólíyí ā'dô trá íyí drī sī tā árí 'bá íyíkâ bê rî, drílā tā 'dī 'bá yí ítō lá lôfōzó ndrī tā árí 'bá íyíkâ 'dī 'bá yí drí.

*Tā Yésū drí kǎgūmáǎ ândrê êdrêzó rî
(Mátáyō 8.23-27; Lúkǎ 8.22-25)*

³⁵ Lǎñjátúlí bê kpá ítú rî 'dī sī, Yésū drí ngāzó tā âtalé lǎjó'bá íyíkâ 'dī 'bá yî drí kī nī rî, "Nī 'dé mǎ ngá ró nīlí ñmvú ândrê mbǎlé 'á'á tólā sī."

³⁶ Ítí, lǎjó'bá rî 'dī 'bá yî drí ngāzó mbǎlé fílí kōlóngbō Yésū drí â'dózó 'á lâ 'dī 'á. 'Dī gólíyí âyé òjílā tílílí 'dī 'bá yí trá ākpākâ'dā 'á'á lé drī āzā lésí rî 'á, drílíyí gōzó Yésū rî ájílí kōlóngbō sī 'á'á 'álâ. 'Dī gō'dá kōlóngbō āzā 'bá yí kpá bê kpāâ gólíyí vó.

³⁷ Nīngá sī, Yésū yí òtírī rī ñmvú ândrê 'dī mbǎlé kōlóngbō sī rî, nyī ró, kǎgūmáǎ drí ngāzó vīlí ònjí lá ró. Drílā ñmvú drī ònjázó kpūrú-kpūrú kōlóngbō drí rīzó rú íkándǎlé ngāâlō-ngāâlō. Gō'dá ñmvú drí fīzó kōlóngbō 'á 'è'á kōlóngbō ícǎlé dūû.

³⁸ 'Dī Yésū bê rī'á â'dú kō'á volé lésí kōlóngbō rî 'dī 'á. Gólā 'bā íyí drī gá ngá drī-âdrī kâ drī. Nīngá sī, lǎjó'bá gólâkâ rî 'bá yî drí ânīzó gólā rî ôlólé kī nī rî, "Wáâwá, ñfí ícǎ 'bá, ní pâ âmâ, tí

nōtí nō ãmvû úfû ãmâ trá ngbá cú ítí ní drí vō lâ úsú ãkó. Ítí rí, ãmâ tã nǝjĩ ní drĩ kô, òzō mã òdrã trá rí yã? Ní ndrè lãṅō ãmâ drí â'dózó 'á lâ nō kô yã?"

³⁹ Ítí rí, Yésũ drí ngãzó tã âtalé kãgũmãṅ 'dĩ drí âdrézó tĩ. Gólã kĩ nĩ rí, "Kãgũmãṅ, ní âdrè tĩ. Lĩmvû, ní âdrè." Gõ'dã ítí kôrô kãgũmãṅ drí âdrézó, vō ãyĩ drí vızó yĩ, kpá ãmvû drí âdrézó lē.

⁴⁰ Nĩngá sĩ, Yésũ drí ngãzó tã âtalé lãjó'bán íyíkã drí kĩ nĩ rí, "Ãnĩ ùrĩ ró ã'dô tãsi yã? Tã lēlē ãníkã má 'á rí ã'dô drè cé fĩnyáwá ítí ã'dô tãsi yã? Má ã'dô ãnĩ ãtĩ'á gágá."

⁴¹ Ítí rí, gõ'dã lãjó'bán gólãkã drí ngãzó rĩ'á gólã rí rôlé kôrô, tãlã gólã rí mbãrãkã tãsi. Nĩngá sĩ, gólĩyĩ drí tã âtázó ãyĩ lãfálé 'ãsi kĩ nĩ rí, "Ãgô rí nō íyíkã cú rĩ'á mbãrãkã Ôvãrĩ kã bê! Í'dĩ kãgũmãṅ gõ'dã ãmvû bê drí tã gólãkã ãrízó nō!"

5

Tã Yésũ drí ãgô lĩndrĩ ònjĩ yĩ drí òmbélé rĩ ãnjízó rĩ

(Mãtáyō 8.28-34; Lúkã 8.26-39)

¹ Tã 'dĩ 'bán yĩ vósĩ, Yésũ yĩ lãjó'bán íyíkã ã'dó 'bán kólóngbō 'á rĩ 'bán yĩ bê drí ngãzó ãmvû ãndrè zĩlĩ Gãlĩláyã rĩ mbálé 'á'á ãzã rĩ lésĩ. Drĩlĩyĩ cãzó vō tãkó 'álã Gërãgèsã* rĩ 'álã.

² Drè gólĩyĩ òtĩrĩ rĩ ãfõlé kólóngbō íyíkã 'ãsi rĩ, drĩlĩyĩ ãgô ãzã úsúzó, lĩndrĩ ònjĩ ãbãbã kã Sãtãnã vá lésĩ rĩ òmbé gólã trá vũdrĩ. ãgô rí 'dĩ ngã

* **5:1** 5.1 Gërãgèsã Vō 'dĩ rú lâ ãzã kpá Gërãsã gõ'dã Gãdãrã.

trá rǎlé ũndú ró Yésū ngálâ ũgí 'ásĩ cǎlé Yésū rí ũsúlí.

³⁻⁴ Gólâ ânĩ trá rĩlí ló'dé ũgí ró rí yí lǎfálé 'á ãkû ró. Ōjílâ rí trá rĩ'á gólâ rí ômbélé nyārĩ yí sĩ ândâlâ dũũ. Ā'dô kpálé ĩtí rí, ĩtú vósĩ cé, ōzō óôômbê gólâ trá rí, gólâ drí rĩzó nyārĩ 'dí 'bá yí ôkílí tú tú volé. ĩtí rí, ícá gō'dá kô gólâ rí ômbézó, ā'dô kpálé ômbélé nyārĩ sĩ rí. Ōjílâ āzâ 'bá yí mbârākâ lâ ícá kô gólâ rí âtũzó.

⁵ Gólâ rí trá lǎmúlí ĩtú kárá ngáčĩ gĩrĩ ló'dé ũgí ró rí 'bá yí lǎfálé sĩ gō'dá kpá kúní lǎfálé sĩ. Gólâ rí kárá rĩ'á ôtrélé gō'dá kpá rĩ'á iyí âdĩlí kúní mvá sĩ, tǎlá yí ũũsũ ró lǎzé bê. Īzā 'ê gólâ kó trá rōô.

⁶ Rú ũsũ-ũsũ āgô rí 'dĩ kâ Yésũ bê rí â'dô trá nōtí. Gólâ ndrê Yésũ bê rí, drílâ ngǎzó nĩ'á Yésũ ngálâ. Gō'dá gólâ câ bê Yésũ ngálâ rí, drílâ ngǎzó 'délé 'ā'ĩ drĩ Yésũ ândrá rú'bá lô'bǎlé gólâ drí.

⁷⁻⁸ ĩtí, Yésũ ndrê āgô rí 'dĩ bê rí, Yésũ drí ngǎzó tǎ âtálé líndrí ōnjí ǎbǎbǎ kâ gólâ 'á 'dĩ drí kí nĩ rí, "Líndrí ōnjí, ní âfō volé āgô nō 'ásĩ." Gō'dá nĩngá sĩ, āgô rí 'dĩ drí ngǎzó trélé ũrũ kí nĩ rí, "Yésũ, Ôvârĩ āmbá rí mvá, ní lē ā'dô ngá 'ĩ má drígá sĩ yǎ? Má lô'bǎ rú'bá ní drí Ôvârĩ rí rú sĩ, ní íkpókpolō āmâ kô'dáwá."

⁹ ĩtí, Yésũ drí ngǎzó gólâ rí ĩjílí kí nĩ rí, "Ānĩ rú ā'dĩ ĩ'dĩ yǎ?" Gō'dá nĩngá sĩ, āgô rí 'dĩ drí tǎ-drĩ 'dí lôgōzó Yésũ drí kí nĩ rí, "Āmâ rú Ō'bígó, tǎlá āmâ rĩ'á dũũ líndrí ōnjí bê."

¹⁰ Nĩngá sĩ, āgô rí 'dĩ drí rú'bá lô'bǎzó rōô Yésũ drí, tǎlá Yésũ ōzó líndrí ōnjí 'dĩ 'bá yí lâdró volé 'bǎdrĩ 'dĩ 'ásĩ.

11-13 'Dĩ rî, ngbíkpí òtòlò'bĩ 'bã kâ bê rĩ'á ìyì ànyì vò rî 'dĩ 'á zâlò kútũ-rĩ gólìyì rĩ'á ànyá'á lûtú gārã 'á. Gõ'dá líndrí ònjí àgò 'dĩ 'á 'dĩ 'bá yì drí ngāzó rú'bá lô'bālè Yésù drí kī nī rî, "Ní drò àmà filí ngbíkpí 'bã kâ gólìyì rĩ 'bá ìyì ànyálé nā yì 'á." Ítí, Yésù drí tã lèzó drílìyì fìzó ngbíkpí 'dĩ 'bá yì 'á. Nīngá sī, líndrí ònjí rî 'dĩ 'bá yì ndrī drí àfòzó àgò rî 'dĩ 'ásī nīlì ìyì filí ngbíkpí 'bã kâ 'á, òzò Yésù drí lèlé trá rî kâtí. Gõ'dá 'wãã ngbíkpí 'bã kâ 'dĩ 'bá yì drí ngāzó rālè àlólè lûtú pá lâ gólókò nā 'á zãã lô'délé ìmvù 'álá, gõ'dá drílìyì ìmvúzò òdrālè ndrī.

14 Nīngá sī, ngbíkpí 'dĩ 'bá yì lòkí 'bá lá yì ndrélè bê ìyì tã 'dĩ 'bá yì rî, drílìyì ngāzó rālè vólè tã lá à'dalé òjílã gólìyì 'bãdrĩ 'dĩ kâ à'dó 'bá ìyì òmã 'ásī gõ'dá kpá jãrìbã 'ásī rî 'bá yì drí. Tãlã tã gólìyì drí à'dalé 'dĩ tã sī rî, òjílã dùù drí ngāzó ànīlì ìyì tã rù 'è 'bá trá 'dĩ ndrélè.

15 Gõ'dá gólìyì àcálè bê Yésù ngalã rî, drílìyì àgò líndrí ònjí dùù drí òmbélè trá gõ'dá Yésù drí drólè trá 'dĩ ndrèzó, gólã trá gõ'dá rĩ'á títì drĩ tãndí sī, gõ'dá kpá trá cú ítá bê yì rú. Gólìyì ndrè bê kī'á nī rî, líndrí ònjí àbãbã kâ àfò ìyì trá àgò rî 'dĩ 'ásī rî, drílìyì à'dózó ndrī 'dó ùrĩ ró tákányì.

16 Tã 'dĩ vólè drĩ lá 'ásī, gólìyì líndrí ònjí ndrè 'bá trá àfòrè 'á rî yì drí tã àgò 'dĩ 'è 'bá 'dĩ ngìzó òjílã ùrùkà 'bá yì drí àrílí. 'Dĩ gólìyì ngì tã ngbíkpí 'è 'bá lô'délé ndrī ìmvù 'á òdrālè rí kpá trá òjílã ùrùkà 'dĩ 'bá yì drí.

17 Nīngá sī, òjílã 'dĩ 'bá yì drí rú'bá lô'bãzó Yésù rú, tãlã Yésù ààyè ró 'bãdrĩ ìyíkã.

18 Bè trá ìtí rî, Yésù yì drí ngāzó mbālè

kōlóngbō 'á kpá ó'dí gōlé ñmvû ândrê âlôlâ 'dĩ drĩ sī 'á'á 'álâ. Gólâ mbâ bê kōlóngbō 'á rî, ãgô línđrí ònjí yí drí âfōzó trá 'álâ sī 'dĩ drí ngāzó rú'bạ lô'bălê Yésũ rú kī nĩ rî, “Yésũ, má lē nĩlĩ ní bê.”

¹⁹ Gõ'dá nĩngá sī, Yésũ drí gāzó dó. Gólâ kī ãgô 'dĩ drí rî, “Dõvó ní ngâ gōlé ní drí 'bã 'álâ òjílã áníkã 'bã 'á rî yí ngálâ, ní ngî ró bê tâ Ôvârí drí 'êlé ní drí tândí ró 'dĩ gólĩyĩ drí. Ní ngî gólĩyĩ drí, ní kī, Ôvârí ndrê ání ìzã 'ì, gõ'dá drílâ ání pãzó 'álâ sī.”

²⁰ Nĩngá sī, ãgô rî 'dĩ drí ngāzó nĩlĩ jãrĩbã 'bãdrĩ 'dĩ kâ mùdrĩ rî 'bá yí 'ásĩ. Drílâ tâ Yésũ drí 'êlé yí drí rî ngĩzó òjílã drí. Gõ'dá òjílã ndrĩ tâ 'dĩ ârí 'bá rî tị lâ yí drí â'dızó ndrú tâ lâràkô 'dĩ drí.

*Tã lâràkô rĩ Yésũ drí 'êlé rî 'bá yí
(Mātáyō 9.18-26; Lúkã 8.40-56)*

²¹ Tólâ sī, Yésũ yí drí âmbāzó kōlóngbō sī ãgōlé ñmvû ândrê 'dĩ 'á'á lé drĩ ãtú drí fĩrĩ 'álâ rî ãzâ rî lésĩ. Gõ'dá gólĩyĩ âcã bê ñmvû tị rî, òjílã ãtĩlĩlĩ drí rú ê'bézó Yésũ lãgátĩ.

²² Yésũ yí bê drê ãkpã ñmvû ândrê tị 'álâ rî, ãgô ãzâ rú lâ Yáĩrõ drí âcázó. Gólâ jó tâ Ôvârí kã ârí kã vó lâ ndrê 'bá 'ì. Gólâ âcã bê gõ'dá drílâ Yésũ rî ndrēzó rî, drílâ 'ã'ì tịzó vũdrĩ gōzó drĩ âsōlé Yésũ ândrá.

²³ Nĩngá sī, drílâ rú'bạ lô'bāzó Yésũ rú rõô kī nĩ rî, “Ámã mvá òkó mvá ró rî 'è trá ãnyĩ drãlé. 'Dõvó ní ânĩ drĩ 'bălê drĩ lâ, tâlã gólâ òpã ró ngã bê. Ní pã gólâ, tâlã gólâ òzó drãã kô.”

²⁴ Ìtĩ rî, Yésũ drí tâ-drĩ lēzó nĩlĩ Yáĩrõ bê.

Nīngá sī, Yésū yī ōtírī rī nīlí Yáirō bê Yáirō drí 'bā 'álá rī, ōjílā dūu drí ngāzó kpá 'délé gólīyī vósī. Gõ'dá nī'á iyī lô'bé bê Yésū rú sī.

²⁵ Nīngá sī, ōkó āzā ní áníkā bê gólīyī bê nīngá. Nī rī'á cú ārí bê lâsó'á ní rú sī párá ró.* Rú'bá rī 'dī rī trá rī'á gólá rī 'élé ndrô mûdrī-drī-lâ-ngâ-rī sī.

²⁶ 'Dī gólá lâmû trá kpī ōjó ngálâ. Nīngá sī, ójó 'dī 'bá yī ícá kô ōkó 'dī 'bâlê â'dólé tândí ró. Tíkó ã'dô ró bê ōkó rī 'dī 'bāzó â'dólé tândí ró rī, gõ'dá rú'bá gólá rú 'dī lānjī íyīngá ãtī 'álá. Gõ'dá lâfâ ìdíkō gólá drīgá rī 'bá yī ndē rú trá ndrī ójó drí.

²⁷⁻²⁸ Gõ'dá ōkó 'dī ârí bê Yésū rī tã rī, gõ'dá gólá gō ndrélé bê Yésū rī, gólá drí ngāzó 'délé kpāā ōjílā ō'bí 'dī 'bá yī bê Yésū vósī. Gólá ìsū íyíkā yī drī rī kī nī rī, ōzō yī ōdō cé ítá tī Yésū kâ 'dī ì'dī rī, íyī rú'bá â'dô āgõ'á vō lâ 'á tândí ró. Gõ'dá tólá sī, gólá drí ânīzó ítá Yésū kâ dōlé kírī ró.

²⁹ Ítí rī, 'wāā ārí rī 'bá lâsólé gólá rú sī 'dī drí kīzó vólé. Gõ'dá gólá drí nīzó lâ kī nī rī, yī êdē rú trá ndrī dódó.

³⁰ Gõ'dá nīngá sī, 'wāā Yésū ní drí nīzó lâ kī, mbârākā áníkā êdē ōjílā trá. Gõ'dá ítí rī, ní drí âdrézó rú pīlí gbāā tã ìjílí ōjílā ō'bí 'dī 'bá yī tī kī nī rī, “Ã'dí dō ítá ámakā kírī ró nī yā?”

³¹ Gõ'dá lâjóbá gólákā drí tã-drī lôgōzó kī nī rī, “Ní ìjī tã kī, ã'dí dō ítá áníkā nī yā 'dī ã'dô tāsī yā? Ní ndrē áníkā ōjílā nô 'bá yī rī 'bá rī'á rú ìfílí ní rú nõ kô yā?”

* 5:25 5.25 Lã'bí Yúdã yī kâ vó ró rī, ícá trá ōkó 'dī drí rīzó élé ngá lâzé 'dī tāsī.

³² Gõ'dá bê kpálé ìtí rî, Yésũ drě zãâ rĩ'á võ ndrě'á ðĩrĩ gbãã tãlã gólã ítá iyíkã dõ 'bá trá 'dĩ ùsúzó.

³³ Nĩngá sĩ, òkó ítá Yésũ kã dõ 'bá trá 'dĩ drĩ ngãzó ànĩlĩ Yésũ ngálã lělě ró kpã kpã kpã ùrĩ bè, tãlã gólã nĩ trá kĩ, iyĩ rú'bạ êdê rù trá. Ìtĩ, drílã iyĩ àdãzó ấdrũ Yésũ àndrã gõzó ngãlě tã pậtĩ rĩ àtálé Yésũ drĩ kĩ, “Má dõ ítá ànĩkã mã kírĩ ró.”

³⁴ Vó lâ sĩ, Yésũ drĩ tã àtázó kĩ nĩ rĩ, “Àmã ízó, ní êdê rù trá tã lělě ànĩkã má 'á rĩ tãsĩ. Nĩ ngá gólě 'bã 'álã rú'bạ ậ'dĩ sĩ. Nĩ à'dô kô tã ìsũ-ìsũ ró rú'bạ ní rù à'dó 'bá trá 'dĩ tãsĩ. Rú'bạ ànĩkã 'dĩ kĩ trá zãâ gbạdũ.”

³⁵ Gõ'dá Yésũ yĩ òtĩrĩ rĩ ùlĩ 'dĩ àtálé òkó rĩ 'dĩ bê rĩ, òjĩlã ùrũkạ 'bá yĩ drĩ ngãzó àcálé Yáĩrõ mvá lâ drĩ 'bãlě ngá lâzế ró rĩ drĩ 'bã lếsĩ võrã bê Yáĩrõ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Yáĩrõ, ànĩ mvá drã trá. Nĩ rĩ gõ'dá ìfĩ ícĩ 'bá rĩ ìjĩlĩ ànĩlĩ ní drĩ 'bã 'álã kô.”

³⁶ Lé ìtĩ rĩ, Yésũ gã tã òjĩlã 'dĩ 'bá yĩ drĩ àtálé Yáĩrõ drĩ 'dĩ dó. Gõ'dá gólã kĩ Yáĩrõ drĩ rĩ, “Ànĩ lĩndrĩ ò'bê kô ðĩ. Nĩ rĩ tã lělě sĩ Ôvãrĩ 'á.”

³⁷ Tã 'dĩ vòsĩ, Yésũ lếé gõ'dá òjĩlã ò'bĩ 'dĩ 'bá yĩ kô 'dělế yĩ vòsĩ nĩlĩ Yáĩrõ drĩ 'bã 'álã. Lãjỏ'bá gólãkã lãfálế sĩ, cế Pétěrõ, gõ'dá Yõwãnĩ ậdrủpĩ lâ Yãkỏbã bê ậjĩ ìyĩ Yésũ nĩ.

³⁸ Gõ'dá nĩngá sĩ, gólĩyĩ òtĩrĩ àcã Yáĩrõ drĩ 'bã 'álã rĩ, võ trá bảrảbảnyá, gõ'dá òjĩlã ðũũ trá 'dỏ ảwỏ ngỏ'ả rỏỏ ìzã ró, gõ'dá lũlũ àngbã ìyĩkã trá kỏwỏ-kỏwỏ.

³⁹ Nĩngá sĩ, Yésũ yĩ drĩ fĩzó jỏ ảwỏ kã rĩ 'álã, gõ'dá Yésũ drĩ tã àtázó ảwỏ ảnjỏ 'bá drĩ ảgỏ bê kĩ nĩ rĩ, “Nĩ rĩ rĩ'ả ảwỏ ngỏlề ngbảlạ-ngbảlạ nỏ ả'dỏ

tāsī yā? Nī rī rī'á tā gólâ b́arábányá ró nōtí nō 'èlé ã'dô tāsī yā? Mv́á nō dráá kô. Gólâ rī íyîngá â'dú kō'á.”

⁴⁰ Nīngá sī, òjílâ áwó 'á 'dī 'bá yī drí Yésū rī gūzó gbō gūgū.

Gō'dá nīngá sī, Yésū drí tā 'bázó òjílâ gólīyī jó ávō kâ rī 'álâ rī 'bá yī drí âfólé ívī 'álâ. Gō'dá drílâ ngázó mv́á 'dī ândré lâ yī, átá lâ bê gō'dá kpá lājó'bá íyíkâ nâ 'dī 'bá yī bê zīzó filí yī bê jó ávō 'bázó ngb́angb́á drī 'dī 'álâ.

⁴¹ Gō'dá gólīyī âfī bê rī, Yésū drí ízámvá rī 'dī drí lâ rūzó. Gō'dá drílâ ngázó tā âtálé Ārámáyā tī sī kī nī rī, *Tālītā gúmī*. Ítō lâ kī nī rī, “Ízámvá, ní ngá úrū.”

⁴²⁻⁴³ Ítí rī, 'wāá ízámvá 'dī drí kôró ngázó úrū, gō'dá drílâ gōzó rī'á lâmúlí dírí. Á'dô bê trá ítí rī, òjílâ kâkârà ndrī gólâ rī ndrē 'bá trá rī yī, tī lâ íyī drí â'dízó 'dó â'dī-â'dī ndrú. Gō'dá nīngá sī, Yésū drí tā 'bázó gólīyī drí, tálâ gólīyī òzó tā 'dī pēê kô òjílâ drí ãlólâ. Gō'dá gólâ drí kpá tā âtázó kī, óófē ngá nyānyā ízámvá rī 'dī drí nyálé. Ízá rī 'dī ndrô lâ trá rī'á mûdrí-drī-lâ-ngâ-rī.

6

*Tā Nāzārétā lé 'bá drí Yésū rī gázó dó rī
(Mátáyō 13.53-58; Lúkâ 4.16-30)*

¹ Tólâ sī, Yésū yī drí ngázó lājó'bá íyíkâ rī 'bá yī bê vō nâ âyélé nīzó jārībâ Yésū rī līfī drí cīzó 'á lâ āgô ró rī 'álâ.

² Ítí, gō'dá kâyī rātāā 'ē kâ Ôvârí drí rī âcâ bê rī, Yésū drí ngázó nīlí filí jó tā Ôvârí kâ ârī kâ rī

'álâ. Jó rî 'dĩ 'á tólâ rî, drílâ ngãzó rĩ'á òjílâ lĩfĩ ìmbálé. Nĩngá sĩ, òjílâ dũú gólĩyĩ Yésũ rĩ úlĩ àrĩ 'bá trá rĩ yĩ tĩ lâ yĩ drĩ à'dízó ndrú. Gõ'dá gólĩyĩ drĩ tã átázó kĩ nĩ rĩ, "Àgô rĩ gólâ nõ ùsũ íyíkâ tã nĩnĩ àngĩ rĩ nõ 'bá yĩ àngô lésĩ ró yã? Gõ'dá gólâ rĩ 'bã 'bá kpá à'dólé cú mbârâkã bê rĩzó tã lâràkô 'élé nõ ã'dô 'ásĩ yã?

³ Gólâ à'dó kô cé òjílâ rĩ 'bá ngá êdéélé fê 'ásĩ ãmâ drĩ nĩlĩ trá nõ ì'dĩ kô yã? Gólâ à'dó kô Mārĩyã rĩ mvá ágó ró rĩ ì'dĩ yã? Ítĩ rĩ, mã nĩ àdrúpĩ lâ yĩ trá. Gólĩyĩ ì'dĩ Yákóbã, Yösépã, Yúdã gõ'dá kpá Sĩmónã. Gõ'dá gólâ rĩ ìzó yĩ à'dó kô ãmã bê nõngá yã? À'dô ìcã'á gólâ drĩ tã ìmbázó tã nĩnĩ sĩ ãmâ drĩ àngô tí yã?" Bê trá ìtĩ rĩ, drĩlĩyĩ Yésũ rĩ gãzó dó lĩfĩ ìmbá 'bá ró.

⁴ Nĩngá sĩ, Yésũ drĩ ngãzó tã-drĩ lògólé gólĩyĩ drĩ úlĩ mãnĩgõ sĩ kĩ nĩ rĩ, "Tã pãtĩ-pãtĩ ró, gõ'dá cé òjílâ 'bãdrĩ gólâkã rĩ 'á rĩ 'bá yĩ ìnjĩ ìyĩ kô gólâ rú. Ítĩ lâ 'dĩ ró, ãnĩ ndrĩ 'dó 'bãá lãnĩ má rú kô."

⁵⁻⁶ Yésũ rĩ tĩ drĩ à'dízó, tãlâ òjílâ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á cú ìtĩ tã lèlè àkó gólâ 'á. Tã rĩ 'dĩ tãsĩ rĩ, ìcã kô Yésũ drĩ tã lâràkô ãmbã 'ézó ìyĩ drĩ 'bãdrĩ 'á tólâ. Gólâ 'bã drĩ trá cé ngá lâzé 'bá ùrũkã 'bá yĩ drĩ, tãlâ gólĩyĩ ã'dô ró bê tãndĩ ró. 'Dĩ 'bá yĩ ngá Yésũ drĩ 'élé vò gólâ rĩ lĩfĩ drĩ cĩzó àgô ró rĩ 'álâ rĩ ì'dĩ.

Tã Yésũ drĩ lãjõ'bá íyíkâ mùdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ rĩ 'bá yĩ jõzó rĩ

(Mãtáyõ 10.5-15; Lúkã 9.1-6)

Tólâ sĩ, Yésũ yĩ drĩ ngãzó nĩlĩ lãmú bê gbãã jãrĩbã ãzã 'bá yĩ 'ásĩ òjílâ lĩfĩ ìmbá bê.

⁷ Țtú āzâ sī, Yésū drí ngāzō lājó'bán íyíkâ mûdrí-drí-lâ-ngâ-rî rî 'bá yî âzizó yí ngálâ, yí jô ró gólîyî tî sú āzî ró rî rî nîlî tā âti-âti íyíkâ pē bē ōjîlâ drí. Gólâ fē mbârākâ gólîyî drí líndrî ōnjî lâdrózó ĩ'dî sī lâ vólé.

⁸ Yésū 'bâ tā lājó'bán rî 'dî 'bá yî drí âcî gólîyíkâ 'dî tózó drí-drî rí. Gólâ kî gólîyî drí rî, “Nî trō ngá nyānyā kô. Nî trō jōráā ítá 'bâ kâ kô, gō'dá nî trō lâfâ kpá kô. Nî trō cé pîdrîgú mvá ĩ'dî ānî drîgá.

⁹ Nî sō ká'bókâ ĩ'dî ānî pá. Gō'dá nî âkpâ ítá kô zâlô rî ānî rú.”

¹⁰ Nîngá sī, Yésū drí tā âtázó lājó'bán 'dî 'bá yî drí kî nî rî, “Jâribâ ānî drí nîzô fî bē 'álâ sī cé tîtî 'dî 'á rî, ōzō nî ōcâ trá 'bâ āzâ 'á ūmú ró rî, nî rî â'dú kólé cé 'bâ rî 'dî 'á té bûũ kâyî ānî drí jâribâ rî 'dî âyézó rî tú.

¹¹ Nî ōcâ trá vō ūrûkâ 'bá yî ānî lâgúzó 'á lâ sī kô rî 'á rî, gō'dá ōzō ōgâ trá dó úlî ānîkâ ârîlî rî, nî rî kô 'á lâ tólâ. Gō'dá ōzō nî ōngâ trá nîlî 'á lâ 'ásî vólé rî, nî yâ ró tâpîlîndrî lâ vólé ānî pá ágálé 'ásî. Nî 'ê 'dî, āâ'dâ ró bē tā gólîyî rú lâmbé ró kî nî rî, Ôvârí â'dô lâŋō fē'á gólîyî drí.”

¹² Vólé drî lâ 'ásî, lājó'bán 'dî 'bá yî drí ngāzō nîlî ĩyî ōzō tā Yésū drí âtálé trá rî kâtî. Gólîyî pē tā ōjîlâ drí kî nî rî, ōjîlâ āādî drî tā ōnjî ĩyíkâ 'ásî.

¹³ Gólîyî nî trá líndrî ōnjî lâdró bē ōjîlâ 'ásî. Gō'dá gólîyî lôbē dō kpá trá ngá lâzé 'bá ándrá-gá-sîlî 'ásî râtáā 'ê'ê sī gō'dá ngá lâzé drí ndězó gólîyî rú sī.

*Tā Ęródē drí tā Yésū drí 'êlê rî ârízó rî
(Mâtáyō 14.1-12; Lúkã 9.7-9)*

14 Kúmú ąngí 'bădrĭ Gălĭláyā kâ rĭ rú lâ Ęródē Ānĭtĭpā. Gólâ ârĭ tã lârákô dũú Yésũ drĭ 'ĕlĕ 'dĭ 'bá yĭ trá ndrĭ, tălâ Yésũ rĭ rú ĩkũ trá rōō. Gō'dá ōjĭlâ ũrũkâ 'bá yĭ âtâ ĩyĭ tã kĭ nĭ rĭ, "Ā'dô Yōwánĭ bābātĭzĭ 'bá ró drā 'bá trá rĭ ĩ'dĭ. Ĩtĭ rĭ, ó'ĕ gólâ kpá trá lĭdrĭlĭ ó'dĭ. Tălâ ĩ'dĭ, ngbāāngbānō, gólâ drĭ â'dózó cú mbārākā āmbá ĩtĭ 'dĭ bĕ tã lârákô 'ĕzō."

15 Āzâ 'bá yĭ kĭ ĩyĭkâ rĭ, "Yésũ ā'dô tã ąngũ 'bá Ęlĭyā ĩ'dĭ. Ővārĭ āājō gólâ trá ũrũ lĕsĭ, ōzō yĭ drĭ 'bălĕ rĭ kâtĭ."* Gō'dá āzâ 'bá yĭ âtâ ĩyĭkâ kpá kĭ nĭ rĭ, "Gólâ ā'dô cé tã ąngũ 'bá āzâ 'ĭ, ōzō tã ąngũ 'bá â'dó 'bá trá ąkũ nā 'bá yĭ kâtĭ."

16 Gō'dá nĭngá sĭ, kúmú ąngí Ęródē ârĭ bĕ tã ōjĭlâ drĭ rĭ'á âtălâ, gō'dá kpá ĩsũlâ Yésũ rĭ tã 'á rĭ, gólâ rĭ nyāányâ drĭ ngăzō tã ĩsũlĭ cú nĭ kĭ nĭ rĭ, "Gólâ 'dĭ Yōwánĭ má drĭ ōmbĕ lâ gălĕ trá nĭjĭyá vólĕ rĭ ĩ'dĭ. Gólâ lĭdrĭ nō gō'dá kpá trá lĭdrĭ ōdrā 'ásĭ."

Tă ódrĭ Yōwánĭ bābātĭzĭ 'bá ró rĭ fũzó rĭ

17-20 Tă gólâ ōdrā pá âsé 'bá Yōwánĭ drĭĭ rĭ ĩ'dĭ nō. Sĭsĭ ōkó āzâ rú lâ Ęrōdĭyā â'dô trá Ęródē rĭ âdrũpĭ Fĭlĭpō rĭ ōkó 'ĭ. Gō'dá Ęródē ní drĭ ngăzō ōkó rĭ 'dĭ drĭ lâ ĩzălĕ vólĕ ânĭ âdrũpĭ Fĭlĭpō drĭgá sĭ â'dólĕ nĭ rĭ gógó drĭ ōkó ró. Gō'dá Yōwánĭ ndrĕ tã 'dĭ bĕ rĭ, drĭlâ ngăzō tã pĕlĕ Ęródē drĭ kĭ nĭ rĭ, "Ā'dó kô tã mbĭ ró ní drĭ ânĭ âdrũpĭ rĭ ōkó rĭ trōzō â'dólĕ ní drĭ ōkó ró." Tălâ tã 'dĭ tāsĭ rĭ, ōkó rĭ gógó Ęrōdĭyā drĭ ngăzō tã ōmbĕlĕ ngóló yĭ 'á Yōwánĭ rú. Gólâ lōndā pávó yĭ drĭ Yōwánĭ rĭ fũzó

* 6:15 6.15 Ęlĭyā Nĭ zĭ 1 Kúmú kápĭtā 17.

'á lâ sī rī kp̄i. Gō'dá ĩtí rī, Ēródē âyé gólâ kô tâ rī 'dī 'èlé, tâlá Ēródē rī gógó ìnjī Yōwánī trá rōô. Gólâ nī trá kī, Yōwánī òjilā tândí mbī rī ĩ'dī Ôvârī rī līfī drī 'á. ĩtí rī, Ēródē rī līfī drī mbāzó Yōwánī drī Ērōdíyā drīgá sī. ĩ'dī Ēródē drī Yōwánī rī òmbézó 'bálé gānīmă 'á. Ēródē rī kpá zāâ nīlī úlī Ôvârī kâ Yōwánī drī rī'á ngīlâ rī 'bá yī árílī gānīmă 'álâ. Úlī Yōwánī kâ 'dī â'dô kpálé gólâ rī drī lījā'á rī, gólâ rī kpá zāâ gólé árílâ, tâlá úlī rī 'dī 'bá yī rī'á tândí ró kôô.

21 Gō'dá kâyī āzâ sī, Ērōdíyā drī ngāzó lăfī úsúlī Yōwánī rī fūzó. Kâyī rī 'dī kâyī Ēródē rī fīzó 'á lâ rī ĩ'dī. ĩtí, kâyī rī 'dī tú, Ēródē yī drī kārámā ândrē 'bāzó. Gō'dá Ēródē drī ngāzó tâ âtilī òjilā âmbâ-âmbâ kŭmŭ íyíkâ zélé rī yī drī, drī-'bá âjú 'bŭ 'bá yī kâ gō'dá kpá 'dó òjilā âmbâ-âmbâ Gālíláyā 'álâ rī yī drī, tâlá gólīyī ânī ró ĩyī kārámā rī 'dī nyálé yī ngálâ.

22 Nīngá sī, kārámā rī 'dī tú rī, Ērōdíyā rī mvá ānjó ró rī drī ngāzó filí ândú tólé lăvŭlī gără. ĩtí rī, ândú tótô gólâkâ 'dī drī Ēródē yī ūmú ĩyíkâ rī 'bá yī bê 'bāzó â'dólé ndrī âyīkô ró lăvŭlī kôô. Tâlá ândú ízâmvá 'dī drī tólé 'dī tāsī rī, Ēródē drī tâ âtázó drílâ kī nī rī, "Ôzô ní ĩjī mâ rī, má â'dô ngá ní drī lélé rī fē'á ní drī."

23 Gō'dá nīngá sī, Ēródē drī ngāzó tâ âtálé lâtrítrí ró kī nī rī, "Má â'dô ngá ní drī lélé rī fē'á ní drī. Ôzô ní ôlē rī, má â'dô 'bădrī âmákâ lâfálâ nyī'á rī gōzó āzâ rī félé ní drī."

24 Tólâ sī, ízâmvá 'dī drī ngāzó nīlī ândrē lâ

Ērōdiyā rī ijilī kī nī rī, “Má â'dô ngá ángô rī zī'á ĩ'dī Ērōdē tī sī âfēlé má drí yā?” Gō'dá ândré lâ drí tã-drī lôgōzó drílâ kī nī rī, “Ní âtâ Ērōdē drí, gólâ ôjô ôjilã nī'á Yōwánī bābātízī 'bá ró rī ômbê lâ gálé njíyá, áâtrō ró drī lâ 'dī tábígá 'á âjilí ní drí, tãlâ má ñí ró kī nī rī, gólâ drã trá.”

25 Ītí rī, ízámvá 'dī drí ngãzó rãlé 'wãâ'wã pá drī kã sī gólé Ērōdē ngálâ. Gō'dá drílâ tã âtázó Ērōdē drí kī nī rī, “Má lē úfû Yōwánī bābātízī 'bá ró rī, ógâ ômbê lâ njíyá vólé, ó'bã ró drī lâ 'dī tábígá 'á âtrólé âjilí má drí nólé.”

26 Nīngá sī, Ērōdē drí â'dózó tã ĩsũ ró, tãlâ lâtrítrí gólâ drí ĩtrílí trá ízámvá 'dī drí rī tãsī. Ōzō gólâ ôgã dó tã ízámvá 'dī kã lélé 'dī 'èlé rī, ãnyī â'dô gã'á gólâ drī ũmú gólâkã 'dī 'bá yī ândrá.

27 Gō'dá bê trá ĩtí rī, Ērōdē drí gbō tã-drī lëzó oōgã ró Yōwánī rī ômbê njíyá vólé. Gō'dá Ērōdē drí tã 'bãzó âjú 'bũ 'bá íyíkã ãlô rī drí, ònī ró bê Yōwánī rī drī âgálé âtrólé âgōzó ĩ'dí bê lâ. Gō'dá âjú 'bũ 'bá Ērōdē kã 'dī drí ngãzó nílí gãñímã 'álâ. Gólâ câ bê tólâ rī, drílâ Yōwánī rī ômbê gãzó njíyá vólé.

28 Nīngá sī, drílâ ngãzó âgólé Yōwánī rī drī bê tábígá 'á âjilí fēlé ízámvá 'dī drí. Gō'dá gólâ âcã bê ĩ'dí bê lâ rī, ízámvá 'dī drí ngãzó drī rī 'dī trólé âjilí ândré lâ drí.

29 Nīngá sī, tã ârí 'bá Yōwánī kã rī 'bá yī ârí ĩyī tã 'dī bê ĩtí rī, drílīyī ngãzó nílí gãñímã 'álâ Yōwánī rī ãvõ ãlĩ 'dī nĵilĩ nĩzó ĩ'dí bê lâ 'bãlé 'bú 'á.

*Tā Yésū drí ngá nyānyā fězō ò'bí āmbá drí rí
(Mātáyō 14.13-21; Lúkǎ 9.10-17; Yōwánĩ 6.1-14)*

³⁰ Tólâ sī, lājó'ba Yésū kâ 'dĩ 'bá yí drí âgōzó ìyí âcì ìyíkâ tōlé nā 'ásī Yésū ngálâ. Gõ'dá drílìyí rīzō tã rû 'ě 'bá âcì ìyí drí tōlé nā 'bá yí 'ásī rí ngílí Yésū drí kpá 'dó ndrĩ tã drílìyí ìmbálé trá òjílâ drí rí yí bē.

³¹ Ìtú rí nā 'bá yí sī, òjílâ dūù rí ìyí trá ânílí kárâ Yésū rí ndrélé. Ítí rí, ânĩ-ânĩ gõ'dá òjílâ 'dĩ 'bá yí kâ 'dĩ 'bãá Yésū yí kô ngá nyálé dódó gõ'dá kpá lôvólé tãndí ró. Gõ'dá tã rí 'dĩ tãsí rí, Yésū drí tã âtázó lājó'ba ìyíkâ 'dĩ 'bá yí drí kí nĩ rí, “Nĩ ngâ, mã nĩ ró vō òjílâ âkó rí ndálé úsúlí, â'dô ró âmâ nyānyâ drí lôvózó 'á lâ tãkō.”

³² Nĩngá sī, drílìyí ngāzó filí kōlóngbō 'á, gōzó ììmvú ândrê 'dĩ drì lâ mbāzó nílí vō òjílâ âkó rí 'álâ.

³³ Gõ'dá tólâ sī, òjílâ dūù ndrê ìyí Yésū yí trá nĩrĩ 'á kōlóngbō sī. Drílìyí vō Yésū yí drí rīzō nílí 'álâ 'dĩ nīzō téké, gõ'dá drílìyí ngāzó ndrĩ nílí 'wãâ'wã rû ê'bélé jãrìbã 'ásī ndrĩ. Nĩngá sī, drílìyí ngāzó nílí 'wãâ'wã pá sī ììmvú ândrê 'dĩ tí 'álâ, gõ'dá cãlé vō òjílâ âkó 'dĩ 'á sísí Yésū yí drí sī.

³⁴ Gõ'dá nĩngá sī, Yésū yí câ bē vō rí nã 'á gōzó 'ě'á ârílí kōlóngbō 'ásī rí, drílìyí òjílâ ò'bí ndrēzó ê'bê rû ìyí trá ngbã'ũ Yésū rí tēlé. Gõ'dá Yésū ndrê gólìyí bē trá ìtí rí, ìzã lâ yí drí gólâ rí 'ězó. Òjílâ 'dĩ 'bá yí lèndrê ìyí Yésū rí ìfì drì 'á òzō kábìlìkì â'dó 'bá ìyí lôkí 'bá âkó rí kâtí. Nĩngá sī, Yésū drí ngāzó gólìyí ìmbálé tã dūù sī. Yésū â'dã tã trá gólìyí drí cãlé bũũ lãnjátúlí 'á.

35 Nīngá sī, lǎnjátúlí ãlô 'dĩ sī, lǎjó'bá Yésũ kâ rī 'bá yī drí ngǎzó ânĩlí Yésũ rī gógó ngálâ tâ âtalé gólâ drí kī nĩ rī, “Nĩ ndrê drê, Kúmú, nõô ãtú trá 'ê'á filí. Gõ'dá õjílâ ãmbá 'dĩ 'bá yī trá ãyĩ ndrĩ lõfó ró, gõ'dá 'bã kpá yũ'dáwá wõ rī nõ 'á gólĩyĩ drí ngá nyãnyã ùsúzó.

36 Nĩ ãcã drê gólĩyĩ áyélé, tâlá õnĩ ró ãyĩ bê ngá nyãnyã ndálé gílí ãyĩ drí nyãlé wõ mvá ãzã 'bá yī õjílâ bê rī 'á.”

37 Gõ'dá nīngá sī, Yésũ drí tâ lõgõzó lǎjó'bá ãyĩkã 'dĩ 'bá yī drí kī nĩ rī, “Ãnĩ rī gógó, nĩ fê ngá nyãnyã õjílâ rī 'dĩ 'bá yī drí nyãlé kê.” Nīngá sī, lǎjó'bá 'dĩ 'bá yī drí ngǎzó tâ ãjílí kī nĩ rī, “Mã â'dô 'ê'á lâ ángô tí ró yã? Ngá 'dĩ lē ãyĩkã cú lǎfã ãmbá ngá nyãnyã ndrô ãlô rī kã gĩzó ã'dĩ dũũ ãcálé fêlé õjílâ rī nõ 'bá yī drí ndrĩ.”

38 Gõ'dá nīngá sī, Yésũ drí lǎjó'bá ãyĩkã 'dĩ 'bá yī ãjízó kī nĩ rī, “Ãmbãtã ãnĩ drĩgã õ'bí 'dĩ 'bá yī bê tâsĩ yã? Nĩ ngã drê ndrêlã.” Ítí, lǎjó'bá 'dĩ 'bá yī drí ngǎzó nĩlí ngá nyãnyã ndrêlé õ'bí 'dĩ 'bá yī drĩgã sī. Gõ'dá gólĩyĩ ùsũ ãmbãtã cé nĩ gõ'dá ã'bĩ mvá bê rĩ. Nīngá sī, lǎjó'bá 'dĩ 'bá yī drí gõzó ngá nyãnyã 'dĩ bê â'dálé Yésũ drí.

39 Wõ 'dĩ 'á tólâ rī, õmã ãrũ dũrĩ bê rĩ'á ãnyákũ drĩ kpãákũ. Nīngá sī, Yésũ drí tâ âtázó lǎjó'bá ãyĩkã 'dĩ 'bá yī drí, tâlá gólĩyĩ õlõnyĩ ró õ'bí 'dĩ 'bá yī lǎfálé lâ rĩlí õmã ãrũ 'dĩ drĩ wõ 'ásĩ tũ tũ ngĩngĩ.

40 Ítí, õ'bí 'dĩ 'bá yī drí rĩzó ãyĩ vũdrĩ wõ 'ásĩ tũ tũ. 'Dĩ rī, õjílâ ùrũkã 'bá yī wõ ãlô 'á kámã-ãlô gõ'dá ãzã 'bá yī rĩ'á nyã'dĩ-rĩ-drĩ-lã-ngã-mũdrĩ.

41 Nīngá sī, Yésū drí āmbātā n̄jī gō'dá ĩ'bī rī 'dī bē ātrōzó. Drílâ vō ndrēzó 'būū 'álâ, gō'dá drílâ āwô-ítí 'ēzó Ôvârí drí tālâ ngá nyānyā 'dī tāsī. Nīngá sī, drílâ āmbātā 'dī 'bá yī 'â lâ ûp̄zō ōnyí ró. Gō'dá drílâ fēzó lâ lājó'bán íyíkâ 'dī 'bá yī drīgá sī, tālâ gólīyī ōlānjī ró ndrī ō'bí 'dī 'bá yī drí nyālē. Gólâ 'ê ĩ'bī rī 'dī 'bá yī kpá té ōzō drílâ āmbātā 'ērē kátí lānjílí ō'bí 'dī 'bá yī drí.

42 Ítí rī, ō'bí 'dī 'bá yī drí ngá nyāzó dūūdū. Ngá nyānyā drí gólīyī pēzó.

43 Vólé drī lâ 'ásī, lājó'bán 'dī 'bá yī drí ngāzó ngá nyānyā āmbúkū lâkí 'bá trá rī 'bá yī ê'bélé. Ítí rī, ngá nyānyā āmbúkū gólīyī drí ê'bélé 'dī ícā trá cú ívō mūdri-drī-lâ-ngâ-rī 'ásī dūūdū.

44 Gō'dá āgō ndrī ngá 'dī nyā 'bá trá rī yī rī'á kútū-njī. 'Dī rī, olāá ōkó kō 'dīyímvá bē.

*Tā Yésū drí lâmúzó ĩmvū drī sī rī
(Mātáyō 14.22-33; Yōwánī 6.15-21)*

45 Nīngá sī, Yésū drí ngāzó tā átálé lājó'bán íyíkâ 'dī 'bá yī drí, tālâ gólīyī ōmbā ró 'wāâ kōlóngbō 'á, ā'dô ró bē gólīyī drí lâvūzó ātí 'álâ jāribā zīlí Bētāsédā rī 'álâ gōlé ĩmvū ândrē 'dī 'á'á lé drílâ ĩtú drí fīrī 'álâ ró rī lésī. Gō'dá gólâ rī gógó â'dô íyíkâ lâkí'á tākō, tālâ ō'bí 'dī 'bá yī jōlé gōlé 'bā 'álâ. Nīngá sī, lājó'bán 'dī 'bá yī drí tā Yésū drí átálé 'dī 'ēzó té ítí.

46 Gō'dá ō'bí 'dī 'bá yī lâvūlí bē trá gōlé ĩyī drí 'bā 'ásī rī, Yésū drí ngāzó nī'á mbālē únī drī 'álâ rātāā 'élé Ôvârí drí.

47 Vó lâ sī, vō drí ânírī 'á 'dī, kōlóngbō tībē lājó'bán bē yí 'á 'dī trá ĩmvū ândrē ító 'â 'á. 'Dī

Yésũ rî gógó íyíkâ élêwálâ ñimvû ândrê gārã drī
ãzã rî lesī úní drī 'álã.

⁴⁸ Gõ'dá nĩngá sī, kãgũmãã ândrê drī ngãzó
rĩ'á âşilí rĩ rĩ rĩ ñimvû ândrê drī sī. Bê trá ítí rî,
lãjó'bán 'dĩ 'bá yî drī lãñõ ândrê ùsúzó kôlongbõ
'dĩ zêrê 'á volé kãgũmãã 'dĩ drī sī. Gólĩyî ùjũ
kpĩ kôlongbõ 'dĩ zélé sísí 'álã ró fê sī. Gõ'dá
Yésũ ndrê bê rî, lãjó'bán íyíkâ trá lãñõ ândrê 'á.
Ítú-pá sũ ngá drī âwúrĩ sī, drílã gôzó ngãlé nĩ'á
ñimvû ândrê 'dĩ tĩ 'álã. Tólã gólã drī ngãzó rĩ'á
nĩlí ñimvû drī sī, nĩ'á lãjó'bán íyíkâ kôlongbõ 'á
'dĩ 'bá yî ngálã.

⁴⁹ Gõ'dá lãjó'bán 'dĩ 'bá yî ndrê gólã bê rĩ'á ânĩ'á
ñimvû drī sī ãyî ngálã rî, drílĩyî ngãzó trêlé ùrũ
kĩ nĩ rî, “Wúúwú, nĩ ndrê drê ngá 'bã 'bá ânĩ'á
nã, ãvõ líndrí 'î, rĩ'á ânĩ'á nã.”

⁵⁰ Gõ'dá gólĩyî ndrê gólã bê ítí lâ 'dĩ ró rî, líndrí
lã yî drī lô'bézó dī ùrĩ drī.

Ítí rî, kôro Yésũ drī ngãzó tã âtalé gólĩyî drī kĩ
nĩ rî, “Nĩ â'dô kô ùrĩ ró. Nĩ âtũ ânĩ fĩ, nõô mã rî
gógó Yésũ ã'dĩ.”

⁵¹ Vó lâ 'ásí, drílã ngãzó mbãlé filí kôlongbõ
'álã gólĩyî bê. Gõ'dá kôro ñlĩ ândrê 'dĩ drī âdrézó.
Nĩngá sī, lãjó'bán 'dĩ 'bá yî tĩ lâ ãyî drī â'dízó, gõ'dá
sĩ-'bálé drī rĩzó kã'dã. Tã ãsũ gólĩyíkã kĩ, “'Á!
Nõtí nõ ã'dô tã 'î yã?”

⁵² Gólĩyî tĩ â'dĩ trá, tãlã mbârãkã Yésũ drī
ãmbãtã nĩ fêzó õ'bí drī rî, tã lâ fí gólĩyî drī kô.

*Tã Gẽnēsãrétê 'álã rî tãşĩ
(Mátáyõ 14.34-36)*

⁵³ Tólã sī, Yésũ yî drī ñimvû ândrê 'dĩ drī
lã mbãzó kôlongbõ sī, gôzó cãlé 'bãdrĩ zĩlí

Gēnēsārētē rī 'álâ. Gõ'dá mbã ÿyî ãimvũ ândrê 'dĩ bê rî, drĩlĩyî ngãzó kôlóngbõ 'dĩ sêlé ômbélé gã ãimvũ tí.

⁵⁴ Gõ'dá nĩngá sî, gólĩyî òtírĩ kôlóngbõ 'dĩ âyé rî, òjílã tólã nã, drĩlĩyî kôrô Yésũ rî nĩzó.

⁵⁵ Gõ'dá nĩngá sî, drĩlĩyî ngãzó lâ'búlĩ nĩlĩ 'wãâ'wã ÿyî drĩ 'bã 'ásĩ tã pélé òjílã drĩ ndrĩ kî, Yésũ âcâ trá. Gõ'dá 'bãdrĩ 'dĩ 'ásĩ ndrĩ, òjílã drĩ ngãzó ngá lâzé 'bã ÿyíkã ânjĩlĩ gbārākã sî ânĩzó âjílã ÿyî Yésũ ngálã.

⁵⁶ Jãrĩbã 'ásĩ gõ'dá kpá 'bãdrĩ 'ásĩ ndrĩ, òzõ Yésũ âacâ trá rî, órĩ ngá lâzé 'bã âtrólê âjílĩ võ rĩzó ngá lâzĩlĩ rî 'á. Tólã rî, ngá lâzé 'bã rî ÿyî rú'bã lô'bãlé Yésũ drĩ kî nĩ rî, "'Dõvó mã dõ cé ítã tĩ âníkã ã'dĩ, tãlã mã ngã ró ngá lâzé 'ásĩ." Gõ'dá ngá lâzé 'bã ndrĩ kãkãrã ítã tĩ Yésũ kã sôlé rî dõ 'bã trá rî drĩ ngãzó ngá lâzé 'ásĩ â'dólé ndĩndĩ.

7

Tã Yésũ drĩ âtálé lâ'bí Yúdã yĩ kã tãsĩ rĩ (Mátáyõ 15.1-9)

¹ Ìtú ãzã sî, Pãrúsĩ Yērōsālēmã lé 'bã ró rî 'bã yĩ drĩ ânĩzó Yésũ ngálã gólĩyî tã lâ'bí kã ãmbã 'bã ãzã 'bã yĩ bê.*

² Gólĩyî ndrê tã ârí 'bã Yésũ kã ãzã 'bã yĩ trá ngá nyãnyã nyã'á ÿyî cú ãtĩ ÿyî drĩ jĩ âkó tãndĩ ró bũũũ drĩ kũlũgũsũ 'ásĩ. Â'dô lâ'bí gólĩyíkã vó ró rî, gólĩyî drĩ drê 'dó ãndĩ ró.

³ Nĩ ndrê trá Pãrúsĩ yĩ gõ'dã òjílã òrĩ Yúdã yĩ kã ãzã 'bã yĩ bê drê zãã ndrĩ lâ'bí ÿyî á'bĩyã yĩ kã

* **7:1** 7.1 Lã'bí ãmbã 'bã 'Dĩlĩ kpá Pãrúsĩ yĩ lâfálé 'ásĩ.

'dā'á. Lã'bí 'dĩ â'dâ gólĩyĩ drí látĩ mbĩmbĩ 'ĩ gólĩyĩ drí ãyĩ drí jĩzó drẽ ãkpākã'dã sísí ngá nyãnyã nyã ãkó rĩ ã'dĩ.

⁴ Gõ'dá kpá òzõ Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ ògĩ ngá nyãlé rĩ yĩ trá rĩ, gólĩyĩ jĩ zãlô sísí drẽ gólĩyĩ drí nyã ãkó lâ. Lã'bí gólĩyĩkã 'dĩ â'dâ gólĩyĩ drí kpá látĩ tãndĩ ngá ãzã 'bá yĩ ngá nyãnyã tãsi òzõ ãgã yĩ, límvo yĩ, sããni yĩ, gõ'dá kpá kójõronĩ yĩ tí rĩ jĩjĩ â'dólé ngbãngbã ãndĩ ãkó rĩ tãsi, tãlã Ôvãri òzó ãyĩ ndrẽ ãndĩ 'bá ró kô.

⁵ Tãlã lã'bí ãmbã 'dĩ 'bá yĩ tãsi rĩ, Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ gõ'dá gólĩyĩ tã lã'bí kã ãmbã 'bá 'dĩ 'bá yĩ bê drí ngãzó Yésũ rĩ ãjĩlĩ kĩ nĩ rĩ, “Tã ári 'bá ánikã 'dĩ 'bá yĩ 'dá ãyĩ lã'bí ãmã á'bĩyã yĩ kã lôpélé ãmã drí rĩ kô ã'dô tãsi yã? Gólĩyĩ jĩ ãyĩ drí kô búũ drí kúlúgúsú 'ásĩ drẽ ãkpākã'dã ngá nyã ãkó. Òzõ gólĩyĩ ònyã ngá trá rĩ, gólĩyĩ drí â'dó kô ngbãngbã lã'bí ãmãkã rĩ vó ró.”

⁶ Gõ'dá nĩngã si, Yésũ drí tã 'dĩ drĩ lâ lôgõzó kĩ nĩ rĩ, “Ãni rĩ'á ãndõtô kãtĩ drĩ bê rĩ Ôvãri rĩ tãsi. Tã ãngũ 'bá ãsãyã ãgĩ tã pãtũ trá ãni tãsi ãkũ ró kĩ nĩ rĩ,

Õjĩlã nô 'bá yĩ ãnjĩ ãyĩ mã cú ãtĩ ãyĩ tĩ si,
gõ'dá gólĩyĩ 'bãã ãmã lôvo kô ãyĩ pĩpĩsĩlĩ 'á.

⁷ Gólĩyĩ ãnjĩ ãyĩ mã cú ãtĩ tĩ si,
tãlã tã drĩlĩyĩ rĩ'á ãmbãlã rĩ 'bá yĩ â'dó kô mã
Ôvãri ngá lãsi.

Tã drĩlĩyĩ rĩ'á ãmbãlã 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á cé lã'bí õjĩlã
mvã kã 'ĩ.'

Ãsãyã 29.13

⁸ Nĩ ãyẽ tã Ôvãri drí 'bãlé rĩ yĩ trá volé gõ'dã nĩ rĩ trá cé ãnĩngã lã'bí õjĩlã mvã kã â'dalé ã'dĩ.”

⁹ Nĩngá sī, Yésū âta úlĩ āzâ kpá gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Pãtĩĩ nĩ ãsũ ãníkâ bê rĩ, 'dĩĩ â'dô rĩ'á tã tãndĩ 'ĩ yã? Gõ'dá ãnĩ drĩ rĩzó tã Ôvârí drĩ 'bãlé rĩ gãlé dó, gãzó rĩlĩ lã'bĩ ãnĩ nyãányâ kâ rĩ 'bá yĩ 'dãlé ã'dĩ.

¹⁰ Músã kĩ nĩ rĩ,
'Nĩ ãnjĩ ãnĩ átá ãnĩ ândré bê.'

Áfõ-áfõ 20.12

Gõ'dá 'Ôzõ õjĩlã āzâ āâtâ úlĩ õnjĩ trá átá lâ rú ngátá ândré lâ rú yã rĩ, ââ'dô gólã rĩ fũ'á vólé.'

Áfõ-áfõ 21.17

¹¹ 'Dĩĩ tã Ôvârí drĩ âtalé trá rĩ ã'dĩ. Gõ'dá nĩ ró úlĩ rĩ 'dĩ kô, tãlã lã'bĩ ãníkâ zĩlĩ Kõrõbánĩ 'dĩ tãsi.*
Â'dô lã'bĩ Kõrõbánĩ kâ vó ró rĩ, õjĩlã āzâ âta tã trá nõtĩ, 'Ngá nõ 'bá yĩ ndrĩ Ôvârí kã ã'dĩ.' Gõ'dá 'dĩĩ vósĩ rĩ, tã 'bã'bã gólãkã Ôvârí drĩ rĩ tãsi, ícã kô drĩlã ngá 'dĩ 'bá yĩ fẽlé íyĩ átá yĩ drĩ íyĩ ândré bê.

¹² Lã'bĩ rĩ 'dĩ tãsi, ãnĩ Pãrúsĩ, nĩ âyé gólĩyĩ lã'bĩ Kõrõbánĩ kã 'dã 'bá 'dĩ 'bá yĩ kô ngá āzãkã 'ẽlé íyĩ átá yĩ drĩ íyĩ ândré yĩ bê, tãlã ngá íyĩkã ndrĩ â'dô trá Ôvârí kã.

¹³ Lã'bĩ rĩ ãnĩ drĩ rĩ'á lópélã ãtĩlĩ ãtĩlĩ ãnĩ ózõwá yĩ drĩ 'dĩ 'bá yĩ 'è úlĩ Ôvârí drĩ 'bãlé trá rĩ â'dólé äyõ ró ífĩ äkó. Gõ'dá nĩ rĩ kpá trá tã ányã āzã 'bá yĩ ãmbálé õzõ 'dĩĩ kãtĩ.”

*Tã rĩ 'bá õjĩlã ízãlé pãtĩĩ ró Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á rĩ tãsi
(Mâtáyõ 15.10-20)*

* **7:11** 7.11 Kõrõbánĩ Tã ífĩ lâ kĩ, ngá fẽfẽ.

14 Nīngá sī, Yésū drí ngāzó ōjílā âzílí dūū ânīlí úlí íyíkā ârīlí. Gólā kī gólīyī drí rī, “Ânī ndrī, nī ârī úlí âmákā nō 'bá yī ōfī ró ânī drīī.

15 Ngá rī 'bá ōjílā izālē Ôvârí rī līfī drī 'á rī íyíkā ã'dô 'í yā? Á'dó kô ngá gólā fī 'bá ōjílā 'â kôô sí-'bálé 'ásī rī ĩ'dī, íyīngá ngá gólā rī'á lăpílā zāâ pīpīsilí 'á rī ĩ'dī.

16 Ītī rī, ânī cú bī bē yā? 'Dôvó nī ârī úlí âmákā nō 'bá yī ndrī.”

17 Nīngá sī, Yésū yī drí ngāzó tã ârí 'bá íyíkā rī 'bá yī bē ō'bí dūū 'dī 'bá yī âyéle ngāzó filí jó 'álā. Jó 'dī 'á tólā rī, tã ârí 'bá Yésū kâ 'dī 'bá yī drí ngāzó Yésū rī ĩjílí úlí mănīgō tã ōjílā izā 'bá rī kâ ĩtō lâ lôfólē ĩyī drí.

18 Nīngá sī, Yésū drí ngāzó drī-mbílí sölē gólīyī līfī úlí âtâ-âtâ sī kī, “Tã nô fī drē zāâ ânī drīī kô yā? Nyāsá gólā ânī drí nyālē rī izāâ ânī kô,

19 tălā nyāsá rī gógó 'dī lăpí rú ânī pīpīsilí 'á kô. Nyāsá rī 'dī fī rīlí ōjílā fī 'á, gō'dá drílā lă'búzó rú'bă 'ásī.” Úlí nō 'bá yī sī, Yésū â'dâ tã 'í kī nī rī, ngá ōjílā drí rī'á nyālā rī 'bá yī ndrī tândí ró Ôvârí rī līfī drī 'á.

20 Nīngá sī, Yésū drí tã rī 'bá ōjílā izālē rī 'bá yī lôfōzó nōtí, “Tã ĩsū-ĩsū ōnjí ōjílā kâ 'alé lésī ró rī ĩ'dī rī 'bá gólā rī izālē rī.

21-22 Tã ōnjí 'dī 'bá yī ndrī âfī tã ĩsū-ĩsū ōnjí ōjílā kâ rī 'ásī, ōkó zīzī, âgō ndāndā, ûgū, ōjílā fūfū, âvē, ngá ōjílā kâ lôvó lâ 'bă'bă, tã ōnjí 'ē'ē âzī-âzī drí, âdômâ, tã ōnjí lôvó tã ōnjí 'ēzó, ōjílā ndrīndrī, ōjílā 'dă'dă, áru-áruwá, tã ōfô 'ē'ē.

23 Tā ōnjí 'dĩ 'bá yí ndrĩ 'dó rí âfôlê òjílã 'ásĩ. Gõ'dá tã rĩ 'dĩ 'bá yí ì'dĩ rĩ 'bá òjílã ìzâlê rĩ."

Tã Yésũ drí òkó àtrâ àzâ pãzó tã lèlê òkó rí 'dĩ kâ tãsí rí
(Mâtáyō 15.21-28)

24 Tólã sĩ, Yésũ drí ngãzó nĩlí 'bãdrĩ ànyĩ jãrĩbã zĩlí Tírã rí lãgátĩ rí 'álã. Gõ'dá gólã cá bê tólã rí, drílã fĩzó jó àzâ 'á kíri rĩlí tú òjílã drí sĩ, tãlã gólã lèé kô òjílã drí vò yí drí rĩzó 'á lâ rí nĩlí. Tákõ gólã lãpĩ rú bê kpálê òjílã drí sĩ rí, òjílã úsú gólã rí vò trá.

25-26 Gõ'dá vò rí 'dĩ 'á rí, òkó àtrâ àzâ bê rĩ'á 'bãsurú Gĩrĩkĩ kâ 'ásĩ. Útĩ gólã trá vò zĩlí Sírĩyã rí 'álã rí. Òkó rí 'dĩ cú mvá ànjó bê, líndrí ōnjí rí trá òmbélã. Nĩngá sĩ, òkó rí 'dĩ drí tã àrízó kí nĩ rí, Yésũ àcã trá. Drílã ànĩzó kôrô íyí àdálê àdrũ ìnyákú drĩ Yésũ àndrá rú'bã lô'bã-lô'bã sĩ Yésũ drí kí nĩ rí, gólã òlôfô líndrí ōnjí nã volé íyí mvá ànjó ró nã 'ásĩ.

27 Gõ'dá Yésũ drí ngãzó tã-drĩ lôgólê drílã úlĩ mãnĩgõ sĩ kí nĩ rí, "Ní àyê má fê ró ngá nyãnyã sísí àmã mvá yí nyãányã rí yí drí. À'dó kô rĩ'á mbĩ ngá nyãnyã 'dĩyímvá sílí sĩ rí àtrõzó volé fèlê ànĩ òké drí nyâlê."*

28 Nĩngá sĩ, òkó rí 'dĩ drí tã-drĩ lôgõzó Yésũ drí kí nĩ rí, "Kúmú, òzõ ã'dô kpálê ìtí rí, 'dĩ rĩ'á úlĩ mbĩ 'i, gõ'dá òké gólĩyí vũ 'bã tãrãbízã zèlê rí ìcã ìyí kpá trá ngá nyãnyã lô'dé 'bã 'dĩyímvá drĩgá sĩ rí nyâlê."

* 7:27 7.27 'Dĩyímvá nō 'bá yí gólĩyí 'bãsurú Yúdã yí kâ rí ì'dĩ. Òjílã Yúdã yí kâ ndrê òjílã àtrâ òzõ òké kâtí.

29 Nīngá sī, úlí òkó 'dī kâ lôgôlé 'dī drí sūzó Yésū bílí takányī. Gõ'dá Yésū drí ngāzó tā âtalé òkó 'dī drí kī nī rī, “Tālâ úlí ní drí âtalé trá 'dī tāsī rī, líndrī ònjí nã ódrô trá volé ânî mvá ãnjó nã 'ásī. 'Dôvó ní ngâ gôlé 'bã 'álâ gólâ rī ndrêlé.”

30 Tólâ sī, òkó 'dī drí ngāzó gôlé 'bã 'álâ. Drílâ íyî mvá ãnjó 'dī úsúzó âyí'á gbārākã drī. Tã pãtī ró, líndrī ònjí 'dī fô trá gólâ 'ásī volé.

Tã Yésū drí ãgô bí-'bálé ãkó rī pázó rī

31 Tólâ sī, Yésū drí ngāzó nīlí kôrô vō ãnyî Tírã rú rī 'ásī. Gólâ nī lâvūlí 'dī kôrô jãrībã zīlí Sídónã rī rú sī. Nīngá sī, drílâ nīzó lâmúlí dīrī ñmvû ândrê zīlí Gãlíláyã rī rú sī búúú drílâ cãzó 'bãdrī gólâ jãrībã bê mùdrī rī 'á rī 'álâ.

32 Tólâ rī, òjílâ drí ngāzó ãgô ãzã bí-'bálé ãkó rī âtrôlé âjílí Yésū ngálâ, gólâ òpã ró ãgô rī 'dī drī 'bã'bã sī drī lâ. ãgô rī gógó 'dī ícã kpá kô úlí âtalé kpīyã-kpīyã ró.

33 Nīngá sī, Yésū drí ãgô 'dī âtrôzó élêwálâ òjílâ dūú 'dī 'bã yî lâfálé 'ásī. Drílâ ngāzó íyî drī-mvá sôlé ãgô rī 'dī bí-'bálé lâ 'á. Nīngá sī, Yésū drí tū wūzó íyî drī-mvá 'á, gõ'dá drílâ bêzó lâ ãgô 'dī lândrã lâ 'á.

34 Gõ'dá nīngá sī, Yésū drí vō ndrêzó úrú 'álâ 'būú 'álâ. Nīngá sī, drílâ lôvózó kēfēē mbârākã úsúzó ngã pãpã 'ézó ï'dí sī lâ. Gólâ âtã tá trá íyî tī sī ãgô 'dī bí-'bálé lâ tāsī gólâ rī lândrã bê kī nī rī, *Éfãtã*. Ìtô lâ kī, “ ‘Nī nī rú’ ”.

35 Ìtí rī, ãgô 'dī bí-'bálé lâ drí rú nīzó, drílâ tã ârízó. Gõ'dá kpá lândrã lâ drí rú ñnjízó úlí âtalé ngbálá-ngbálá dódó.

³⁶ Vó lâ sī, Yésū drí āgō 'dī âtrōzó lôgōlé vólé òjílā dūū 'dī 'bá yī válâ. Gõ'dá nīngá sī, Yésū drí tã 'bãzó gólīyī drí ngbílí-ngbílí kī nī rī, “Nī pē tã lârákô nõ tã lâ kô òjílā āzâ drí âlôwálâ.” Gõ'dá bê kpálé ìtí rī, òjílā 'dī 'bá yī ârí ìyī úlī Yésū kâ 'dī kô. Gõ'dá drílīyī ngāzó nīlī tã lâ pē bê òjílā drí âkí âkó. 'Dī Yésū ìyíkâ zãâ rī'á tã pē'á òjílā drí, tãlâ gólīyī òzó tã tã lârákô 'dī kâ 'bãâ lậ'búlī fãâ. Gõ'dá gólīyī ìyīngá gbō zãâ tã 'dī lôpé'á òjílā āzâ 'bá yī drí ãtī 'álâ, tãlâ tã rī 'dī òlậ'bù ró bê òjílā drí ârílī ndrī kâkârà.

³⁷ Ìtí rī, gólīyī tã rī 'dī ârí 'bá trá rī yī, tì lâ yī drí ã'dizó ndrúndrú. Gõ'dá nīngá sī, drílīyī tã âtázó Yésū rī tãsī kī nī rī, “Gólâ 'ê tã trá ndrī dódó. Tã gólâkâ 'dī tã ạngí 'ì. Gõ'dá gólâ êdê āgō bī-'bálé âkó 'dī trá tã ârílī, gõ'dá gólâ êdê āgō ùdūrūdú ró rī kpá trá úlī âtálé kpīyã-kpīyã dódó.”

8

Tã Yésū drí ngá nyānyā fēzó kpá ó'dí òjílā dūū drí rī

(Mātáyō 15.32-39)

¹ Ìtú āzâ sī, òjílā tìlìlì āzâ 'bá yī drí ngāzó ìyī ê'bélé 'délé Yésū vó. Gólīyī 'ê trá Yésū yī bê kâyì nâ. Gõ'dá nīngá sī rī, ngá nyānyā gólīyíkâ ndē rú trá. Tã rī 'dī tãsī rī, Yésū ní drí ngāzó lãjô'bá áníkâ rī 'bá yī ãzilì ní ngálâ, gõ'dá ní drí tã âtázó gólīyī drí kī nī rī,

² “Mâ rī'á ìzâ ró òjílā tìlìlì nõ 'bá yī tãsī. Mâ rī trá gólīyī bê kâyì nâ, gõ'dá ngbãângbânō rī, gólīyī trá cú ìtí ngá āzâ âkó ìyī drígá nyãlé.

³ Ōzō má ōjō gólīyī nīlí gōlé īyī drí 'bā 'ásī cú ítí ngá nyānyā fē ākó sīsí gólīyī drí rī, gólīyī līfī â'dô âní'á lăṭī 'á lōfó drí sī, tālā gólīyī āzā 'bá yī ânī īyī trá vō jējē 'ásī."

⁴ Nīngá sī, lājó'bá gólākā rī 'bá yī drí ngāzō úlí 'dī drī lâ lôgōlé gólā drí kī nī rī, "Nōô rī'á vō ngbángbá 'ā'í 'ī 'bā āzākā ākó. Gō'dá trá ítí rī, mā â'dô ícá'á trá ngá nyānyā úsúlí vō rī nō 'á fēlé ōjílā rī tūlílí ró nō 'bá yī drí yā?"

⁵ Bē trá ítí rī, Yésū drí ngāzō lājó'bá íyíkā 'dī 'bá yī íjílí kī nī rī, "Ānī ndrī 'dó ōjílā 'dī 'bá yī bē rī, āmbātā bē ānī drīgá tṣṣī yā?" Gō'dá lājó'bá drí tā-drī lôgōzō Yésū drí kī nī rī, "Bē rī'á nṣi-drī-lā-rī."

⁶ Ítí rī, Yésū drí ngāzō tā átálé ōjílā tūlílí 'dī 'bá yī drí kī, gólīyī ōrī vūdrí. Vó lâ sī rī, drílā ngāzō āmbātā nṣi-drī-lā-rī 'dī 'bá yī átrōlé. Drílā gōzō āwō-ítí 'èlé Ôvârí drí tā lâ sī. Nīngá sī, drílā āmbātā 'dī 'bá yī 'â lâ ūpīzō gōzō trōlā fēlé lājó'bá íyíkā 'dī 'bá yī drí lânjílí ōjílā tūlílí 'dī 'bá yī drí. Gō'dá lājó'bá 'dī 'bá yī drí 'ézó lâ té gólā drí átálé rī kâtí.

⁷ Dī rī, ĩ'bī ōnyí kpá bē cé dā ítí. Nīngá sī, Yésū drí ngāzō átrōlā, gō'dá drílā āwō-ítí 'ézó kpá Ôvârí drí tā lâ sī, gōzō tā átálé lājó'bá íyíkā 'dī 'bá yī drí, otrō ró īyī kpá ĩ'bī ōnyí 'dī 'bá yī lânjílí ōjílā tūlílí 'dī 'bá yī drí.

⁸ Gō'dá nīngá sī, ōjílā 'dī 'bá yī drí ngá nyāzō dūūdū. Gō'dá ngá nyānyā 'dī volé drī lâ 'ásī rī, lājó'bá drí āmbātā āmbúkū ĩ'bī yī bē lâkí 'bá 'dī ū'dúzó lô'bālē dūūdū ívō āmbá āmbá zālō nṣi-drī-lā-rī rī 'bá yī 'ásī.

⁹ Āgō ngá nyānyā rī 'dī nyā 'bá rī yī olā gólīyī rī'á kútũ-sũ. 'Dī rī, olāá òkó kô 'dīyímvá bē. Tā rī 'dī vósī, Yésū drí ngāzó òjílā 'dī 'bá yī jōlé volé.

¹⁰ Nīngá sī, kôrô Yésū yī drí nīzó mbālé kōlóngbō 'á lājó'bá íyíkā yī bē. Drílīyī gōzó līmvú drī mbālé nīlī 'bādrī mvá zīlī Dālāmānótā rī 'álā.

*Tā Pārúsī yī drí Yésū rī újūzó rī
(Mātáyō 12.38-42; 16.1-4)*

¹¹ Nīngá sī, Pārúsī ūrūkā 'bá yī drí ngāzó ānīlī úlī ngīlī Yésū bē, tālā gólīyī lē trá Yésū rī újūlī. Ítí rī, drílīyī Yésū rī íjízó tā lārākō gólā tā â'dá 'bá kī'á nī rī, Ôvārī âjô gólā nī rī, â'dalé ìyī drí. Gólīyī ìsũ tā kī, ícá kô Yésū drí tā lārākō 'ēzó.

¹² Bē ítí rī, Yésū drí ngāzó zólé tālā tā lē ākō gólīyíkā tāsī, gōzó úlī átálé kī nī rī, “Ānī òjílā rī 'bá āndrō nô 'bá yī, tālā ā'dô 'î ānī drí ngāzó rī'á tā tā lārākō ká íjílī ndrélé, tā â'dalé ānī drí kī, Ôvārī âjô mâ nī yā? Má âtā trá ānī drí, nī ndrē tā lārākō āzākā tī, tī drí â'dízó rī gbō kó kô ālôwálā.”

¹³ Nīngá sī, drílīyī ngāzó Pārúsī 'dī 'bá yī áyélé gōzó mbālé fīlī kōlóngbō 'á lājó'bá íyíkā bē ó'dí.

*Tā gólīyī Yésū drí pēlé tā ìmbâ-ìmbâ Pārúsī yī
kâ tāsī rī 'bá yī
(Mātáyō 16.5-12)*

Gō'dá Yésū yī drí 'ērē līmvú āndrē drī mbālé nīzó 'á'á āzā rī 'álā rī,

¹⁴⁻¹⁶ Yésū drí drī-mbílī sōzó lājó'bá íyíkā rī 'bá yī līfī úlī mǎnīgō sī kī nī rī, “Nī ndrē ānī vó ākú

ódrí 'bālé āmbātā 'á rī drí sī Pārúsī yī drīgá sī
gō'dá kpá ōjílā 'dē 'bá Ēródē vó rī 'bá yí bē."

Gō'dá lājó'bá 'dī 'bá yī nīī ìyī úlī mǎnīgō 'dī
ífí lâ kō. Drīlīyī rīzó rī'á úlī Yésū ká 'dī ngílī ìyī
lāfálé 'ásī kī nī rī, "Gólá átā úlī rī 'dī kó ítí lâ 'dī
ró, tǎlā āmā rī'á āmbātā ākó rī drí."*

17 'Dīī Yésū nī tǎ gólīyíkā rī'á átálā kírī ró 'dī
trá. Gō'dá â'dólé bē ítí rī, Yésū drí tǎ átázó gólīyī
drí kī nī rī, "Nī rī tǎ ānī drí â'dózó āmbātā ākó
rī átálé ānī lāfálé 'ásī ā'dò tāsī yā? Tǎ fí drē zāā
ānī drīī kō yā?"

18 Ānī rī'á cú līfī bē, ngā nī ndrē vō kō ā'dò tāsī
yā? Ānī rī'á cú bī bē, ngā nī árí tǎ kō ā'dò tāsī
yā? Ānī rī'á tǎ má drí 'ēlé trá rī 'bá yī ìsū'á yā?

19 Má ōtírī āmbātā nīī rī ūpīī fēlé ōjílā kútū-nīī
drí nyǎlé rī, ívō lâkí 'bá ìyī dūūdū ngá nyānyā
āmbúkū bē ānī drí ū'dúlī rī tǎsī yā?" Nīngá sī,
drīlīyī tǎ-drī lōgōzó kī nī rī, "Ívō dūūdū mūdri-
drī-lā-ngā-rī."

20 Gō'dá nīngá sī, Yésū drí kpá tǎ ìjízó gólīyī tī
kī nī rī, "Ngā gō'dá má ūpī bē āmbātā nīī-drī-lā-
rī rī trá fēlé ōjílā kútū-sū drí nyǎlé rī, ívō āndrē
dūūdū ngá nyānyā āmbúkū bē ānī drí ū'dúlī trá
rī rī'á tǎsī yā?" Gō'dá drīlīyī tǎ lōgōzó kī nī rī,
"Nīī-drī-lā-rī."

21 Nīngá sī, Yésū drí tǎ lōgōzó gólīyī drí kī nī rī,
"Tǎ ndrī 'dī 'bá yī 'ásī rī, zāā tǎ mbārākā ámaká
ká ngá nyānyā fēzó ānī drí ōjílā bē rī fí drē ānī
drīī kō yā?"

* **8:14-16** 8.14-16 Ākú Tǎ ífí lâ kī, tǎ ìmbā-ìmbā ányā Pārúsī yī
ká rī 'bá yī ì'dī.

Tā Yésū drí āgô lǐfǐ ākó rí lǐfǐ lâ êdézó rí

²² Nīngá sī, Yésū yī drí nīzō kōlóngbō sī cālē jārībā zǐlǐ Bētāsédā rí 'álā. Tólā ōjílā āzā 'bá yī drí āgô āzā lǐfǐ ākó rí âtrōzó âjílí Yésū ngálā. Gō'dá drílīyī rú'bá lô'bāzó Yésū drí, gólā ō'bā ró drí āgô lǐfǐ ākó 'dī drī, tālā āgô rí 'dī ōndrē ró vō bē.

²³ Nīngá sī, Yésū drí āgô 'dī drí lâ ârúzó âsélé nīzō 'dī bē lâ volé jārībā 'ásī.* Gō'dá drílā tū wūzó pē pē āgô 'dī lǐfǐ lâ 'á. Drílā drí 'bāzó kpá lǐfǐ lâ 'á. Vó lá sī, Yésū drí gōzó gólā rí ijílí kī nī rí, “Nī bí ngá āzākā ndrē'á yā?”

²⁴ Gō'dá āgô 'dī drí vō ndrēzó dīrī, gō'dá drílā tã-drī lôgōzó Yésū drí kī nī rí, “Āwô, mâ bí ngá ndrē'á mǎnā-mǎnā. Má ndrē ōjílā lâmú'á má lǐfǐ ōzō fê gárá ĩlǐ drí rǐ'á iyálā rí kâtí.”

²⁵ Nīngá sī, Yésū drí drí 'bāzó āgô 'dī lǐfǐ lâ 'á kpá ó'dí. Gō'dá 'dī vósī rí, āgô 'dī drí vō ndrēzó rárá. Pǎtǐ lǐfǐ lâ éédē trá â'dólé sǐsǐ rí kâtí dódó ó'dí.

²⁶ Nīngá sī, Yésū drí āgô rí 'dī jōzó mbī 'bā 'álā, gō'dá tã âtázó drílā kī nī rí, “Nī gō volé kōrō jārībā 'ásī kō, tālā tã ánī lǐfǐ drí rú êdézó trá dódó 'dī ōzó kō lâ'bú ōjílā drí.”

Tā Yésū drí tã ijízó kī, yí â'dô ā'dī ĩ'dī yā rí
(*Mātáyō 16.13-20; Lúkǎ 9.18-21*)

²⁷ Tólā sī, Yésū yī lǎjó'bá iyíkā rí 'bá yī bē drí ngāzó iyī nǐlǐ 'bãdrī mvá ānyī jārībā zǐlǐ Sēsārēyā Fǐlǐpǐ rú rí 'álā. Ākpākā'dã drē lǎtǐ drī, Yésū drí

* **8:23** 8.23 Yésū âsé āgô 'dī volé jārībā 'ásī, tālā gólā lē êdélá kírí ró.

lājó'bán íyíkà 'dĩ 'bá yí ìjízó kǐ nǐ rí, “Nĩ àtá drē má drí, òjílà kǐ má àà'dò à'dĩ ì'dĩ yǎ?”

²⁸ Nǐngá sǐ, lājó'bán drí tǎ ìjì Yésù kǎ 'dĩ drì lá lògòzó kǐ, “Òjílà ìsù tǎ kǐ, ní àà'dò òjílà àkù gólá àgò 'bá ùrú lésì rí ì'dĩ. Òjílà ùrùkà 'bá yí kǐ nǐ rí, ní àà'dò Yōwánì bābātízì 'è 'bá ró rí ì'dĩ. Gō'dá òjílà àzà 'bá yí kǐ nǐ rí, ní àà'dò Èlìyā tǎ àngù 'bá ró àkù nǎ àagò nǐ ùrú lésì. Nǐngá sǐ, àzà 'bá yí kǐ ìyíkà, ní àà'dò àlò tǎ àngù 'bá àkù ró rí yí ì'dĩ.”

²⁹ Ìtí rí, Yésù drí ngǎzó lājó'bán íyíkà 'dĩ 'bá yí ìjílí kǐ nǐ rí, “Ngá gō'dá ànì, nǐ kǐ ànìkà rí, má àà'dò à'dĩ ì'dĩ yǎ?”

Nǐngá sǐ, Pétērō drí tǎ ìjì Yésù kǎ 'dĩ drì lá lògòzó kǐ nǐ rí, “Nĩ 'díyì pǎ 'bá gólá Ôvǎrì drí àjólé rí ì'dĩ.”

³⁰ Ìtí rí, Yésù drí tǎ 'bǎzó lājó'bán 'dĩ 'bá yí drí kǐ nǐ rí, gólìyì àatà tǎ pǎtṣì gólá rí tāsì 'dĩ kò òjílà àzà drí àlòwálá.

*Tǎ Yésù drí tǎ àngùzó lǎṅò ìyíkà tāsì rí
(Mátáyō 16.21-28; Lúkà 9.22-27)*

³¹ Vó lá sǐ, Yésù drí ngǎzó rǐ'á lājó'bán íyíkà 'dĩ 'bá yí ìfì lá ìyì ìmbálé kǐ nǐ rí, “Má Ôvǎrì drí àjólé ùrú lésì rí ìyíkà kó ìzà 'èlé tákányì. Ìtí rí, gólìyì sísì-lésì rí 'bá yí gō'dá drì-'bá àngì Yúdà yí kǎ rí 'bá yí bē, gō'dá kpá gólìyì lǎ'bí ìmbá 'bá rí 'bá yí bē à'dò ìyì àmà gǎ'á dó. Gō'dá drìlìyì àmà füzó, gō'dá kǎyì nǎ sǐ,* má à'dò lǐdrí'á òdrǎ 'ásì.”

³² Yésù pē úlì trá trè lājó'bán íyíkà 'dĩ 'bá yí drí, gólìyì ààrì ró ìyì tǎ 'dĩ bē dódó. Nǐngá sǐ,

* **8:31** 8.31 Áà'dò Yésù rí fū'á kǎyì lósì kǎ nṣì 'á, gō'dá gólá à'dò lǐdrí'á òdrǎ 'ásì gímá 'á. Òjílà Yúdà yí kǎ lá ìyì ìtú-àyì ì'dì kǎyì ró.

Pétērō drí ngāzó Yésū rî drīlī gbíyá vólé āzī-āzī 'ásī, gō'dá ngāzó rī'á tā lōgōlé Yésū drí kī nī rī, “Ní âtâ úlī 'dī 'bá yī kō. Úfú ní kō.”

³³ Gō'dá nīngá sī, Yésū drí íyī jázó vō ndrēlé lājó'bá íyíkâ ngálâ gōzó tā lōgōlé Pétērō drīlī kī nī rī, “Ní âyê mâ úlī áníkâ Sâtánâ kâ ró 'dī 'ásī. Tā ní drí âtálé 'dī â'dó kō Ôvârí kâ. 'Dīlī tâ ìsū ânī nyānyâ kâ ì'dī.”

Tā Yésū drí 'bālé òjílâ gólīyī lē 'bá â'dólé tâ ârí 'bá íyíkâ ró

rī yī drí rī

³⁴ Gō'dá nīngá sī, Yésū drí òjílâ dūū 'dó tâ ârí 'bá íyíkâ bê 'dī 'bá yī âzízó kpākâ ālô gōzó tā âtálé gólīyī drí kī nī rī, “Òzō òjílâ ālô āzâ òlē trá 'dēlé má vó tâ ârí 'bá ró rī, 'dōvó gólâ āâyê tâ lōvókô íyī nyānyâ kâ, gō'dá gólâ ã'dô kpá njāâ drālē, òzō òjílâ fê lâlī-lâlī íyíkâ nī 'bá ã'dô ró íyī ìpázó drī lâ rī kâtí. 'Dōvó gólâ ò'dē má vósī zāâ tâ ârí 'bá ámákâ ró.

³⁵ Òzō òjílâ āzâ āâyê mâ òdrā ūrī drí sī rī, gólâ trōó lédrē-lédrē ādūkū ākó rī kó kō. Òzō tâ ârí 'bá òrī zāâ tâ ámákâ 'élé tâ âtī-âtī Ôvârí kâ bê rī, úúfú gólâ kpálé rī, gólâ â'dô rī'á zāâ lédrē-lédrē ādūkū ākó rī bê.

³⁶ Nī ìsū tâ ânī lédrē-lédrē tāsī. Òzō nī òlâzī ânī lédrē-lédrē nyānyâ trá gílí vólé, tálâ lāfâ ndrī 'bādrī nō 'á rī úsúzó rī, nī â'dô â'dó'á trá āyīkō ró lāfâ rī 'dī bê yā? Ítí kō, 'dīlī nī ìvī ngá tâ lâ drí 'dēlé kôró rī trá.

37 Ngá āzâ bê rĩ'á tólâ òjílâ drí íyî lédrê-lédrê ágízó lôgólé volé ĩ'di sī lâ yā? Ngá āzākā yū'dáwá.

38 Ítí rî, òzō òjílâ āzâ ògā mâ trá dó tã má drí rĩ'á ìmbálâ gō'dá átálâ rî 'bá yí bê òjílâ ònjí āngó nō kâ āndrá rî, ĩtí rî, ĩtú tã ònjí kī kâ sī, mâ gólâ Ôvârí drí ájólé úrú lésī rî â'dô kpá gólâ rî gā'á dó ĩtú gólâ má òtírī āgōô rî 'á. ĩtú rî 'dī tú rî, má â'dô āgō'á cú â'dô lánjâ Ôvârí kâ bê, gō'dá kpá mālāyíkā tándí ākī gólākâ rî 'bá yí bê."

9

1 Nīngá sī, Yésū drí kpá úlí átázó gólīyī drí kī nī rî, "Tã 'dī òjâ ānī drī sī kô. Òjílâ ũrúkâ 'bá yí nōngá â'dô 'bā'á ĩyī drē zāâ lédrê-lédrê ró, Ôvârí òtírī mbârākā āngí íyíkâ rî â'dá āngó nō 'á rî."

Tã Yésū rî rú'bá drí rú jázó â'dólé lâgû-lâgû ró rî

(Mātáyō 17.1-13; Lúkã 9.28-36)

2 Kàyî nĵi-kázíyá vósī, Yésū yī drí ngāzó nīlí. 'Dī gólīyī Pétērō, Yākóbā gō'dá Yōwánī yí bê. Yésū drí gólīyī drīzó nīzó únĵi āzâ drī 'álâ ngī òjílâ ũrúkâ 'bá yí 'ásī. Gō'dá únĵi 'dī drī 'á tólâ rî, Yésū rî lâràkô drí rú òjázó Pétērō yí lĵĵi drī 'á Yākóbā gō'dá Yōwánī yí bê.

3 Ítá Yésū kâ drí ngāzó lâgúlĵi kâ'dâ-kâ'dâ, gō'dá drĵlâ rú jázó mvēēmvē ró kpírĵ-kpírĵ gāřâ ítá gólâ òjílâ drí ĩcálé ĵĵlâ āngó 'á nōngá rĵ drĵĵī sī.

4 Nīngá sī, Ēlĵyā yī Músā bê drí āfōzó lâjō'bánâ 'dī 'bá yí āndrá, rĩ'á ĩyī úlí átá'á Yésū yí bê.

⁵ Gõ'dá Pétērō ndrē gólīyī bê rī, drílâ ngāzó tã âtalé Yésū drí kī nī rī, “Kúmú rī'á tã tãndī 'î âmá drí â'dózó ãní bê nōngá. Ítí rī, mã â'dô gūgū gā'á nâ. 'Dīl ãlô ní drí, ãzâ Músâ drí gõ'dá kpá ãlô Êlīyã drí.”

⁶ Pétērō âtâ úlī 'dī tã ãsū ãkó, tãlâ gólâ nūi tã yí drí 'ê'á âtalá rī kô. Gólâ gõ'dá lãjó'bán ãzâ rī rī 'bán yí bê trá ũrī ró rō.

⁷ Nīngá sī, mbārāsāsã drí âsízó úrú lésī gólīyī līmólé ndrī. Gõ'dá lãjó'bán 'dī 'bán yí drí úlī ârízó mbārāsāsã 'ásī kī nī rī, “Nōô âmá mvá nyãányã má drí lóvó lâ 'bálé rī ã'dī, 'dövó nī rī úlī gólâkã ârīlī.”

⁸ Nīngá sī, mbārāsāsã wálé bê rī, lãjó'bán 'dī 'bán yí drí ngāzó 'wãã vō ndrélé dīrī gbãã. Drílīyī cé Yésū rī ndrēzó ã'dī ãyí bê, gõ'dá Músâ yí Êlīyã bê trá yū'dáwá.

⁹ Vó lâ 'ásī, gólīyī òtírī rīlī ârīlī únī drī lésī Yésū yí bê rī, Yésū drí ngāzó tã âtalé gólīyī drí, tãlâ gólīyī òzó tã gólīyī drí ndrélé trá 'dī pēê òjílã ãzãkã ãlólã drí. Gólīyī ò'bã tã 'dī tãkô ãyí 'á té ãtú gólâ yí Yésū drí lídrízó ó'dí òdrã 'ásī rī tú.

¹⁰ Ítí rī, drílīyī tã Yésū kã âtalé ãyí drí 'dī 'ézó té ãtí. Gõ'dá gólīyī drí rīzó kpá ãyí ãjílī ãyí lãfálé 'ásī úlī ãtõ kī'á nī rī, lídrī-lídrī ó'dí òdrã 'ásī rī tãsī.

¹¹ Vólé drī lâ 'ásī, lãjó'bán 'dī 'bán yí drí Yésū rī ãjízó kī nī rī, “Úlī lâ 'bí ãmbá 'bán drí âtalé kī'á nī rī, Êlīyã â'dô ácá'á âgólé zãlô sísí 'díyī pã 'bán ájólé Ôvãrī ngá lésī rī drí sī rī tã pãtūi 'î yã?”*

* **9:11** 9.11 Tã ãsū gólīyíkã kī, ícã kô 'díyī pã 'bán drí drãzó. Ácã-ácã Êlīyã kã vósī, 'díyī pã 'bán â'dô rī'á ãngó nō drīlī mbãrãkã sī kúmú ãngí ró.

12-13 Nīngá sī, Yésū drí tā ìjì gólīyíkâ 'dī drī lâ lôgōzó kī nī rī, “Tā pātīī 'ī, rī'á dó Ēlīyā drí âcázó sīsī òjílā pīpīsílī édélé njāâ âcâ-âcâ 'díyī pā 'bá kâ tāsī. Má âtâ ânī drí pātīī ró, Ēlīyā âcâ trá.* Gō'dá òjílā 'è ìyī gólâ trá ònjí ró, òzō drílīyī lélé rī tí. Gólīyī 'è gólâ té òzō tā ângū 'bá drí ìgílí trá Ēlīyā rī tāsī âkū ró rī kâtí. Gō'dá kpá mâ rī gógó Ôvârí drí âjólé trá úrú lésī nô kâtí, ìgī trá kī nī rī, má â'dô 'bā'á lâṅṅô bê rōô. Áâ'dô âmâ gā'á dó. ìgī úlí 'dī 'bá yī trá âmâ tāsī ìtī â'dô tāsī yā?”

Tā Yésū drí līndrī ònjí rī lôfōzó ágámvá āzâ 'ásī rī

(Mátáyō 17.14-21; Lúkã 9.37-43)

14 Nīngá sī, Yésū yī ângâ bê lâjó'bá nâ rī 'bá yī bê âgólé lâjó'bá ūrūkâ 'bá yī ngálâ rī, drílīyī òjílā tīlīlī úsúzó è'bê rú ìyī trá gbāâ lâjó'bá rī 'dī 'bá yī rú sī. 'Dīlī lâ'bí ìmbá 'bá rī ìyī kpá bê tólâ rī'á ìyī tā ôjā'á lâjó'bá rī 'dī 'bá yī bê.

15 Gō'dá 'wāâ òjílā drí ndrī līfī 'bēzó Yésū rú ânīrī 'á ìyī lâjó'bá nâ rī 'bá yī bê. Ítí rī, tī lâ ìyī drí â'dízó ndrī. Òjílā 'dī 'bá yī drí ngázó rālé gólâ ngálâ nī-bê-yā félé gólâ drí.

16 Nīngá sī, Yésū drí òjílā rī 'dī 'bá yī ìjízó kī, “Nī rī â'dô tā ôjā'á ngbāangbânō lâjó'bá âmákâ nō 'bá yī bê yā?”

17 Gō'dá nīngá sī, âgô āzâ âlô òjílā tīlīlī 'dī 'bá yī lâfálé sī drí ngázó tā ìjì Yésū kâ 'dī drī lâ lôgólé kī, “Tā ìmbá 'bá, má âjì âmâ mvá ágó ró nō ní

* 9:12-13 9.12-13 Ēlīyā 'Dīlī Yōwánī bābātīzī 'bá ró rī ì'dī.

ngálâ, tâlâ gólâ rĩ'á cú líndrí ònjí bê, gō'dá 'è gólâ trá rĩlí úlí átá ãkó.

18 Líndrí ònjí rĩ 'dĩ rĩ gólâ rĩ âsélé âsê gĩ gĩ gĩ vũdrĩ cú âmósá bê yí tị kạtrũ-kạtrũ, gō'dá nĩ'á lôngá bê pẽrẽ-pẽrẽ. Nĩngá sĩ, kpá cú sị-gílí nyãnyã bê kítrí-kítrí, gō'dá drílâ gólâ rĩ âsezó kágã'dã. Gō'dá má âcálé bê nōngá rĩ, má ndã ní trá kp̃ĩ. Gō'dá má drí gbō lājó'bá áníkâ 'dĩ 'bá yí ìjízó, tâlâ gólĩyĩ òlôfō ró ìyĩ líndrí ònjí 'dĩ âmâ mvá ágó ró nō 'ásĩ. Tákō gólĩyĩ ícá kô líndrí ònjí 'dĩ lófólé.”

19 Nĩngá sĩ, Yésũ drí tâ-drĩ lògōzó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Ânĩ ndrĩ rĩ'á 'dó tâ lělē ãkó. Má â'dô rĩ'á ânĩ tâ lělē ãkó 'bá bê ãdũkũ lâ cālê bũũũ ángô tú yã? Nĩ â'dô tâ ârĩ'á ángô tú yã? Nĩ âjĩ ágámvá 'dĩ má ngáá nōlé.”

20 Ítí rĩ, drílĩyĩ ágámvá 'dĩ âjízó Yésũ ngálâ. Nĩngá sĩ, líndrí ònjí rĩ 'bá òmbélâ 'dĩ ndrê Yésũ bê rĩ, 'wãã drílâ ágámvá rĩ 'dĩ ìngázó vũlị vũdrĩ. Gō'dá drílâ rĩzó íyĩ lĩnyílí ñnyákú drĩ sĩ, gō'dá cú âmósá bê yí tị kạtrũ-kạtrũ.

21 Nĩngá sĩ, Yésũ drí ágámvá 'dĩ átá lâ rĩ ìjízó kĩ, “Líndrí ònjí 'dĩ ìtō ânĩ mvá ágó 'dĩ 'ëlé ángô tú yã?” Ítí rĩ, ágámvá 'dĩ átá lâ drí tâ Yésũ kâ ìjílí 'dĩ drĩ lâ lògōzó kĩ, “Ìtō gólâ trá ãkũ ró kó 'dĩmvã 'ásĩ.

22 Gō'dá lô'bê gólâ kpá trá ândálé ândálé ìtú âzâ 'bá yí sĩ rĩ lășí 'á, gō'dá ìtú âzâ sĩ rĩ lĩmvú 'á, ã'dô ró tíkó drílâ drãzó vólé. Ítí rĩ, ní ícâ trá gólâ rĩ pālê yã? Òzō ní ìicâ fĩ trá rĩ, 'dõvó ní ndrê âmâ ìzã. Ní pã âmâ.”

23 Nīngá sī, Yésū drí tā âtázó gólâ drí kī nī rī, “Ní âtâ trá má drí kī, ōzō má īicâ trá rī, má âtâ ní drí, ōzō ní ã'dô cú tā lēlē bê Ôvârí 'á rī, rī'á tā tākó 'í Ôvârí drí tā cé t̄t̄t̄ 'ēzō ní drí.”

24 Gō'dá 'wāâ, ágámvá 'dī átá lâ drí āwó ngōzó kī nī rī, “Mâ rī'á tā lēlē bê fīnyáwá ītī, 'dōvó ní pā mâ, má â'dô ró tā lēlē bê ãt̄ 'álâ.”

25 Nīngá sī, Yésū drí ōjīlā t̄l̄l̄l̄ ndrēzó ârâ'á yī ngálâ. Gō'dá gólâ ndrélé bê gólīyī ītī rī, drílâ īyī jâzó líndrī ōnjī gólâ ágámvá 'dī 'ē 'bâ trá â'dolé úlī âtâ ākó gō'dá kpá tā ârí ākó 'dī drōzó volé úlī âtâ-âtâ sī kī nī rī, “Ní líndrī ōnjī 'dī, ní âfō volé gólâ 'ásī. Ní fī gō'dá kô gólâ 'á kpá ó'dī.”

26 Nīngá sī, líndrī ōnjī 'dī drí trēzó ūrū ágámvá 'dī t̄ lâ sī, gō'dá ngāzó ágámvá 'dī â'bélé vūdrī, gō'dá kpá rī'á gólâ rī īzílī k̄zī-k̄zī. Gō'dá drílâ ngāzó âfōlé volé ágámvá 'dī 'á lâ 'ásī. 'Dīlī 'élé bê rū trá ītī rī, ágámvá 'dī drí rīzó drē nyé āvō kâtī. Gō'dá tā 'dī tāsī rī, ōjīlā drí ngāzó tā âtálé kī nī rī, “'Á, mvá āgō 'dī kâ 'dī drā 'bô trá 'dī!”

27 Gō'dá nīngá sī, Yésū drí ágámvá rī 'dī drī lâ rūzó gólâ rī īngázó ūrū. Ītī rī, ágámvá 'dī drí ngāzó âdrélé ūrū, éédē gólâ trá.

28 Vó lâ 'ásī, Yésū yī lājó'bá īyīkâ yī bê drí ngāzó filī jó 'álâ. Gō'dá lājó'bá gólâkâ 'dī 'bâ yī drí gólâ rī ījízó īnīnī ró kī nī rī, “Tâlâ ã'dô 'ī âmâ nyāányâ drí īcázó kô líndrī ōnjī 'dī lōfōlé volé ágámvá 'dī 'ásī yā?”

29 Nīngá sī, Yésū drí tā-drī 'dī lôgōzó gólīyī drí kī nī rī, “Líndrī ōnjī lâràkô 'dī īcá kô ānī drí drōlé cú ītī rātāā 'ē'ē ākó. Nī â'dô rātāā 'ē'á zālō āmbá

Ôvârí drí, tãlã gólã õfê ró mbârâkã drõzó lâ ï'dí sî lâ volé.”

*Tã Yésũ drí iyî õdrã pávó tã átázó kpá ó'dí rî
(Mâtáyõ 17.22-23; Lúkã 9.43-45)*

³⁰ Nĩngá sî, Yésũ yî drí ngãzó lâvũlí võ 'dî âyéélé. Gólĩyî lâvũ kôro ïnĩnî ró 'bãdrĩ zĩlĩ Gãlĩláyã rî 'ásĩ, tãlã Yésũ lée kô õjĩlã äzã drí nĩlã kĩ, iyî bí lâvũ'á.

³¹ Yésũ 'ê tã rî 'dĩ ïtĩ 'dĩ, tãlã gólã rĩ'á lâjõ'bã iyĩkã 'dĩ 'bã yî lĩfĩ lâ yî ïmbã'á iyî õdrã tãsĩ. ïtĩ rî, gólã kĩ gólĩyî drí rî, “Mã gólã Ôvârí drí äjólé úrú lésĩ rî, áã'dô ámã drĩ-bã fê'á õjĩlã drí, drĩlĩyî fũlĩ. Ôzõ ä'dô kpálé ïtĩ rî, kãyĩ nã sî rî, mã ä'dô lĩdrĩ'á õdrã 'ásĩ.”

³² Nĩngá sî, lâjõ'bã 'dĩ 'bã yî nũlĩ úlĩ gólãkã átálé 'dĩ 'bã yî ífĩ lâ kô. Gõ'dã gólĩyî ïjĩ ífĩ lâ tã kpã kô, tãlã ùrĩ gã trá gólĩyî rú.

*Tã ãmbã pãtĩ-pãtĩ rî tãsĩ rî
(Mâtáyõ 18.1-5; Lúkã 9.46-48)*

³³ Nĩngá sî, Yésũ yî lâjõ'bã iyĩkã mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ rî 'bã yî bê drí ngãzó gólé Kãpërãnómã 'álã. Gõ'dã tólã Yésũ yî ä'dólé bê iyî jó 'á rî, drĩlã lâjõ'bã 'dĩ 'bã yî ïjízó kĩ nĩ rî, “Tã ãnĩ drí rĩ'á tã lâ õjálé ãnĩ lâfálé 'ásĩ lãtĩ 'ásĩ rî ä'dô 'î yã?”

³⁴ ïtĩ rî, lâjõ'bã 'dĩ 'bã yî drí ägízó tũlĩ ãnyĩ drí sî, tãlã pávó 'ásĩ rî, gólĩyî rî trá tã õjálé tãlã lâjõ'bã gólã 'ê 'bã ä'dólé õjĩlã ãmbã ró gãrã rî Yésũ rî lĩfĩ drĩ 'á rî ä'dĩ ï'dí yã rî tãsĩ.

³⁵ Nĩngá sî, Yésũ drí rĩzó vũdrĩ. Drĩlã lâjõ'bã iyĩkã 'dĩ 'bã yî äzízó ä'dólé dĩrĩ yĩ rú sî. Gõ'dã gólã kĩ gólĩyî drí rî, “Õjĩlã gólã lã 'bã ä'dólé ãmbã

íyí āzī-āzī rī lậvũlị kôrô rī, gólâ ỗ'bã yī â'dolé
 ấđũkũ ró ẫmbã ẫngó nỗ kâ ẫkó, tẫlẫ gólâ ẫ'dô ró
 bê rừ ậ'bũ 'bá ró ẫzī-ẫzī drị ndrĩ.”

³⁶ Nẫngá sẫ rị, Yếsũ drị ngẫzó mvá ẫzẫ ẫtrỗlé
 ẫlỗ ẫdrếlé ẫyị ẫndrạ ndrĩ. Gỗ'dá drịlẫ mvá 'dẫ
 ẫmvinfosó ẫyị drị sẫ gỗzó tẫ ẫtále lẫjố'bạ drị kị,

³⁷ “Ỗjẫlẫ gólâ ẫlỗ 'dẫyĩmvá fẫnyává nỗ 'bạ yị
 'ásẫ lậgủ 'bạ, ỗzỗ ỗjẫlẫ má drị lếlé rị kậtị rị, 'dẫ
 lậgủ kphá trá mẫ ẫ'dẫ. Gỗ'dá ỗjẫlẫ ẫmẫ lậgủ 'bạ rị
 lậgủ kphá gólâ ẫmẫ ẫjố 'bạ nỗngạ rị ẫ'dẫ.”

*Tẫ ỗjẫlẫ tẫ lẫrậkỗ 'ễ 'bạ Yếsũ rị rừ sẫ rị tẫsẫ rị
 (Lủkẫ 9.49-50)*

³⁸ Nẫngá sẫ, Yỗwẫnẫ drị tẫ ẫtázó Yếsũ drị kị,
 “ẫmbạ, mẫ ndrề ẫgỗ ẫzẫ trá gólâ ẫ'dó kỗ ẫmẫ
 lẫfále 'ásẫ, gỗ'dá gólâ rẫ'ạ ẫnẫ rừ zẫ'ạ ẫ'dẫ lẫndrị
 ỗnẫ lẫdrỗzó vólề ỗjẫlẫ 'ásẫ. Mẫ cề rừ trá kphẫ rừ
 lẫ tẫ 'dẫ ẫyếlé, tẫlẫ gólâ ẫ'dó kỗ ẫmẫ lẫfále 'ásẫ.”

³⁹ Gỗ'dá ẫtị rị, Yếsũ drị tẫ-drị lỗgỗzó gólẫyị drị
 kị nẫ rị, “Nẫ ẫsũ tẫ kỗ. Nẫ ềdrề gólâ kỗ. Ỗjẫlẫ gólâ
 ẫmẫ rừ zẫ 'bạ ẫ'dẫ tẫ lẫrậkỗ 'ễzó rị, gólâ ẫcạ kỗ ẫlị
 ỗnẫ ẫtále 'wẫ mẫ rừ.

⁴⁰ Ỗjẫlẫ ẫzẫ rẫ 'bạ kỗ tẫ ỗnẫ 'ềlé ẫmẫ rừ rị, rẫ'ạ
 tẫ pậẫ rồ ẫmẫ ẫzī-ẫzī 'ậ.

⁴¹ Mẫ ẫtẫ ẫnẫ drị tẫ pậẫ rồ. Ỗzỗ kphále ỗjẫlẫ ẫzẫ
 ỗfề lẫmvừ cề ẫgẫ sẫ đừ ẫmvũlị, tẫlẫ ẫnẫ trá ỗjẫlẫ
 ẫmạkẫ ẫ'dẫ rị, gólâ 'dẫ tẫ mậ rồ ẫ'dỗ drị-'ậ Ỗvậ rị
 kậ ẫsủ'ạ.”

*Ngạ ỗjẫlẫ 'bẫ 'bạ tẫ ỗnẫ 'ềlé rị
 (Mẫtáyỗ 18.6-9; Lủkẫ 17.1-2)*

42 Nīngá sī, Yésū drí tā âtázó kī nī rī, “Nī âzâ, òzō ní âádô gólīyī dādāwá ró* rī yī trá látī mbī Ôvârí kâ rī âyéle gō'dá rīzô tā ònjí 'èlé ĩ'dī rī, rī'á ònjí ró lāvūlī. Tíkó â'dô â'dó'á tândí ró, òzō tí óotrô kúní ândrê kŭlŭtŭtŭ rī ĩ'dī 'bâlé ômbélé ngárá ânī ômbê 'á, gō'dá ânī trôzô vŭlī ĩ'dí bê lâ gálí 'á, tâlâ ní dră ró bê vólé, drē âkpākă'dă ní drí gólâ dăwá 'dī âdó âkó.

43-44 “Kpá ĩtí òzō ní òlě tā ònjí 'èlé ânī drí sī rī, ní âyé, ní lī gólâ túú vólé, â'dô ró bê lédrē-lédrē âdŭkŭ âkó rī tāsī. Ní drí â'dózó lédrē-lédrē âdŭkŭ âkó rī bê cé drí âlī bê rī sŭ nī gără ní drí â'dózó drí bê rī, gō'dá fīzô vélé lâsī ândrê ră'dă âdră 'bá kô rī 'á rī drŭlī sī.

45-46 Kpá ĩtí ró, òzō ní òlě nīlī pá sī tā ònjí 'èlé rī, ní âyé, ní lī ânī pá njíyá vólé. Rī'á tândí ró ní drí â'dózó lédrē-lédrē âdŭkŭ âkó rī bê cé pá âlô bê, gō'dá gólâ ní drí â'dózó cú pá bê rī ní drí vézô lâsī 'á rī drŭlī sī.

47 Ôzô gō'dá ânī līfī ò'ê nī ânī 'bâlé tā ònjí 'èlé rī, ní ângī gólâ vŭlī vólé. Rī'á tândí ró ní drí cázô 'bŭŭ 'álâ līfī bê âlô, gō'dá ní drí â'dózô līfī bê rī ânī vŭzó lâsī 'á rī drŭlī sī.

48 Vô 'dī 'á tólâ rī, ĩ'bŭ gólīyī dră 'bá kô rī 'bá yī rī ĩyíkâ zââ ôjílâ nyâlé, gō'dá lâsī rī 'bá gólīyī zâlé rī âdrăâ íyíkâ kpá kô.

49 “Órī 'ă'í-nyá ñâlé â'wá ĩbī rú, tâlâ òzó ñââ kô. ĩ'dī kpá nyé ĩtí, Ôvârí rī âmâ jŭlī lâsī* sī â'dólé

* **9:42** 9.42 Gólīyī dādāwá ró rī â'dó kô cé 'dīyímvá ĩ'dī, kpá gólīyī tâ lēlê bê fīnyáwá rī. * **9:49** 9.49 Lâsī 'Dīl lāngō 'í, òzô Yóbô rī 'ê 'bá rī kâtí. Nī zī Yóbô kápītā 1-2.

ōjīlā tãndí ró yí drí.

⁵⁰ 'Ā'í-nyá rĩ'á ngá âsô-âsô 'î. Gõ'dá òzō 'ă'í-nyá rĩ 'dĩ âsô-âsô lâ òndē trá rĩ, ní â'dô 'ă'í-nyá rĩ 'dĩ 'ē'á ángô tí yã? Ní â'dô dã'á lâ volé vūdrĩ, tãlâ ní ícá kô 'ēlâ âsólé ó'dí. Ānî ndrĩ, nĩ â'dô 'ă'í-nyá ró ngírí-ngírí ânî âzĩ-âzĩ yĩ lâfálé. Nĩ rĩ gólĩyĩ bê ă'dĩ ró. Nĩ ôjâ tã kô ânî lâfálé 'ásĩ â'dózó âmbá ró." 'Dĩl 'bá yĩ Yésũ rĩ tĩ-võ 'î lâjô'bá íyíkâ rĩ 'bá yĩ drí.

10

*Tã Yésũ drí ìmbálé tã òkó ìngâ kâ tãsĩ rĩ
(Mâtáyō 19.1-12; Lúkã 16.18)*

¹ 'Dĩl vósĩ, Yésũ yĩ drí Kãpërãnomã rĩ âyézó ngãzó nĩlĩ mbãlê 'á'á lé drĩ áyágá Jõrõdénĩ kã âzã lésĩ rĩ 'á. Drĩlĩyĩ nĩzó zãã áyágá Jõrõdénĩ kã 'dĩ 'á'á lé drĩ lâ lésĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ mbãzó kpá gólé 'á'á lé drĩ âzã rĩ lésĩ cãlé 'bãdrĩ Yūdáyã kã rĩ 'á. Ítĩ rĩ, võ 'dĩ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ, òjīlā ò'bí drí rù ê'bézó dīrĩ gbãã gólâ rú sĩ kpá ó'dí. Nĩngá sĩ, gólâ drĩ ngãzó rĩ'á tã â'dalé gólĩyĩ drĩ òzō drĩlâ rĩ'á kó 'ēlâ sísĩ rĩ kâtĩ.

² Nĩngá sĩ rĩ, Pãrúsĩ yĩ drĩ ngãzó ânĩlĩ ìyĩ gólâ ngálâ, tãlâ gólĩyĩ lē gólâ rĩ ùjūlĩ tã ìjĩ sĩ, òzō gólâ ãâtã tã ányã trá tã 'bã'bã Músã kã rú rĩ tãsĩ. Ìjĩ ìyĩ gólâ kĩ nĩ rĩ, "Rĩ'á tã mbĩ 'î òjīlā drĩ ìyĩ òkó rĩ ìngázó volé òzō òkó rĩ 'dĩ ò'ē tã ányã âzã trá rĩ yã?"

³ Ítĩ rĩ, Yésũ drĩ tã ìjĩ gólĩyíkâ 'dĩ drĩ lâ lôgõzó kĩ, "Tã âtã Músã kã 'bãlê trá búkũ Ôvãrĩ kã 'á ăkũ ró ânî drĩ 'ēlê tã 'dĩ tãsĩ rĩ kĩ ă'dô yã?"

4 Nĩngá sī, drĩlĩyĩ tã-drĩ lōgōzō kĩ nĩ rĩ, “Músã 'bã tã kĩ, òzō òjĩlã òlẽ íyĩ òkó rĩ ìngálé rĩ, gólã òfẽ wárãgã òkó ìngã kã òkó rĩ 'dĩ drí.”

5 Ítí, Yésũ drí tã àtázó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Músã ìgĩ tã trá òzō 'dĩlĩ kãtí cé tãlã ànĩ à'bíyá yĩ drĩ à'dô trá àmbâ-àmbâ ró. Ngbãàngbãñ, ànĩ drĩ kpá trá àmbâ-àmbâ ró, tãlã tã à'dô trá ànĩ lãfálé 'ásĩ ànĩ òkó yí bẽ rĩ, nĩ ìcã kô tã rĩ 'dĩ èdélé.

6 Àkũ ró kãyĩ nã 'bã yĩ sī, Ôvãrí drí sísí ìnyákú yĩ 'bũũ bẽ 'bãzó rĩ, 'gólã 'bã àgô cú íyĩ òkó bẽ'.

7-8 'Tãlã ì'dĩ 'dĩ, òjĩlã drí 'bã íyĩ átá yí kã àndrẽ bẽ rĩ àyézó, gõ'dá njüzó òkó lã bẽ ngã àlô ró.'

Tã Ómvó Ngá 2.24

Nĩ ndrẽ drẽ, gólĩyĩ à'dó gõ'dá kô ngã rĩ 'ì.

9 Ítí rĩ, nĩ cã òjĩlã lãfálé Ôvãrí drí ìcúlí trá ngã àlô ró rĩ kô'dáwã.”

10 Nĩngá sī, Yésũ yĩ gõ bẽ 'bã 'alã rĩ, lãjò'bã gólãkã drí gólã rĩ ìjízó kpá ó'dí tã 'dĩ tãsí.

11 Ítí, Yésũ drí tã-drĩ lōgōzō drĩlĩyĩ kĩ nĩ rĩ, “Òjĩlã àzã gólã íyĩ òkó rĩ ìngã 'bã volé à'dô ró bẽ òkó ó'dí àzã gĩzó ì'dĩ rĩ, gólã 'è 'dĩ tã ònjí 'ì òkó lã rú gõ'dá kpá Ôvãrí rú.

12 Gõ'dá òzō òkó òngã kpá trá volé íyĩ ágó drígá sī nĩ'á ágó àzã trólé ì'dĩ rĩ, 'dĩlĩ gólã 'è tã ònjí kpá trá íyĩ ágó àkũ rĩ drí gõ'dá kpá Ôvãrí rú.”

*Tã Yésũ drí òrẽ fẽzó 'dĩyĩmvã ònyíkõ drí rĩ
(Mátáyõ 19.13-15; Lúkã 18.15-17)*

13 Nĩngá sī, òjĩlã àzã 'bã yĩ drí 'dĩyĩmvã ònyíkõ àdrĩzõ àjílí Yésũ ngálã, à'dô ró bẽ gólã drí tũ

wũzó gólĩyĩ pĩpĩsĩlĩ 'á òrě ró gólĩyĩ drí. Gõ'dá lājó'bá gólákâ drí ngāzó tã lôgôlé òjĩlã 'dĩyĩmvá âjí 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, gólĩyĩ âânĩ kô.

14 Yésũ ndrê bê lājó'bá 'dĩ 'bá yĩ tã 'ě'á ĩtĩ rĩ, tã 'dĩ cí Yésũ rĩ fĩĩ kô, gõ'dá drílã tã âtázó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ âyê 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yĩ ânĩlí má ngálã. Nĩ lôgã gólĩyĩ kô, tãlã òjĩlã gólĩyĩ tã âmákâ ârĩ 'bá 'ělé 'wãã òzõ 'dĩyĩmvá nõ 'bá yĩ drĩ tã ârĩrĩ 'ělé rĩ kâtĩ rĩ â'dô ĩyĩ â'dó'á òjĩlã Ôvãrĩ kã ró.

15 Tã pãtĩĩ ró, má âtã ânĩ drĩ, òzõ nĩ òlê â'dólé òjĩlã Ôvãrĩ kã ró rĩ, 'dõvó nĩ ârĩ tã âmákâ 'ělé 'wãã òzõ 'dĩyĩmvá õnyĩkõ nõ 'bá yĩ kâtĩ. Òzõ â'dô ĩtĩ kô'dáwã rĩ, nĩ ĩcã kô â'dólé òjĩlã Ôvãrĩ kã ró.”

16 Vó lâ sĩ, Yésũ drĩ 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yĩ âzĩzó âgôlé yĩ ngálã. Gõ'dá drílã tũ wũzó gólĩyĩ pĩpĩsĩlĩ 'á, gõzó Ôvãrĩ rĩ ĩjĩlĩ ófě ró bê òrě gólĩyĩ drĩ ndrĩ.

*Tã Yésũ drĩ âtálé ngã-tĩ dũũ 'bá drĩ rĩ
(Mātáyõ 19.16-30; Lúkã 18.18-30)*

17 Vó lâ sĩ, Yésũ yĩ òtĩrĩ ngãã võ 'dĩ âyélé rĩ, âgô âzã drĩ ngãzó ârálé 'ã'ĩ tĩlĩ vũdrĩ Yésũ ândrá, gõ'dá drílã Yésũ rĩ ĩjĩzó kĩ, “Lĩfĩ ĩmbã 'bá tãndĩ, má â'dô tã ângô rĩ 'ě'á ĩ'dĩ, tãlã má drĩ â'dózó lédrê-lédrê âdũkũ âkó rĩ bê yã?”

18 ĩtĩ rĩ, Yésũ drĩ ngãzó tã 'dĩ drĩ lâ lôgôlé drílã kĩ nĩ rĩ, “Nĩ zĩ mã òjĩlã tãndĩ ró â'dô tãsĩ yã? Òjĩlã tãndĩ ângó nõ 'á yũ. Cé Ôvãrĩ ĩ'dĩ rĩ'á tãndĩ ró.

19 Ā'dô lãtĩ 'bũũ 'álã rĩ tãsĩ rĩ, ní nĩ tã Ôvãrĩ drĩ 'bãlê trá rĩ yĩ rĩ'á nõ 'bá yĩ tí. Nĩ fũ òjĩlã kô. Nĩ 'bã òkó gólã â'dó 'bã kô ânĩ òkó ró rĩ kô ní ũgúlĩ âyĩzó ĩ'dĩ bê lâ. Nĩ ũgũ ngã kô. Nĩ âdô õnjõ kô.

Ní âdô ôjílã kô ngá gólâkâ trôzô vólé. Ní ârí ânî átá yî tî-vô ânî ândré bê, tâlá ní ïnjî ró gólîyî bê.”

²⁰ Nĩngá sî, ãgô 'dî drí tâ lôgôzó Yésũ drí kî, “Áwô, má rî trá tâ 'dî 'bá yî 'êlé kó âkpākã'dã 'dĩmvã lésî bũũũ âcálé ândrô nô.”

²¹ Nĩngá sî, Yésũ drí ngãzó vô ndrêlé mbî ãgô rî 'dî ngálâ lôvó sî. Gô'dá nĩngá sî, Yésũ drí tâ âtázó drílâ kî nĩ rî, “Ngá ãzâ lâkî trá ãlô ní drí 'êlé. 'Dôvó ní ngá nĩlí ngá â'dó 'bá âníkâ ró rî 'bá yî lâzîlí gílî ndrî vólé, tâlá ní trô ró lâfâ lâ 'dî fêlé ngá âkó lé 'bá drí. Ítí rî, ní â'dô â'dó'á ngá tândí bê dũũ 'bũũ 'álâ. Ôzô ní ô'ê tâ rî 'dî 'bá yî trá rî, ní gô ró bê ânĩlí 'dêlé má vó zãâ tâ ârí 'bá ámakâ ró.”

²² Gô'dá ãgô 'dî ârílí bê úlí Yésũ kâ 'dî 'bá yî rî, vô drí rû ïzãzó rú lâ. Drílâ ngãzó nĩlí vólé ïzã ró, tâlá gólâ rî'á ngá-tî bê dũũ. Gólâ lêé kô ngá âmbá íyíkâ 'dî 'bá yî lâzîlí gílî vólé.

²³ Nĩngá sî, Yésũ drí ngãzó vô ndrêlé dîrî gbãâ, gô'dá drílâ tâ âtázó tâ ârí 'bá íyíkâ drí kî nĩ rî, “Rî'á âmbâ-âmbâ ró ôjílã ngá-tî bê dũũ rî drí â'dózó ôjílã Ôvârí kâ ró.”

²⁴ Ítí rî, tâ ârí 'bá tî drí â'dízó. Gô'dá Yésũ drí tâ 'dî âtázó kpá ó'dí gólîyî drí kî nĩ rî, “Ámâ 'bá yî, rî'á lâṅô ró âmbá ngá-tî dũũ 'bá drí â'dózó ôjílã Ôvârí kâ ró.

²⁵ Lâṅô lâ â'dô lâvũ'á kôrô lâṅô ïnjígó rî 'bá ûjũlí filí kôrô lîbîrã 'bú 'ásî rî kâ drî sî.”

²⁶ Gô'dá nĩngá sî, tâ ârí 'bá 'dî 'bá yî tî lâ yî drí â'dízó rôô úlí 'dî 'bá yî drí sî. Nĩngá sî, drílîyî tâ âtázó ïyî lâfálé 'ásî kî nĩ rî, “Ôzô ã'dô ítí lâ 'dî ró

rî, â'dô â'dó'á ángô tí ró ôjílã äzãkã drí ngá pãzó yã?"*

²⁷ Vó lâ sî, Yésũ drí vō ndrēzó gólīyī ngálã, gōzó tã átalé kī nī rî, “Ôjílã äzã ícã kô íyī nyãányã pãlé yī sēésē ró. Cé Ôvãrí ĩ'dī, tãlã tã ndēé gólã kô. Ôvãrí cú fãfã bê tã ndrī 'ēzó.”

Látī nīzó Ôvãrí ngálã rī

²⁸ Nīngá sī, Pétērō drí tã átazó Yésũ drí ĩyī lãjóbá yī tãsī kī nī rî, “Ní ndrē drē, mã âyē ngá ãmákã rī 'bá yī trá ndrī, tã lâ rīzó áni vó lôbélé ĩ'dī. Gõ'dá bê trá ĩtī rî, mã â'dô ã'dô úsú'á ĩ'dī Ôvãrí drígá sī yã?”

²⁹ ĩtī rî, Yésũ drí tã átazó lãjóbá íyíkã drí kī nī rî, “Pãtī, mã âtã ãni drí, ôjílã ngá íyíkã rī 'bá yī âyē 'bá tã ámákã 'ēzó ĩ'dī rî, ôzō gólã äâyē íyī átã 'i ngátã íyī ândré, íyī âdrúpī, íyī îzó ngátã 'dīyímvá yī ĩ'dī yã, ngátã 'bô 'bã 'i ámvú yī bê, ã'dô ró bê tã âtī-âtī Ôvãrí kã átazó ôjílã drí yã rî,

³⁰ gólã â'dô ngá úsú'á dũũ ängó nõ 'á. Gólã â'dô â'dó'á ândré bê dũũ, âdrúpī yī, îzó yī, átã yī, 'bã yī gõ'dá ámvú yī bê dũũdũ ängó nõ 'á. Gólã â'dô kpá lãjõ úsú'á rõô, tãlã ôjílã â'dô gólã rī lârákô 'ē'á ulī ámákã âtã-âtã lâ tãsī. Gõ'dá gólã â'dô kpá tã tãndí úsú'á 'bũũ 'álã, rīzó zãã gbádú ädũkũ äkó tólã.

³¹ Gõ'dá nī 'bã ãni nyãányã kô â'dólé lãnjī-lãnjī ró ngá ãnikã âyéle ndrī ámã tãsī rī tãsī, tãlã ôjílã gólīyī tã lâ drí lãnjīlī rõô rī 'bá yī, tã lâ yī

* **10:26** 10.26 Gólīyī ĩjī tã ĩjī 'dī, tãlã tã ĩsũ gólīyíkã 'á rī kī, ngá dũũ ã'dô lâmbé òrē Ôvãrí kã ôjílã drí rī ĩ'dī. Ngã-tī dũũ 'bã ã'dô trá ôjílã tãndí 'i.

â'dô âzá'á, gō'dá gólīyī tā lâ drī lậñlĩ kô'dáwá rī, áá'dô gólīyī tā 'bã'á â'dólé lậñjĩ-lậñjĩ ró kôrô ìzátú.”

*Tā Yēsū drī tā âtázó kpá ó'dí íyī òdrā tāsī rī
(Mātáyō 20.17-19; Lúkã 18.31-34)*

³² Kậyī âzâ sī, Yēsū yī drī ngãzó nĩlĩ lậtị Yērōsālēmã kã rī 'ásī gōlé Yērōsālēmã 'álã. 'Dĩ Yēsū 'dê íyíkã tā ârī 'bã íyíkã 'dĩ 'bã yī ândrã. Gō'dá tā ârī 'bã gólãkã 'dĩ 'bã yī, tị lâ yī drī â'dịzó, tãlã fĩ ìdũ-ìdũ gólãkã 'dĩ tāsī. Gólīyī bê kpálé 'dê'á Yēsū vósī rī, gólīyī kpá rī'á ùrĩ ró. Ítī rī, Yēsū drī âdrézó, gō'dá drĩlã lậj'ó'bã íyíkã mùdrị-drị-lã-ngã-rĩ 'dĩ 'bã yī âzízó yī ngálã. Nĩngã sī, drĩlã tā âtázó gólīyī drī tã 'ê 'bã rũ 'êlé yī drī rī tāsī.

³³ Gólã kĩ gólīyī drī rī, “Nĩ ârī drē, nō ãmã trá nĩ'á Yērōsālēmã 'álã nō. Tólã rī, mã gólã Ôvãrī drī âjólé trá ùrũ lēsī nō, áá'dô ámã drị-bã fê'á ámã trōzó drị-'bã ángĩ Yúdã yī kã rī 'bã yī ândrã gō'dá kpá lã'bĩ ìmbã 'bã yī bê. Tólã rī, gólīyī â'dô tã ámãkã kĩ'á kĩ nĩ rī, 'dõvó úfũ mã. Gólīyī â'dô ámã trõ'á âjĩlĩ òjĩlã ãtrã Rómã kã rī 'bã yī drī.

³⁴ Gō'dá òjĩlã 'dĩ 'bã yī â'dô ámã gũ'á. Gólīyī â'dô tũ lủwũ'á má lịfị, vó lâ sī, ámã cãzó. Gō'dá tã 'dĩ 'bã yī vósī, gólīyī â'dô ámã fũ'á. Gō'dá kậyī nã sī rī, má â'dô lĩdrĩ'á òdrã 'ásī.”

*Tā Yãkóbã yī Yōwãnĩ bê drī tã ìjízó Yēsū tị rī
(Mātáyō 20.20-28)*

³⁵ Nĩngã sī, Yãkóbã yī âdrúpị lâ Yōwãnĩ bê, Zēbēdáyō rī mvã yī ró rī drī ngãzó ìyī rũ êsélé ãnyī Yēsū lặgátị gō'dá tã ìjĩlĩ tị lâ kĩ nĩ rī, “Lịfị

îmbá 'bá, ní â'dô îcá'á trá tã ãlô gólâ ãmâ drí 'ê'á îjílâ nõ 'êlé ãmâ drí yã?"

36 Ítí rî, Yésũ drí gólîyî îjízó kî, "Nî lē má ô'ê ã'dô î'dî ãnî drí yã?"

37 Gõ'dá lôgõ îyî tã-drî Yésũ drí kî, "Ítú ní drí ânîzó rîlí kúmú ạngí ró ạngó nõ drî rî sî, ní 'bã ãmâ rîlí ânî gārã drî 'á, ãlô ãmâ lâfálé 'ásî rî íyíkã ânî drí-ágó drî, gõ'dá ãzã ãlô rî ã'dô ró íyíkã ânî drî-îjî drî, mã gõ ró rîlí ãnî bê ạngó nõ drî."

38 Nîngá sî, Yésũ drí tã âtázó gólîyî drí kî, "Mî nî tã ífí tã ãnî drí îjílî 'dî kã kô. Nî ôlê trá ãyîkô ámákã rî 'êlé rî, ítí rî, nî â'dô îcá'á trá îzã kôkô ámákã â'dó 'bá ậ tî 'álã rî 'êlé yã? Nî â'dô îcá'á trá ngá mvũlí îgã lâṅõ kã gólâ má drí 'êzó ngá mvũlí 'álã sî rî 'ásî yã? Lâṅõ â'dô 'dî'á má drî òzõ ìmvũ gólâ rî'á dâlã òjílã drî bãbâtízî 'ê vò 'á rî kâtí. Nî îcã trá â'dólé bãbâtízî 'ê'ê ítí 'dî bê yã?"

39 Ítí rî, drîlîyî tã-drî lôgõzó Yésũ drí kî nî rî, "Áwô, mã îcã trá."

Nîngá sî, Yésũ drí tã âtázó gólîyî drí kî nî rî, "Â'dô â'dó'á òzõ 'dî tí. Nî â'dô kpá ngá mvũ'á îgã lâṅõ kã má drí ngá mvũzó 'álã sî rî 'ásî, gõ'dá áã'dô kpá bãbâtízî lâṅõ kã 'ê'á ãnî drí òzõ 'ê'á 'êlã má drí rî kâtí.

40 Òzõ ã'dô kpálé 'dî kâtí rî, mã mbârãkã ãkó vò rî kã ámã gārã drî 'á rî fêzó ãnî drí. Ôvârî rî'á vò kũmũ kã êdé'á òjílã drílã 'ê'á êpêlã rî yî drí."

41 Gõ'dá nîngá sî, lâjõ'bã mùdrî rî 'bã yî árílî bê îyî úlî Yãkóbã yî kã âdrúpî lâ Yõwãnî bê 'dî rî, gólîyî drí â'dózó õmbã ró Yãkóbã yî drí.

42 Ītí rî, Yésũ drí tã âtázó gólīyî drí rû ê'bézó ndrî dîrî, gō'dá gólâ drí tã âtázó gólīyî drí kî nî rî, “Mî nî trá kî nî rî, kúmú 'bãsurú kâ rî 'bá yî rî rîlî 'bãsurú iyíkâ rî 'bá yî drîlî mbârâkâ sî.

43 Gō'dá ânî lâjô'bá amákâ rî 'bá yî lâfálé 'á rî, nî 'é ĩtí kô. Gólâ tîbê lē 'bá â'dólé âmá ró ânî lâfálé 'ásî Ôvârí rî lîfî drî 'á rî, gólâ ĩ'ũ rû iyî âzî-âzî yî drí ndrî.

44 Ôjílâ ânî lâfálé sî gólâ tîbê lē 'bá â'dólé âmá ró sísí iyî âzî-âzî yî drî sî Ôvârí rî lîfî drî 'á rî, gólâ ââ'dô rãgî ró rû ĩ'bũlî âzî-âzî lâ yî drí ndrî.

45 Nî ârî drê, mâ gólâ âjólé trá úrú lésî rî, ânî kô â'dólé âzî-âzî drí rû ĩ'bũzó má drí. Má ânî nô rû ĩ'bũlî ĩ'dî âzî-âzî drí, gō'dá kpá amâ nyãányã fêlé drâlê, tâlá má â'dô ró bê ôjílâ dũũ drî tîzó ĩ'dî sî lâ.”

*Tã Yésũ drí Bãtîmãyã rî lîfî êdézó rî
(Mãtáyõ 20.29-34; Lúkã 18.35-43)*

46 Nîngá sî, Yésũ yî rî trá nî'á gólé Yêrõsãlémã 'álâ ró, gō'dá drîlīyî cãzó Yêrîkõ 'á. Gō'dá gólīyî bê trá lâvũ'á Yêrîkõ 'ásî rî, ôjílâ tîlîlî iyíkâ kpá zãã gólīyî bê 'dũwã. Tólâ lîfî ãkó lé 'bá âzâ bê rî'á rú lâ Bãtîmãyã, gō'dá átá lâ rî rú rî'á Tîmãyã, gólâ rî rîlî lãtî gãrã drî 'á, tâlá yî ôrî ró bê lâfã zîlî ôjílâ lãtî kâ drîgá sî.

47 Ītí rî, gólâ drí tã ârízó kî nî rî, ââ'dô Yésũ Nãzãrêtã lésî rî ĩ'dî lâvũ'á ôjílâ tîlîlî bê. Gō'dá gólâ ârîlî bê tã 'dî rî, drîlã ngãzó rîlî lãzî zîlî ngbãlã-ngbãlã kî nî rî, “Yésũ, ní 'bã amâ ĩzã ôgã ní drî, ní ĩ'dî tîbê Ôvârí drí tã lâ âtálé kî'á nî rî, â'dô ânî'á âmá pãlé nõ, ní pâ mâ.”

48 Nīngá sī, ōjílā dūû drí ngāzó nīlí gólâ ngálâ rī'á tā lògōlé gólâ drī, gólâ âagî títi. Gō'dá lé ĩtí rī, Bātīmáyā, ní lēé tā ōjílā 'dī 'bá yí kâ 'dī árílí kô. Ītí, ní drí gōzó trēlé ûrû kpá ó'dí ngbálá-ngbálá kī, “Nī ĩ'dī túbê Ôvârí drí tā lâ âtálé kī'á nī rī, â'dô ânī'á âmâ pālê nō, ní ndrê âmâ ĩzā! Ánī 'â ââ'dī má rú! Ní pâ mâ!”

49 Nīngá sī, Yésū drí âdrézó tā âtálé ōjílā 'dī 'bá yī drí kī nī rī, “Nī âzī âgô nā ânīlí má ngáá nōlé.” Ītí rī, ōjílā 'dī 'bá yī drí ĩfī âkó lé 'bá Bātīmáyā rī âzízó kī nī rī, “Ánī pīpīsílí ââ'dī. Ní ngâ ûrû nīlí, tâlá gólâ trá ánī zī'á.”

50 Ītí rī, Bātīmáyā ní drí ítá ândrê ní rú rī ângízó vūlí vūdrí, ngāzó nīlí 'wāâ'wâ Yésū ngálâ.

51 Gō'dá gólâ câ bê rī, Yésū drí ĩjízó lâ kī nī rī, “Ní lē má ō'ê â'dô ĩ'dī ní drí yā?”

Nīngá sī, drílâ tā lògōzó Yésū drí kī, “Ămbá, ní êdê âmâ ĩfī, â'dô ró bê má drí vō ndrêzó.”

52 Gō'dá Yésū kī drílâ rī, “Ă'dô trá 'dī kâtí rī, ní nī, má pâ nī trá, tâlá ní rī rīlí tā lēlé âmáká bê ní 'á.” Gō'dá Yésū ōtírī kpá úlí 'dī 'bá yī âtá ndélé rī, kôro Bātīmáyā rī ĩfī drí rû nĵízó, drílâ vō ndrêzó rárá. Ītí rī, Bātīmáyā drí ngāzó 'dēlé kpāâ Yésū vósī ōjílâ tīlílí 'dī 'bá yī bê 'dūwā.

11

Tā Yésū rī lúyízó drílâ fīrī Yērōsālémā 'álâ rī 'á rī
(Mātáyō 21.1-11; Lúkã 19.28-40; Yōwánī 12.12-19)

1 Yésū yī tā ârí 'bá íyíkâ rî 'bá yí bê trá rĩ'á ãyí nĩ'á sísí 'álâ ró gólé Yērōsālémā 'álâ. Nĩngá sī, drílĩyī cāzó jārībā zīlī Bētánī gō'dá Bētēfágē bê ãnyī Yērōsālémā rú rî 'álâ. Tólâ lâtī 'dĩ drĩ rî, drílĩyī cāzó únī gólâ fê dô kê zīlī òlívĩ rî bê yí drĩ rî 'álâ. Gō'dá gólĩyī câ bê tólâ rî, Yésū drí ngāzó tā ârí 'bá íyíkâ rĩ rî 'bá yí jólé ătī 'álâ.

2 Ítí, drílâ tā âtázó gólĩyī drí kī nĩ rî, “Nĩ fī 'bădrĩ mvá Bētēfágē ătī 'álâ nã 'á. Tólâ rî, nĩ â'dô dōngí mvá āzâ ómbăá drē drĩ lâ 'á kô'dáwá rî úsú'á ó'ĩ trá 'ĩ'ĩ tólâ. Nĩ âtī ânĩzó ĩ'dí bê lâ.

3 Ózō òjílâ āzâ 'bá yí ĩjī ânī trá kī nĩ rî, nĩ rî dōngí 'dĩ âtílí ā'dô tāsī yā rî, nĩ lôgō tâ-drĩ drílâ kī nĩ rî, 'Kúmú āmákâ lē nĩ, gólâ â'dô lôgō'á lâ 'wăâ volé.' ”

4 Ítí, tā ârí 'bá rĩ 'dĩ 'bá yí drí ngāzó nĩlī, gō'dá drílĩyī dōngí úsúzó, ó'ĩ 'ĩ ãnyī jó tĩlĩ-tĩ bê 'bă āzâ 'á lâtī gārā drĩ 'á. Nĩngá sī, drílĩyī 'dēzó rĩ'á âtílâ.

5 Gō'dá gólĩyī 'dê bê rĩ'á dōngí rî 'dĩ âtílí rî, òjílâ rĩ 'bá âdrélé ãnyī rî 'bá yí drí gólĩyī ĩjízó kī, “Nĩ rî dōngí 'dĩ âtílí ā'dô tāsī yā?”

6 Gō'dá tā ârí 'bá rĩ 'dĩ 'bá yí lôgō yí tâ-drĩ gbō òjílâ rî 'dĩ 'bá yí drí nyé òzō Yésū drí âtálé trá gólĩyī drí rî kâtí. Bê trá ítí rî, òjílâ 'dĩ 'bá yí drí tā ârí 'bá 'dĩ 'bá yí âyézó dōngí rî 'dĩ âtílí sélé nĩzó ĩ'dí bê lâ volé.

7 Nĩngá sī, drílĩyī dōngí 'dĩ âsézó âjílí Yésū drí. Gō'dá gólĩyī drí ítá bĩ ąngí ró rî 'bá yí âtrōzó 'bélé dōngí rî 'dĩ ũgúlí, tálâ Yésū òrĩ ró bê drĩ lâ. Gō'dá ítí rî, Yésū drí mbāzó rĩlĩ gá drĩ lâ filí Yērōsālémā 'álâ.

8 Gō'dá dōngí â'dô bê rĩ'á nĩ'á Yésū bê yí drĩ rî, òjílâ dũú drí ngāzó 'dó rĩ'á ítá ĩyíkâ 'bélé ĩnyákú

drīi sī lātī 'ásī Yésū ândrá, tãlã gólã õnĩ ró drī
lã sī. Gõ'dá õjílã ũrúkã 'bá yī ãyíkã nĩ'á lârá
bê mbírã bí âñõ bê õmã 'ásī âjílí 'bélé 'dó Yésū
ândrá drílã nĩzó drī lã sī. 'Dĩ gólĩyī lãgũ õjílã
ãmbá 'ĩ.

⁹⁻¹⁰ Nĩngá sī, õjílã ãtĩ 'álã rī 'bá yī gõ'dá 'dó
gólĩyī volé 'álã rī 'bá yī bê drī ngãzó ãyī rĩlí tã
pélé gbórokõ vávãrãvã sī kĩ nĩ rī,

“Mã luyī nĩ, Kúmú.

Nĩ âjõ Yésū trá drī-ãcê ánikã bê rĩlí ãngó drīlí
'díyī pã 'bá ró,

Mã luyī nĩ, Ôvãrí, tãlã ãngó lípĩ trá ãnyī 'ẽ'á ãngó
rũlí.

Mã luyī nĩ, Ôvãrí gólã rī 'bá 'bũũ 'álã rī.”

Ítĩ, gólĩyī lãgũ Yésū trá kúmú ãngĩ ãyíkã ró.

¹¹ Ítĩ rī, Yésū yī drī ngãzó nĩlí Yërõsãlãmã 'álã.
Tólã, Yésū yī drī âfízõ ã'dĩ-drī jó ãngĩ Ôvãrí kã
rī kã 'á. Gõ'dá Yésū drī võ ndrẽzó dĩrĩ 'álé lâ
'ásĩ. Tãlã ãtũ 'dê trá rī drī sī, Yésū yī lãjõ'bã
íyíkã mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ rī 'bá yī bê drī ngãzó
gólé volé Bêtãní 'álã, võ drĩlĩyī rĩzó rī 'álã.

*Tã Yésū drī kãnãgõwã lõ'wã ãkó rĩ trĩzó rĩ
(Mãtãyõ 21.18-19)*

¹² Gõ'dá cĩnó lâ sī, Yésū yī trá âgõ'á ãyī lãjõ'bã
íyíkã yī bê Yërõsãlãmã 'álã Bêtãní lésĩ. Yésū trá
gõ'dá lõfó ró.

¹³ Gõ'dá Yésū yī â'dõ bê rĩ'á nĩ'á ãyī lātī 'ásĩ
rī, drílã fê ãzã rĩ'á zĩlã kãnãgõwã rī ndrẽzó gĩã
jējē ró bí bê ngbũkpũ. Ítĩ, drĩlĩyī ngãzó nĩlí zélé
lã 'álã, tãlã ndrẽlã ngãtã lõ'wã lâ bê yã rĩ tãsí.
Gõ'dá gólĩyī cã bê fê rī 'dĩ zélé rī, lõ'wã lâ trá

yû'dáwá ãlôwálâ. Úsû ãyî cé bí lâ ã'dî ngbũkpũ fê lâ drĩ, tâlâ kâyî gólâkâ 'wázó rî ácá drê kô.

¹⁴ Bê trá ãtí rî, Yésû drí fê 'dî trízó kî ãî rî, “Ní rî áníkâ fi zâá ãtí lô'wâ 'wâ ákó, gô'dá ôjílâ ôzó ícá kô ání lô'wâ nyâlê ó'dí ãlôwálâ.” Gô'dá ãngá rî, lâjóbá gólâkâ rî 'bá yî ârî ãyî lâtrí drílâ trílí 'dî trá.

*Tâ Yésû drí ngá lâzî 'bá lâdrózó ã'dî-drĩ jó ángí
Ôvârí kâ 'ásî rî
(Mátáyô 21.12-17; Lúkã 19.45-48; Yôwánî 2.13-17)*

¹⁵ Vó lâ sî, Yésû yî drí ngázó ãlî cálé Yêrôsálémâ 'álâ kpá ó'dí. Gô'dá drílîyî fizó ã'dî-drĩ jó ángí Ôvârí kâ rî kâ 'á. Tólâ rî, Yésû drí ôjílâ úsúzó rî'á ãyî ngá lâzî'á gô'dá kpá ngá gî bê lâgî ònjí sî. Gô'dá gólâ drí kpá ôjílâ ázâ 'bá yî ndrêzó rî'á ãyî âdî òrî ázâ 'bá yî ãkúrã'á âdî òrî ázâ 'bá yî sî. Gô'dá Yésû ndrê tâ 'dî bê ãtí rî, gólâ drí â'dózó òmbâ ró, tâlâ gólîyî rî trá vò íyî átá kâ rî ãzâlê. Ítí rî, Yésû drí ngázó ãlî târâbízâ âdî ãkúrã 'bá yî kâ 'dî 'bá yî lôzélê gô'dá drĩ lâ yî ákólê ndrî vũdrí. Gô'dá gólâ drí kpá ngázó ãlî gbá'dá ôjílâ gólîyî rî 'bá ãyîkâ âmámô â'dó 'bá ngá fêfê ró Ôvârí drí rî yî lâzílî gílî vólê rî lôzélê kpá ndrî 'dó vũdrí. Drílâ gôzó ôjílâ 'dî 'bá yî lâdrólê ndrî vólê úlî âtâ-âtâ bê kî,

¹⁶⁻¹⁷ “Úlî Ôvârí kâ ãgílî jó Ôvârí kâ tâsî rî kî ã'dô yã? Ôvârí kî ãî rî,

'Jó ámákâ rî'á vò 'bãsurú ngĩngî drí ânîzó rû ê'bélê 'á lâ rílî cé rãtãã 'élê ã'dî.'

Ísáyã 56.7

Gõ'dá nõô, 'nĩ jâ jó ámakâ trá vō ùgũ kâ ró', õzõ ãnĩ drí rĩ'á 'èlâ 'dĩ kâtí." Yésũ lě trá vō 'dĩ âyéle cé õjílâ drí rãtãã 'ezó ĩ'dĩ 'á lâ. Gólâ âyé õjílâ kô ngá ĩyíkâ lâzílĩ ã'dĩ-drĩ jó ạngĩ Ôvârí kâ 'dĩ 'á.

¹⁸ Nĩngá sĩ, drĩ-'bá Yúdã yĩ kâ rĩ 'bá yĩ drĩ tã Yésũ kâ õjílâ lâdrózó 'dĩ árizó ĩyĩ. Tã 'dĩ tãsí rĩ, gólĩyĩ drĩ ngãzó rĩ'á lãtĩ lônďalé Yésũ rĩ fũzó ùrĩ drĩ sĩ. Tã ĩsũ gólĩyíkâ kĩ, õjílâ â'dô 'dẽ'á ndrĩ Yésũ vó ĩyĩ âyéle, tãlã õjílâ dũũ ndrĩ tĩ lâ yĩ ã'dĩ trá lĩfĩ ãmbã-ãmbã Yésũ kâ 'dĩ tãsí.

¹⁹ Nĩngá sĩ, tã Yésũ drĩ õjílâ lâdrózó ã'dĩ-drĩ 'ásĩ 'dĩ vósĩ, lãnjátúlĩ bê rĩ, Yésũ yĩ lãjó'bã ĩyíkâ yĩ bê drĩ ngãzó drĩ dĩlĩ ĩyĩ gólé 'bã 'álâ Bětãní 'álâ.

*Tã Yésũ drĩ ãmbálé tã lělě tãsí kãnágõwã fê yĩ drĩ trĩlí rĩ rú rĩ
(Mătáyõ 21.20-22)*

²⁰ Gõ'dá cĩnó Yésũ yĩ drĩ ngãzó gólé Yērõsãlemã 'álâ. Lãtĩ 'ásĩ rĩ, gólĩyĩ drĩ fê Yésũ drĩ trĩlí sĩsĩ rĩ ndrẽzó. Gõ'dá gólĩyĩ â'dô bê rĩ'á lãvũ'á rĩ, drĩlĩyĩ fê rĩ 'dĩ ndrẽzó drã trá, gõ'dá 'ĩ trá kó õmvórẽ lâ lésĩ rãñõ.

²¹ ĩtĩ rĩ, tã Yésũ drĩ fê 'dĩ trĩzó rĩ drĩ ágázó Pětěrõ drĩĩ. Gõ'dá drĩlã ngãzó tã átalé Yésũ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Tã ãmbã 'bã, ní ndrẽ drẽ, fê gólã ní drĩ trĩlí rĩ drã trá, 'ĩ trá kãgã'dã nã."

²² Nĩngá sĩ, Yésũ drĩ tã-drĩ lógõzó Pětěrõ yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Õzõ nĩ õ'bã tã lělě ãnĩkã ndrĩ gágá Ôvârí 'á rĩ, nĩ â'dô kpá ícã'á tã rĩ 'dĩ 'èlé má tí mbãrãkã Ôvârí kâ sĩ.

23 Má âtâ ânî drí nō tā pătĩĩ 'î. Ōzō nĩ ââtâ úlĩ trá únĩ ąngĩ drí kĩ nĩ rĩ, 'Únĩ ąngĩ, únĩĩ rũ 'dēlē lĩmvũ ândrē 'á rĩ.' Ōzō nĩ ââtâ úlĩ rĩ 'dĩ tā lēlē gágá rákã fē kâtĩ rĩ sĩ cú ĩtĩ tā ĩsũ rĩ rĩ ąkó ąlōwálâ rĩ, Ōvârí ōró fĩ tā rĩ ânî drí âtálé 'dĩ 'ēē ânî drí pătĩĩ.

24 Tã 'dĩ tãĩ rĩ, má âtâ kpá ó'dí, ōzō nĩ ōtĩrĩ rãtãã 'ēē Ōvârí drí tā ązã 'ēzó ânî drí rĩ, ōzō nĩ ōrĩ tā lēlē sĩ kĩ pătĩĩ Ōvârí â'dô tā rĩ 'dĩ 'ē'á rĩ, tā rĩ 'dĩ â'dô rũ 'ē'á ânî drĩ.

25 "Ōzō nĩ ązã ąâ'dô bí rĩ'á tĩ ĩrátã'á Ōvârí drĩ, ngátã ōjĩlã ązã ō'ē tā ōnjĩ trá ní drĩ yã rĩ, ąnĩ fĩĩ ąđ'dĩ gólã rũ, ní ąyē gólã tā ōnjĩ 'dĩ 'ásĩ, tãlã ąnĩ átã gólã 'bũũ 'álã rĩ ąâyē ró kpá tā ōnjĩ ąnĩkã rĩ 'bã yĩ bē.

26 Ōzō ní ōgã dó tā ōnjĩ ązĩ-ązĩ kã ąyélé rĩ, Ōvârí â'dô gã'á kpá dó tā ōnjĩ ąnĩkã rĩ ąyélé."

*Tã ĩjĩ drĩ-ącē Yēsũ kã tãĩ rĩ
(Mátáyō 21.23-27; Lúkã 20.1-8)*

27 Nĩngã sĩ, Yēsũ yĩ drĩ cãzó kpá ó'dí Yērōsãlēmã 'álã lãj'óbã ĩyĩkã 'dĩ 'bã yĩ bē. Gõ'dã gólĩyĩ â'dô bē rĩ'á nĩ'á ĩyĩ jó ąngĩ Ōvârí kã rĩ 'álã ōjĩlã lĩfĩ ĩmbálé rĩ, lã'bĩ ĩmbã 'bã, gõ'dã drĩ-'bã ąngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ ndrĩ 'dó gólĩyĩ sĩsĩ-lésĩ ró rĩ 'bã yĩ bē, drĩlĩyĩ ngãzó ĩyĩ ąnĩlĩ Yēsũ ngálã ą'dĩ-drĩ jó Ōvârí kã rĩ kã 'á.

28 Nĩngã sĩ rĩ, drĩlĩyĩ tā ĩjĩzó Yēsũ tĩ kĩ nĩ rĩ, "Ndã drĩ-ącē ą'dô kã 'ĩ ní drĩgã rĩzó ōjĩlã lĩfĩ ĩmbálé ą'dĩ-drĩ jó Ōvârí kã rĩ kã 'ásĩ yã? Kó ą'dĩ fē drē drĩ-ącē rĩ 'dĩ ní drĩ nĩ yã?"

29 Nīngá sī, Yésū drí tā ìjì gólìyíkâ 'dī drī lâ lôgōzó kī, “Má â'dô kpá ãnì ìjì'á tā ìjì sī. Òzō tā ìjì ámakâ 'dī nī òlôgō tā-drī lâ trá rí, má drí 'dézó fí drí-âcê ángô rí sī má drí rízó tā nô 'bá yí 'èlé nō lôfòlé ãnì drí.

30 Ítí rí, ã'dí àjô Yōwánì bābātízì 'ě 'bá ró rí nī ãnìlì rílì bābātízì 'èlé òjílā drí yā? Ôvârí àjô gólā nī bābātízì 'èlé ngátá òjílā mvá àjô gólā nī yā?”

31 Nīngá sī, drī-'bá Yúdā yí kâ 'dī 'bá yí drí ngāzó rí'á tā ìjì Yésū kâ 'dī òjálé ìyí lāfálé 'ásì kī nī rí, “Mā â'dô tā ìjì gólākâ 'dī drī lâ jā'á ángô tí yā? Òzō mǎ òjā kī nī rí, Ôvârí àjô Yōwánì nī rí, 'dīlì gólā â'dô tā lôgō'á ãmâ drí kī nī rí, ‘Òzō ã'dô trá ìtí rí, nī gǎ dó úlì Yōwánì kâ rí lèlé ã'dô tāsì yā?’

32 Gō'dá òzō mǎ ãátá kī, òjílā ãzá ãájô gólā nī rí, â'dô â'dó'á ángô tí yā?” Gólìyí rí tā 'dī òjálé 'dī ùrì drí, tǎlā òjílā ìyíkâ rí 'bá yí òzó kô rù jǎá ìyí rú, tǎlā òjílā rí 'dī 'bá yí ndrì tā pǎtǐ ró lě ìyí tá trá kī nī rí, Yōwánì rí'á tā àngū 'bá nyǎányá Ôvârí kâ 'í.

33 Á'dólé bê trá ìtí rí, drī-'bá Yúdā yí kâ 'dī 'bá yí drí ngāzó tā-drī lôgòlé ìyí Yésū drí kī nī rí, “Mā nǐ gólā Yōwánì rí àjô 'bá rí kô.” Nīngá sī, Yésū drí ngāzó úlì átálé gólìyí drí kī nī rí, “Òzō tā-drī lôgō ãníkâ ã'dô ìtí rí, gō'dá má gǎ kpá trá dó drí-âcê fě 'bá má drí rí â'dálé ãnì drí.”

12

Úlì mǎnīgō àmvú 'wǎ 'bá kâ Yésū drí átálé drī-'bá Yúdā yí kâ

rî 'bá yî rú rî

(Mātáyō 21.33-46; Lúkã 20.9-19)

¹ Nĩngá sī, Yésū drí ngãzó úlĩ mǎnĩgō átálé drĩ-
'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yî drí. Úlĩ mǎnĩgō rî ì'dí
nōtí. “Āgō āzâ bê ãlô. Drílâ ngãzó fê òzō ãlâ'bâ
kâtí gólâ rĩzō òdrá 'èlé lō'wâ lâ 'ásī rî ì'dílí dũũ
yí drí ǎmvú 'á. Gõ'dá drílâ ndōgō gãzō dirí gbãâ
rú lâ sī, tãlâ ũgú gõ'dá kōrōnyã bê òzó lǎtì úsú
âfízó ânĩlĩ fê lō'wâ 'dĩ ìzãlé. Gõ'dá éédê vō āzâ
kpá kúnĩ 'á gũǎlĩ-gũǎlĩ ìtí rĩzō òdrá 'dĩ zãlé 'á lâ.
Gõ'dá drílâ kpārã 'dĩzō ùrũ, tãlâ kpá ǎmvú vó
ndrê 'bá drí rĩzō mbãlé rĩlĩ gá drĩ lâ 'á rĩ'á ǎmvú
vó ndrêlé. Nĩngá sī, gólâ drí ǎmvú 'wã 'bá āzâ
'bá yî ǎzízó ânĩlĩ lôsĩ 'èlé ǎmvú íyíkã 'dĩ 'á, òzō
ò'wâ trá rî, yí fê ró ũrũkã lâ bê gólĩyĩ drí. Gõ'dá
gólâ rî gógó drí íyíkã ngãzó nĩlĩ 'bãdrĩ āzâ 'álâ
jējē ró.

² Gólâ volé sī rî, fê lō'wâ 'dĩ 'bá yî drí ìnjízó
kãlé. Gõ'dá lō'wâ 'dĩ 'bá yî ôkírĩ tú rî, ǎmvú lĩpì
nĩ 'bá trá 'bãdrĩ lídí 'álâ nã drí ngãzó lǎjó'bá íyíkã
ájólé kó tólâ sī ǎmvú 'wã 'bá 'dĩ 'bá yî ngálâ, tãlâ
lō'wâ â'dó 'bá trá íyíkã ró rî tãsĩ yí drí.

³ Gõ'dá ǎmvú 'wã 'bá 'dĩ 'bá yî gã dó. Nĩngá sī,
drílĩyĩ lǎjó'bá ájólé 'dĩ rũzō ǎnjĩ cãlé kpãdí-kpãdí
õnjĩ lâ drĩ, gõ'dá drílĩyĩ drí yĩzō rú lâ sī gólé volé
ǎmvú lĩpì ngálâ drĩ-drĩ ró.

⁴ “Vó lâ sī, ǎmvú lĩpì drí kpá lǎjó'bá íyíkã āzâ
ájózó ǎmvú 'wã 'bá rî 'dĩ 'bá yî ngálâ zãâ lō'wâ
íyíkã ró rî tãsĩ. Gõ'dá 'dĩ rî, ǎmvú 'wã 'bá drí
ngãzó ìyĩ rĩ'á lǎjó'bá 'dĩ cãlé õnjĩ ró. Gólĩyĩ 'ê tã
ǎnyĩ kâ trá ǎmbã lǎjó'bá 'dĩ drí, gõ'dá kpá gólâ
rî lô'dázó drôlé gólé volé.

⁵ Nīngá sī, ámvú lípì drí ngāzó kpá lājó'ba íyíkâ āzâ ájólé ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálâ. Gõ'dá ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí lājó'ba 'dī fūzó. Lé ítí rî, ámvú lípì drí rīzó fí zââ lājó'ba íyíkâ rî 'bá yī ájólé âlô-âlô ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálâ. Nīngá sī, ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí íyíkâ rīzó kpá zââ, lājó'ba rī'á ájólâ 'dī 'bá yī, āzâ 'bá yī cālê gõ'dá āzâ 'bá yī úfúlí.

⁶ “Gõ'dá vó lâ sī, lâkí 'bá ámvú lípì drí jólé ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálâ kó rî, cé mvá lâ drílâ lélé tákányī rî ĩ'dī. Ítí rî, ámvú lípì 'dī drí íyí mvá 'dī jōzó ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálâ ãdūkū lâ ró tã ĩsū-ĩsū bê yí drīī kī nī rî, ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī â'dô ĩyī íyí mvá 'dī ĩnī'á.

⁷ Gõ'dá vó rî 'dī 'á nīngá rî, mvá lâ 'dī âcálê bê ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálâ ámvú 'álâ rî, ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí ngāzó tã ngólé kírí ró ĩyī lâfálé 'ásī kī nī rî, 'Nōô trá rī'á gólâ drí-vó lípì ró rî ĩ'dī. Nī ngâ mã fû ró gólâ volé. Vó lâ sī rî, drí-vó 'dī â'dô â'dó'á âmákâ ró.'

⁸ Ítí rî, drīlīyī ámvú lípì rî mvá 'dī fūzó gōzó āvō lâ trólé vūlī volé ámvú 'ásī tã ãdūkū ró.

⁹ “Ngbāangbânō rî, má ĩjī ānī nōtí, ámvú 'dī lípì lâ â'dô ã'dô 'ě'á ĩ'dī yā? Má â'dô â'dá'á lâ ānī drí. Gólâ â'dô ângá'á ānīlí ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī úfúlí ngbá, gōzó ámvú 'dī trólé fēlé ámvú 'wā 'bá āzâ 'bá yī drí vó lâ ndrélé.”

¹⁰ Gõ'dá Yésū drí kpá tã âtázó íyī ífífí tāsī kī nī rî, “Nī zī tã nô kô tã ĩgī Ôvârí kâ 'ásī yā? Gólâ kī nī rî,

'Ājū nyāányâ gólâ jó 'dī 'bá yī drí gālê dó rî,

â'dô gô'dá trá âjû tâ lâ drí lâzélé rōo jó kê ró
rî 'î'dî.

11 Tã 'dî rî'á Ôvârí drîgá sî, gô'dá gólâ rî nyãányã
'ê nî.

Ãmã tî â'dî trá tâ 'dî drí sî.' "

Lôngó 118.1-2

12 Yésũ ndê bê úlî âtâ-âtâ 'dî rî, drî-'bá Yúdã
yî kê lã trá gólâ rî rûlí, tâlã gólîyî nî trá kî nî rî,
Yésũ âtâ úlî mãnîgô 'dî 'bá yî iyî rú. Gô'dá gólîyî
âyê Yésũ gôzô nîlí volé cú ítí gólâ rî rû âkó, tâlã
gólîyî trá ùrî ró ôjílã ô'bí 'dî 'bá yî tãsî.

*Tã ódrí Yésũ rî ûjũzó tâ ômbê gîgî kê mîrî
Rómã kê tãsî rî*

(Mátáyô 22.15-22; Lúkã 20.20-26)

13 Tólã sî, drî-'bá Yúdã yî kê 'dî 'bá yî drí ngãzó
Pãrusî ãzã 'bá yî jólé ôjílã gólîyî 'dê 'bá kúmú
Ëródê vó rî 'bá yî bê* Yésũ ngálã nîlí gólâ rî ûjûlí
tã âtâ-âtâ ányã gólâkã tãsî, tâlã gólâ âtã ró tâ
ányã bê kûmũ Sízã kê rú.

14 Nîngã sî, gólîyî drí âcázó Yésũ ngálã, gô'dá
drîlîyî tâ âtázó kî nî rî, "Ãmbã, mã nî trá kî nî rî,
îjîjî nî trá tâ mbî 'ê 'bá ró. Ní âyé ôjílã kô'dává
ánî drî ízálé, ãmbã gólîyîkã sî. Vó rî 'dî 'á rî, pãtîjî
ní rî ôjílã ìmbálé tâ Ôvârí kê rî 'bá yî sî. Â'dô bê
trá ítí rî, mã îjî tâ ní tî. Rî'á tâ mbî 'î ômbê gîzó
kúmú ángî Rómã kê Sízã drí ngátã rî'á tâ ányã 'î
yã?

* **12:13** 12.13 Pãrusî yî âzî ôjílã Ëródê kê trá 'êzô Yésũ rî mândîkã
lô'bálé tâ îjî tâ ômbê gîgî kê tãsî rî sî, tâlã tâ ìsũ gólîyîkã tâ ômbê
gîgî kê tãsî rî rî'á nguîngî. Pãrusî léé iyî tâ ôjílã iyîkã Yúdã yî kê
rî drí ômbê gîzó kúmú ángî Rómã kê drí 'dî kô, gô'dá ôjílã Ëródê
kê rî 'bá yî lê nî.

15 Mā ōgī ōmbê ngātá mā ōgā dó ōmbê gīlí yā?” Gō'dá Yésū árílí bē tā ìjì 'dī rī, gólâ nī tā ìsū gólīyíkâ trá tā ànjú 'bá ró. Nīngá sī, drílâ tā ìjízó gólīyī tí kī nī rī, “Nī lē áamá ádólé tā ányâ átalé mīrī rú ã'dô tāsī yā? Nī áfē drē lāfâ ânī drī rīzó ōmbê gīlí 'dī ãlô rī má drī, tálâ má ndrē ró bē.”

16 Ítí rī, gólīyī drī ngāzó âdī ífí 'dī âjílí Yésū ngálâ. Nīngá sī, drílâ âdī ífí 'dī âtrōzó â'dalé gólīyī drī, gō'dá tā ìjízó kī, “Nōô ã'dī rī líndrī 'í âdī ífí nō rú, gō'dá rú ìgīlí rú lâ 'á nō bē yā?” Nīngá sī, drílīyī tā-drī lōgōzó Yésū drī kī, “Kúmú àngí Rómã kâ Sízã rī líndrī 'í rú lâ bē.”

17 Gō'dá Yésū drī tā átazó gólīyī drī kī, “Ōzō ã'dô ítí rī, gólâ ì'dī lāfâ 'dī līpī lâ 'í, nī lōgō lāfâ 'dī volé gólâ drī ōmbê gīgī sī. Gō'dá ânī rī gógó ífíí lâ ânī līpī rī'á Ôvârí ì'dī, nī fē ânī nyānyâ gólâ drī tā gólâ drī lēlé ânī drī 'élé rī 'ézó.” Ítí rī, àgô 'dī 'bá yī tī lâ yī drī â'dízó, gō'dá drílīyī ngāzó nīlí ìyī volé.

*Tã lídrí-lídrí òjílã kã òdrã 'ásī rī tāsī
(Mātáyō 22.23-33; Lúkã 20.27-40)*

18 Nīngá sī, òjílã zīlí Sãdúsī rī 'bá yī drī ânīzó kpá Yésū ngálâ gólâ rī ùjūlí. Gólīyī òjílã tā ìmbá 'bá kī'á nī rī, Ôvârí òlídri òjílã kó kô òdrã 'ásī rī yī ì'dī. Gólīyī áca bē rī, drílīyī Yésū rī ìjízó kī nī rī,

19 “Ámbá, àkú ró Músã ìgī tā trá áamá drī 'élé kī, 'Ōzō nī ázá ánī âdrúpī òdrã trá òkó lâ rī áyéle cú ítí mvá àkó rī, nī âdrúpī lâ 'dī ã'dô àyízí 'dī

trō'á, ã'dô ró bê mvá t̄ızó áni âdrúp̄ĩ ã'dĩ ró 'dĩ v̄ô lâ 'á.'

²⁰ 'Dõvó, tã â'dâ ró, mã ngi drē í'dígówá ní drí. Õjílã bê rĩ'á ãyĩ zālô n̄jĩ-dr̄ĩ-lã-r̄ĩ 'dó âdrúp̄ĩ ró. Nĩngá s̄ĩ, âdrúp̄ĩ s̄ĩs̄ĩ rĩ drí ngãzó òkó trõlé. Gõ'dá gólã drã bê rĩ, gólã cú ãtĩ 'dĩyĩmvá ãkó òkó rĩ 'dĩ bê.

²¹ Tã rĩ 'dĩ tãs̄ĩ rĩ, âdrúp̄ĩ lâ t̄ĩlĩ ãgúlĩ lâ 'á rĩ drí òkó rĩ 'dĩ trõzó. Nĩngá s̄ĩ, gólã drí kpá drãzó cú ãtĩ 'dĩyĩmvá ãkó òkó 'dĩ bê. Gõ'dá âdrúp̄ĩ nã lâ ró rĩ drí kpá òkó ãlô 'dĩ trõzó. Nĩngá s̄ĩ, gõzó kpá drãlé vólé.

²² 'Dó lát̄ĩ ãlô 'dĩ 'ásĩ, âdrúp̄ĩ n̄jĩ-dr̄ĩ-lã-r̄ĩ 'dĩ 'bá yĩ drí 'dó òkó 'dĩ trõzó ãlô-ãlô, gõ'dá ôdrãzó kpá ngbã vólé 'dĩyĩmvá ãzãkã t̄ĩ ãkó. Gõ'dá âdũkũ lâ ró, òkó rĩ 'dĩ nyãányã lâ drí ngãzó drãlé kpá vólé.

²³ Ngã âdrúp̄ĩ n̄jĩ-dr̄ĩ-lã-r̄ĩ 'dĩ 'bá yĩ drí òkó 'dĩ trõzó trá ndrĩ òkó ró nõ, gõ'dá ãtũ gólã âdrúp̄ĩ 'dĩ 'bá yĩ òkó rĩ 'dĩ bê drí lĩdrízó òdrã 'ásĩ rĩ s̄ĩ rĩ, òkó rĩ 'dĩ â'dô 'bã'á âdrúp̄ĩ ángô rĩ kã ã'dĩ yã?"

²⁴ ãtĩ rĩ, Yésũ drí tã 'dĩ dr̄ĩ lâ lôgõzó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Tã ãsũ ãníkã rĩ'á ányã ró, tãlã nĩ n̄jĩ tã ífĩ úlĩ Ôvãrí kã kô. Gõ'dá nĩ gã dó tã lélé kĩ, Ôvãrí mbãrãkã bê õjílã lĩdrílĩ òdrã 'ásĩ.

²⁵ ãtũ gólã õjílã drí lĩdrízó âfõlé òdrã 'ásĩ rĩ tú rĩ, ãgô trõó gõ'dá òkó kô, gõ'dá ófëé òkó kpá kô'dãwã ãgô drí òkó ró. Vô 'dĩ 'á rĩ, õjílã â'dô â'dó'á õzô mãlãyĩkã gólĩyĩ â'dó 'bã úrũ 'álã rĩ 'bá yĩ kãtĩ.

²⁶ "Ã'dô lĩdrĩ-lĩdrĩ òdrã 'ásĩ rĩ tãs̄ĩ rĩ, búkũ Ôvãrí kã 'á, nĩ zĩ tã Músã drí ãgĩlĩ úlĩ Ôvãrí drí

âtálé gólâ drí fê cú lășı bē yı 'á rı kô yâ? İtú rı 'dĩ sı, Ôvâri kî Músâ drı rı, 'Mâ Ôvâri gólâ Ābârâyâmâ yı drı rı'á rólâ Yâkóbâ yı İsâkâ yı bē rı ĩ'dı.'

²⁷ “Ūlı 'dĩ 'bâ yı â'dâ tâ âmâ drı kî, lıdrı-lıdrı ôjılâ kâ ôdrâ 'ásı rı rı'á tâ pătıı 'ı. Nı ndrê drê, îcâ fı trá Ôvâri drı tâ nô âtázó ävô tâsı kî, gólıyı rı'á gólâ rı rólé yâ? İcâ kô. Gólâ Ôvâri ôjılâ gólıyı lédrê-lédrê ró rı 'bâ yı drı rólé 'ı. Nı ndrê drê, Ābârâyâmâ yı ôdrâ bē kpálé rı, gólıyı lındrı bē zââ úrú 'álâ Ôvâri bē. İtı rı, tâ İsü ânıkâ kı'á nı rı ôjılâ ôlıdrı kô ôdrâ 'ásı 'dĩ rı rı'á anyâ ró.”

*Tâ tâ 'bâ'bâ lâvũ 'bâ kôrô rı tâsı
(Mâtáyō 22.34-40; Lúkâ 10.25-28)*

²⁸ Lâ'bí ĩmbâ 'bâ äzâ älo ârı Yésü trá tâ 'dĩ 'bâ yı ngıri 'á Sâdúsı 'dĩ 'bâ yı bē. Gõ'dá gólâ ndrê bē Yésü lôgô tâ İjı gólıyıkâ 'dĩ trá tâ nıñı sı rı, gólâ drı kpá ngázó Yésü rı İjılı tâ İjı sı kî, “Tâ âmâ ndrı Ôvâri kâ 'balé 'dĩ lâfálé lâ 'ásı rı, tâ 'bâ'bâ ángó rı İyıkâ ĩ'dı lâvũlı kôrô âmâ drı ârılı yâ?”

²⁹ Nıngâ sı, Yésü drı tâ İjı gólâkâ 'dĩ drı lâ lôgózó kî, “Tâ 'bâ'bâ gólâ lâvũ 'bâ kôrô ânı drı 'élé rı ĩ'dı nõ, 'Äñı ôjılâ âmâkâ İsirâ'élé kâ, nı ârı drê tâ nõ! Ôvâri âmâkâ Yâkóvâ rı'á Ôvâri älo pătıı rı ĩ'dı. Ôvâri äzâ yũ'dâwâ.

³⁰ Nı 'bâ Yâkóvâ Ôvâri ânıkâ lôvó lâ pıpısilı älo sı ndrı, ânı lındrı sı ndrı, tâ İsü ânıkâ sı ndrı, gõ'dá kpá ânı mbârâkâ sı ndrı.'

³¹ Vó lâ sı, tâ 'bâ'bâ äzâ lâvũ 'bâ kôrô rı lâ ró rı ĩ'dı nõ. 'Nı 'bâ ôjılâ äzı lôvó kpá té özô ânı drı

ãní lôvó 'bãrê kátí.' Tã 'bã'bã ãzâ yû'dawá lâvũ 'bá kôro tâ 'bã'bã góllyi rĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ sĩ."

³² Nĩngá sĩ, lâ'bí ãmbá 'bá 'dĩ drĩ tâ-drĩ lôgôzó Yésũ drĩ kĩ, "Tã ãmbá 'bá, ní pẽ úlĩ trá dó, úlĩ áníkã rĩ'á mbĩ kĩ'á nĩ rĩ, Ôvãrí rĩ'á ãlô gô'dá Ôvãrí ãzâ yû'dawá.

³³ Ôvãrí rĩ lôvó 'bã'bã pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ ndrĩ, ãní líndrí sĩ ndrĩ, tâ ãsũ áníkã sĩ ndrĩ, ãní mbãrãkã sĩ ndrĩ, gô'dá ãzĩ-ãzĩ lôvó 'bã'bã té õzõ ãní drĩ ání nyãányã lôvó 'bãrê kátí rĩ, gô'dá ãtĩ rĩ, tâ 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á ãyĩ lâvũ 'bá kôro kôronyã lĩlĩ õjĩlã drĩ rĩ'á zãlã ngã fẽfẽ ró Ôvãrí drĩ rĩ 'bá yĩ drĩ sĩ. Kôronyã lĩlĩ lôvó ãkó rĩ rĩ'á tâ tãkó 'ĩ."

³⁴ Nĩngá sĩ, Yésũ ári bê úlĩ ãgô 'dĩ kã 'dĩ 'bá yĩ rĩ, gólã nĩ trá kĩ, ãgô 'dĩ áatã úlĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ tâ nĩnĩ sĩ. Gô'dá drĩlã tâ áatãzõ ãgô rĩ 'dĩ drĩ kĩ, "Nĩ trá ãnyĩ 'ẽ'á tâ Ôvãrí drĩ õjĩlã 'bãzó â'dólé íyĩkã ró rĩ nĩlĩ mbĩmbĩ." Vó lâ sĩ, õjĩlã gô'dá trá ãyĩ ndrĩ ãrĩ ró tâ ãjĩlĩ Yésũ tĩ tâ ãjũ-ãjũ ró.

*Tã Yésũ drĩ ãjĩlĩ 'díyĩ pã 'bã tãsĩ rĩ
(Mátáyõ 22.41-46; Lúkã 20.41-44)*

³⁵ Gô'dã nĩngá sĩ, Yésũ rĩ'á õjĩlã ãmbã'á ã'dĩ-drĩ jó ángĩ Ôvãrí kã rĩ kã 'á. Drĩlã ngãzó tâ ãjĩlĩ kĩ nĩ rĩ, "Lã'bí ãmbã 'bã áatã ãyĩ kĩ nĩ rĩ, 'Õjĩlã Ôvãrí drĩ ájólé 'díyĩ pã 'bã ró rĩ á'dô á'dó'á ózõwã kúmú ángĩ Dãwúdĩ kã ró.' Á'dô á'dó'á ãtĩ 'dĩ ángô tĩ ró yã?"

³⁶ Dãwúdĩ rĩ nyãányã pẽ úlĩ góllyi Líndrí Tãndĩ Ôvãrí kã drĩ á'dalé drĩlã 'díyĩ pã 'bã 'dĩ tãsĩ rĩ trá kĩ, 'Ôvãrí Yãkóvã áatã trá kúmú ámakã drĩ kĩ nĩ rĩ,

“Dōvó ní rî ámâ gārã drĭ 'á gólé drĭ-ágó drĭ lésĭ
 āngó nō rūlĭ má bē.
 Gō'dá má â'dô ãjú-'bá-ãzí ánĭkâ rĭ 'bá yĭ 'bã'á rĭlĭ
 ânĭ pá zĕlé.” ’

Lôngó 110.1

³⁷ Nĭ ndrê, Dăwúđĭ rĭ nyãányâ zĭ 'díyĭ pã 'bá
 Ôvârí ngá lésĭ 'dĭ trá kúmú íyĭkâ ró. Gō'dá bē trá
 ĩtĭ 'dĭ kâtĭ rĭ, 'díyĭ pã 'bá 'dĭ â'dô 'bã'á cé Dăwúđĭ
 rĭ ózōwá ró ángô tí yã?” Yĕsũ âtâ tâ 'dĭ ĩtĭ, tâlá
 gólâ lĕ gólĭyĭ drĭ nĭlĭ dódó, 'díyĭ pã 'bá 'dĭ rĭ â'dô
 'bã'á ôjĭlã mvá ró, kpá ôzô Ôvârí rĭ ífĭfĭ tí.

Nĭngá sĭ, ôjĭlã tĭlĭlĭ ă'dĭ-drĭ jó ạngĭ Ôvârí kâ rĭ
 'á 'dĭ 'bá yĭ drĭ úlĭ Yĕsũ kâ 'dĭ tâ-drĭ lâ lĕzó âyĭkô
 sĭ.

*Tã Yĕsũ drĭ ôjĭlã ĩfĭ ĩmbázó tâ lâ'bí ĩmbá 'bá
 kâ tãsĭ rĭ
 (Mátáyô 23.1-36; Lúkã 20.45-47)*

³⁸ Yĕsũ â'dâ tâ kpá kĭ nĭ rĭ, “Ānĭ ĩfĭ ômbâ ânĭ
 rú, lâ'bí ĩmbá 'bá tãsĭ, nĭ ôzó kô 'bãã ôzô gólĭyĭ
 tí. Gólĭyĭ lĕ ôjĭlã ndrĭ drĭ ĩyĭ ndrĕlé ôjĭlã ãmbá
 ró. Gólĭyĭ lĕ ítá kũndrũ-kũndrũ íyĭkâ sölé gōzó
 ngálé nĭ'á lâmú bē dĭrĭ vō ngá lâzĭ kâ 'ásĭ, tâlá
 ôjĭlã ô'ê ró bē nĭ-bê-yã ĩyĭ drĭ ôzô ôjĭlã ãmbá kâtĭ
 rú ĩnjĭ-ĭnjĭ sĭ.

³⁹ Gō'dá kpá ôzô gólĭyĭ ôfĭ ĩyĭ trá jó tâ Ôvârí kâ
 ârĭ kâ 'á rĭ, gólĭyĭ fĭ rĭlĭ té rĭ-vō sũ 'bá kôrô rĭ 'bá
 yĭ drĭ sĭ. Kãrãmã sĭ rĭ, gólĭyĭ lĕ kpá rĭlĭ rĭ-vō sũ
 'bá kôrô rĭ 'bá yĭ drĭ ngá nyälé ôjĭlã ãmbâ-ãmbâ
 bē.

⁴⁰ Gólĭyĭ njãã rãtãã 'ĕlé Ôvârí drĭ ãcê ró, tâlá
 ĩĭsũ ró bē kĭ nĭ rĭ, yĭ â'dô íyĭkâ lâvũ 'bá gãrã rĭ
 ĩ'dĭ. Gō'dá nĭ ndrê drĕ tâ ônjĭ gólĭyĭ nyãányâ drĭ

rĩ'á 'ēlâ rĩ. Gõ'dá ó'bã gólĩyĩ bê rĩ'á ngá 'ēlé ãyĩzĩ rĩ 'bá yĩ drĩ vó lâ yĩ ndrēlé rĩ, gólĩyĩ ádô ãyĩzĩ 'dĩ 'bá yĩ lãfâ gólĩyĩkâ tãsi. Ôvâri â'dô lânõ ândrê fê'á òjĩlã 'dĩ 'bá yĩ drĩ.”

*Lãfâ fêfê ãyĩzĩ ìzã 'bá ró rĩ kâ
(Lúkã 21.1-4)*

⁴¹ Nĩngá sĩ, Yésũ drĩ ngãzó nĩlí rĩlí vũdrĩ ãnyĩ ngá òjĩlã drĩ rĩzó lãfâ ngá fêfê ró Ôvâri drĩ 'á lâ rĩ lãgátĩ jó ąngĩ Ôvâri kâ rĩ 'á. Gólâ rĩ trá rĩ'á òjĩlã gólĩyĩ ndrĩ rĩ 'bá ânĩlí lãfâ ngá fêfê ãyĩkâ ró rĩ 'bá yĩ 'bã'bã lâ yĩ ngá 'dĩ 'á rĩ ndrēlé. Ngá-tĩ dũũ 'bá ânĩ'á ãyĩ kpá lãfâ ąmbá ąmbá 'bãlé ngá 'dĩ 'á.

⁴² Gõ'dá ãyĩzĩ ązã lãfâ ìzã 'bá ró rĩ drĩ kpá ânĩzó ngá fêfê ãyĩkâ rĩ bê fêlé Ôvâri drĩ. Drĩlã lãfâ ífi ąmbúkũ ãyĩkâ cé fĩnyáwá rĩ rĩ 'bá yĩ âtrözó 'bãlé ngá 'dĩ 'á.

⁴³ Gõ'dá Yésũ ndrēlé bê gólâ rĩ, drĩlã ngãzó lãjóbá ãyĩkâ rĩ 'bá yĩ ązĩlí ânĩlí ãnyĩ, gõ'dá gólĩyĩ ânĩlí bê ãyĩ rĩ, Yésũ drĩ tã âtázó gólĩyĩ drĩ kĩ, “Nĩ ndrê ãyĩzĩ lãfâ ìzã 'bá nã. Má âtã tã pătĩ 'ĩ ânĩ drĩ. Ôvâri rĩ lĩfĩ drĩ 'á, ãyĩzĩ lãfâ ìzã 'bá ró nã 'bã lãfâ ąmbá 'ĩ ngá nõ 'á lãvũlí kôro òjĩlã ązã 'bá yĩ drĩ sĩ,

⁴⁴ tãlã òjĩlã ąmbá 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ 'dó rĩ'á ãyĩ lãfâ ąmbúkũ bê ãyĩ lĩkítĩ 'ásĩ, lãfâ gólĩyĩ drĩ 'bãlé ngá nõ 'á nõ rĩ ũrũkã lâ 'ĩ. Gõ'dá ãyĩzĩ 'dĩ 'bã ãyĩkâ rĩ trá ndrĩ, ũrũkã lâ âyé ąkó yĩ drĩ ngá pãzó drĩ lâ.”

13

Tā Yésū drí jó ạngí Ôvârí kâ úfû-úfû lâ tâ ạngũzó rî

(Mătáyō 24.1-2; Lúkã 21.5-6)

¹ Yésū yî lăjó' bá íyíkâ yî bê drí ngăzó âfôlé volé jó ạngí Ôvârí kâ rî 'ásī. Gólíyî drí rĩrĩ âfôlé rî 'á rî, lăjó' bá âlô lăjó' bá gólâkâ 'dĩ 'bá yî lăfálé sī drí tâ âtázó gólâ drí kī, “Tā ìmbá 'bá, jó 'dĩlĩ Ôvârí drí nō 'bá yî sù trá kôrô. Ní ndrê drê kúnĩ mvá lâ yî 'dó rĩ'á ạngí ạngí ró âbê 'á.”

² Gõ'dá Yésū drí tâ-drĩ 'dĩ lôgôzó gólíyî drí kī nĩ rî, “Nĩ ndrê jó ạngí ạngí sūsũ ró 'dĩ 'bá yî. Pătĩĩ ró, má âtâ tâ ânĩ drí ndrĩ, ìzátú rî, áâ'dô úfú'á lâ ndrĩ. Kúnĩ mvá âzākã âlôlâ lâkĩ kô rû âdrô-âdrô ró gá âzi-âzi drĩ.”

³ Nĩngá sī, Yésū yî drí ngăzó nĩlĩ mbălê únĩ fê dō kâ bê yî drĩ rî drĩ 'álâ. Únĩ rî 'dĩ drĩ sī, óndrê jó ạngí Ôvârí kâ 'dĩ tō. Gõ'dá gólâ ôtĩrĩ 'bãã rĩ'á únĩ 'dĩ drĩ rî, Pétêrô, Yăkóbã, Yōwánĩ, gõ'dá kpá Āndĩrĩyã yî drí rû êsézó ìyĩ ãnyĩ Yésū rî ìjĩlĩ ìnĩnĩ ró kī nĩ rî,

⁴ “Dōvó, ní â'dâ kâyĩ gólâ 'êzó jó Ôvârí kâ nō ìzălê rî âmã drí. Nĩ gō ró kpá lâmbé tâ gólíyĩ 'ê 'bá â'dólé sísĩ tâ â'dâ ró kĩ'á nĩ rî kâyĩ rî 'dĩ trá ãnyĩ rî â'dálé âmã drí.”

Lâñō 'ê 'bá 'dêlé ãngó nō drĩ rî

(Mătáyō 24.3-14; Lúkã 21.7-19)

⁵ Ītĩ rî, Yésū drí tâ lôgôzó gólíyî drí kī, “Ānĩ ìfĩfĩ òmbã ânĩ rú. Nĩ âyê ôjĩlã âzākã kô ânĩ âdólé âgô-âgô âmákã tāsĩ.

⁶ Má âta tâ 'dî ití, tâlá òjílã dũu â'dô iyî ânî'á 'dó âmâ rú bê iyî sílì sî tâ â'bã-â'bã bê kî, 'Mâ 'diyî pã 'bá Ôvârí drí ajólé rî ì'dî.' Ití rî, gólíyî â'dô òjílã dũu âdó'á látì Ôvârí kâ âyélé.

⁷ "Gõ'dá kpá òzō nî âârî tâ ãjú kâ trá ãnyî ãnyî, gõ'dá kpá òzō nî âârî tâ òmbã kâ trá rî, nî 'ê ùrî kô. Tã ití 'dî 'bá yî îcã trá â'dólé òzō tâ Ôvârí kâ lélé rî kâtí. Gõ'dá ãdũkũ ãngó nō kâ âcá drē kô. Ngá ònjí âzã 'bá yî â'dô kpá rú 'è'á cáká'dá.

⁸ Pãtĩ ró, 'bãdrĩ â'dô ngã'á 'délé ãjú bê 'bãdrĩ ãzí drĩ. Kúmú ãngí âzã ãjú 'bũ 'bá iyíkã bê â'dô ngã'á iyî 'délé ãjú bê kúmú ãngí ãzí drĩ. Gõ'dá kpá ãnyákú drĩ â'dô rú iyá'á gbì gbì gbì rōô vō drĩ âzã 'bá yî 'ásí. Lõfó ònjí tètē â'dô 'dē'á òjílã drĩ. Lãñō rî 'dî 'bá yî rĩ'á òzō ngá lâzê-lâzê sísí rî 'bá drĩ ãngálé drē ãkpãkã'dã útì mvá kô rî kâtí."

⁹ Yēsũ sō drì-mbílì kpá lãjó'bá iyíkã rî 'bá yî lĩfì kî nî rî, "Ãnì lĩfì òmbã ãnì rú, òjílã â'dô ãnì rú trō'á ãjílì kúmú ândrá, tâlá nî 'dê trá má vó. Gólíyî â'dô ãnì ùrũkã 'bá yî òkí'á ònjóró'bí sî jó tâ Ôvârí kâ ârî kâ rî 'á. Óõtírĩ ãnì ãjí âdrélé kúmú ândrá rî, nî â'dô îcã'á tâ âmákã âtálé lĩfì drĩ 'bá ró.

¹⁰ ãkpãkã'dã ãdũkũ ãngó nō kâ âcá drē kô rî, îcã-îcã tâ lē 'bá drí tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō âtázó zã bãdĩ òjílã drí ãngó nō 'ásí kãkãrã.

¹¹ Òzō úũrũ ãnì trá trólé ãjílì âdrélé kúmú ândrá rî, ãnì lĩndrí ò'bê kô ãjí sísí tâ ãnì drí 'è'á âtálã kúmú drí rî tãsí. Nî pē cé úlì gólíyî Ôvârí drí âtálé ãnì drí pélé âdréré 'á kúmú ândrá rî ì'dî. Lĩndrí Tãndí Ôvârí kâ â'dô â'dó'á nî tâ âtálé ãnì tì sí. Nî âtã úlì ãnì nyãányã kâ rî kô."

12 Nīngá sī, Yésū drí tã âtázó zãâ kī nī rī, “Kâÿî rī 'dī 'bá yī tú rī, āgô â'dô iyī âdrúpī rī ăĭĭ âņō'á 'bălé fūĭ vólé, tălâ âdrúpī lâ 'dī ôĵilă ámakâ ĭ'dī. Átá ró rī â'dô kpá tã ăĭlôĭ 'dī 'ě'á ĭ'dī iyī mvá nyăányâ ôĵilă ámakâ ró rī drí. Kpá ĭtí, 'dīyímvá â'dô iyī rú jă'á kpúrūkélē ăkpă iyī ândré yī rú átá yī bê, gólĭyī 'bălé ă'dô ró úfúlĭ vólé.

13 ĭtí rī, ôĵilă cé tĭtĭ 'băá ănĭ lôvó kô, tălâ nī ĩ tã trá má 'á. Ôĵilă gólĭyī âdré 'bá ĭyíkă zăâ rákă fê kătĭ ĭtú lâņō ămbă 'dī 'bá yī kă 'ásĭ rī, Ôvărĭ â'dô gólĭyī pă'á.”

Tă ănyĭ kă 'ě'á lôfĭlă jó ăngĭ Ôvărĭ kă 'á rĭ tăsĭ (Mătáyō 24.15-28; Lúkă 21.20-24)

14 Gô'dá Yésū âtă tã kpá kī, “Dôvó nī ârĭ drĕ úĭ ngbàngă nō. ĭzátú, ăâ'dô ngă ôņĭ ănyĭ kă âtrō'á lôfĭlĭ jó ăngĭ Ôvărĭ kă 'á 'bălă â'dólé ĭndĭ ró Ôvărĭ rĭ ĭĭfĭ drĭ 'á. Ôzō nī ôndrĕ ngă rĭ 'dĭ trá rĭ, 'dôvó ôĵilă Yūdăyă 'á rĭ ôră vólé 'wăă'wă únĭ 'ălă ĭyĭ nyăányâ pălé.

15 Ănĭ gólĭyĭ jó-drĭ 'ălă rĭ 'bá yĭ, nĭ ârĭ gô'dá kô vŭdrĭ fĭlĭ jó 'ălă ngă lôfôlé ĭvĭ. ĭtú-pá yŭ ngă rŭ'bă kă rĭ 'bá yĭ păzó.

16 Ănĭ rĭ 'bá ngă 'ělé ănĭ drĭ ămvú 'ásĭ rĭ 'bá yĭ, nĭ ngă kô gôlé 'bă 'ălă ítă ănĭkă âtrôlé.

17 Kâÿî rĭ 'dĭ tú rĭ, ôkó gólĭyĭ cú 'ă bê gô'dá gólĭyĭ cú 'dīyímvá ôdé bê drĕ bă ndrō'á yĭ rĭ 'bá yĭ â'dô lâņō nĭ'á rōô.

18 Nĭ ĭrátă tĭ Ôvărĭ drĭ, tălâ tã ôņĭ rĭ 'dĭ ôzó kô rŭ 'ěê ôzê ĭĭmvŭ sĭ,

19 tãlã ãtú lãṅõ kã 'dĩ 'bá yĩ â'dô â'dó'á lãṅõ bê rõõ, ãtú ãzã 'bá yĩ drĩ sĩ, ãtõlé kó Ôvãrí drĩ ãngó 'bãzó rĩ sĩ. Lãṅõ õnjĩ ãtĩ 'dĩ 'bá yĩ ãndã rũ kô ó'dĩ 'dĩ vósĩ.

20 Ôzõ Ôvãrí ãâyê lãṅõ õnjĩ 'dĩ njãlé kãyi dũũ sĩ rĩ, õjĩlã rĩ 'bá lédrẽ-lédrẽ ró rĩ yũ'dãwã. Tãlã õjĩlã gólĩyi Ôvãrí drĩ zĩlí trá tã lélé yĩ 'á rĩ tãsi, gólã âyé lãṅõ õnjĩ 'dĩ njãlé kô, â'dô 'bã'á cé kãyi fĩnyãwã sĩ."

Drĩ-mbĩlí sõsõ Yésũ kã õjĩlã lĩfĩ tã ãmã-ãmã õjĩlã ãzã 'bá yĩ kã rĩ tãsi rĩ

21 "Kãyi rĩ 'dĩ sĩ, õzõ õjĩlã ãzã ããní trá tã pélé ãní drĩ kĩ, 'Nĩ ndrê drẽ, 'díyi pã 'bã ãmãkã rĩ rĩ'á nõ', ngãtã õjĩlã ãzã õkĩ nĩ rĩ, "Díyi pã 'bã ãmãkã gĩã rĩ'á nã' rĩ, nĩ 'bã tã kô úlí gólãkã 'dĩ 'bã yĩ 'á.

22 Ôjĩlã â'dô ãní'á ãyi rĩ'á õnjõ ãgãlé kĩ nĩ rĩ, yĩ ã'dô tã ãngũ 'bã Ôvãrí kã, ngãtã yĩ ã'dô 'díyi pã 'bã ãjólé Ôvãrí ngã lésĩ rĩ ã'dĩ. Gólĩyi ã'dô tã tĩ drĩ ã'dízó rĩ 'bã yĩ 'ẽ'á õjĩlã ãdózó ã'dĩ sĩ lã. Ôzõ ãĩcã trá rĩ, gólĩyi ã'dô kpã tã jũ'á õjĩlã Ôvãrí drĩ êpélé trá pãlé rĩ 'bã yĩ ãdózó.

23 "Tãlã lãṅõ rĩ 'dĩ 'bã yĩ tãsi ndrĩ rĩ, 'dõvó ãní lĩfĩ õmbã ãní rũ kãkãrá lĩmũ kãtĩ. Mã sõ drĩ-mbĩlí ãní lĩfĩ tã 'dĩ 'bã yĩ tãsi drẽ ãkpãkã'dã, õzó ãyi ãní ãdó kô."

Tã ãgõ-ãgõ Yésũ kã tãsi rĩ

(Mãtãyo 24.29-44; Lũkã 21.25-33)

24 Gõ'dã Yésũ drĩ tã ãtãzó gólĩyi drĩ kpã õzõ úlí ãsãyã drĩ ãtãlé rĩ kãtĩ kĩ nĩ rĩ, "Lãṅõ rĩ 'dĩ 'bã yĩ vósĩ, tã nõ 'bã yĩ ã'dô ã'dó'á,

'Iníríkúwá â'dô âsɨ'á ǎmvũ ǐtú ǐǐfɨ. Gõ'dá párá
íwá vō kō ngácɨ bê.

²⁵ ǐ'bɨ'bɨwá â'dô lô'dé'á ǐnyákú drɨ̃ 'bũú lésɨ.

Ngá 'bũú 'álá rɨ 'bá yɨ ndrɨ drí rú íyázó kɨzɨ-kɨzɨ.'

Ísáyā 13.10; 34.4

²⁶ "ǐtú rɨ 'dɨ tú rɨ, ǒjɨlā drí mâ Ôvârí drí âjólé
úrú lésɨ rɨ ndrɛzó tō ânɨrɨ 'á úrú lésɨ mbārāsāsā
bê. Má â'dô ânɨ'á cú mbārākā ạngɨ bê gō'dá kpá
ǎmbā Ôvârí kâ rɨ bê.

²⁷ Má â'dô mālāyíkā ámakâ rɨ 'bá yɨ âjó'á vō
ǎngó nō drɨ̃ rɨ 'ásɨ ndrɨ, tālā nɨ'á ǒjɨlā gólɨyɨ
Ôvârí drí épélé trá tã ârí 'bá ámakâ ró rɨ 'bá yɨ
ê'bélé tũ vō ǎlô 'á ạngó drɨ̃ sɨ ndrɨ."

²⁸ Yésũ âtâ kpá gólɨyɨ drí kɨ nɨ rɨ, "Nɨ ɨsũ tã
lāmbé gólā ôzê ɨmvũ â'dá 'bá kɨ trá ǎnyɨ 'ê'á
âcálé rɨ tāsɨ. Ôzō nɨ ǒndrê fê bɨ ǎ'dô trá ârō'á
kǎ'dâ-kǎ'dâ rɨ, 'dɨ̃ nɨ ɨsũ kɨ nɨ rɨ, ôzê ɨmvũ trá
'ê'á âcálé.

²⁹ ǐtɨ rɨ, ǒzō nɨ ǒndrê ngá má drí tã lâ ạngũlɨ
'dɨ 'bá yɨ trá rú 'ê'á rɨ, nɨ â'dô nɨ'á lâ kɨ, ǐtú má
drí 'êzó ạngólé 'á lâ rɨ bí 'ê'á âcálé.

³⁰ Má âtâ ǎnɨ drí nō úlɨ pǎtɨ-pǎtɨ 'ɨ. Tã má
drí âtálé ǎnɨ drí nō 'bá yɨ ndrɨ â'dô rú 'ê'á drê
ǎkpākā'dā ǒjɨlā ũrũkâ 'bá yɨ gólɨyɨ lédrê-lédrê ró
ngbāângbānō nō 'bá yɨ ôdrǎá drê kō.

³¹ ǐnyákú drɨ̃ 'bũú bê â'dô rú ndê'á. Gõ'dá tã
ámakâ má drí âtálé nō 'bá yɨ ndêê rú kō, â'dô rú
'ê'á ndrɨ."

³² Yésũ âtâ kpá kɨ nɨ rɨ, "ǒjɨlā ǎzākā nɨ̃ kâyɨ má
drí âcázó ạngólé ạngó nō 'á rɨ kō. Gõ'dá mālāyíkā
'bũú 'álá rɨ 'bá yɨ nɨ̃ kpá kō. Kpálé mâ Ôvârí rɨ

mvá ró rî n̄jî kâyî rî 'dĩ kpá kô, cé Ôvârí ãmâ átá n̄jî íyîngá n̄jî.

³³ Ānî l̄if̄i ǒmbâ ãnî rú, n̄jî rî t̄i írátâ-írátâ s̄i, tãlâ m̄i n̄jî kâyî mb̄imb̄i tã rî 'dĩ dr̄i 'êzô â'dólé 'á lâ rî kô.

³⁴ “Āgō-āgō ámákâ â'dô 'bã'á õzō āgō gólâ 'bã âyé 'bá ngãzô n̄l̄i áç̄i 'á rî kâtí. Dr̄e ākpākã'dã gólâ ngá dr̄e kô rî, gólâ lân̄jî lôs̄i trá cé t̄i t̄i ngá 'ê 'bá íyíkã dr̄i 'êlé. Gólâ âtâ tã kpá lómígówá íyíkã á t̄i t̄i rî dr̄i v̄o âr̄il̄i dódó.

³⁵ Ānî l̄if̄i ǒmbâ tã ámákâ âr̄il̄i dódó, õzō lómígówá 'dĩ kâtí, n̄jî n̄jî kô má â'dô âçá'á āgólé ángô tú. Má â'dô íyîngá âçá'á āgólé lãn̄jâtúl̄i s̄i, ã'bí ító 'á, 'ã'ú-lúgú ç̄ir̄i s̄i ngátã ç̄inó yã rî.

³⁶ N̄i kô â'dú kô. N̄i rî njãã, má â'dô âçá'á āgólé nȳi ró ãnî úsúl̄i ãtú ãnî dr̄i n̄jî kô rî 'á.

³⁷ Má âtâ kpá úl̄i ãlólâ nõ ã'di ãnî dr̄i ndr̄i. Ānî l̄if̄i ǒmbâ tã rî 'dĩ dr̄i dódó. Úl̄i ãdũkũ ámákâ ãnî dr̄i rî ã'di 'dĩ.”

14

Tã õkó ãzã dr̄i dõ dãzô Yésũ dr̄i r̄i

(Mātáyō 26.1-16; Lúkã 7.37-38; Yōwãnĩ 12.1-8)

¹ Kâyî ãmbúkũ lâkî trá r̄i ãtú kãrãmã lâvũ-lâvũ kôrô kã* rî dr̄i 'êzô âçalé. Kãrãmã rî 'dĩ úz̄i kpá kãrãmã ãmbãtã ãkú ãkó rî nyã kã. Dr̄e ākpākã'dã s̄is̄i kâyî kãrãmã 'dĩ kã dr̄i âçá ãkó rî,

* **14:1** 14.1 Kãrãmã lâvũ-lâvũ kôrô kã 'Dĩ kãrãmã õjilã Yúdã yí kã dr̄i kâyî gól̄iyi á'bíyã yí dr̄i âfõzô Mãş̄r̄i 'ás̄i rî tã lâ ãsũzô rî. Gól̄iyi úfũ kãb̄il̄ik̄i ãr̄i lâ lôbêlé gól̄iyi dr̄i á t̄i t̄i s̄i, â'dô ró bê lâmbé ró mãlãyíkã dr̄i ndr̄ilé lâvũzô bê kôrô á t̄i t̄i s̄i tã lâ õzô mvá dr̄i-kákã gól̄iyíkã ágó ró rî 'bã yí úfũ kô.

drĩ-'bá ạngí Yúdạ yí kâ rĩ 'bá yí gō'dá lã'bí ímbá 'bá bê trá rĩ'á ãyĩ tã lônđã'á ãnĩnĩ ró Yésũ rĩ rũzó fũlĩ vólé.

² Kpálé gólĩyĩ lē bê trá Yésũ rĩ fũlĩ rĩ, gólĩyĩ kĩ nĩ rĩ, “Mã rũ gólâ kô kạyĩ kãrãmã kâ 'dĩ sĩ, tãlã òjĩlã dũũ 'dĩ 'bá yí òzó ãyĩ ngãã ặwặ ró Yésũ rĩ pãlé cú ãmã drĩgặ sĩ.” Gólĩyĩ lē kãrãmã ặđũkũ tẽlẽ ã'dĩ.

³ Kạyĩ rĩ 'dĩ sĩ, Yésũ rĩ gógó rĩ'á Bếtãnĩ 'álâ. Gólâ rĩ ặgô ặzâ gólâ drĩ ặđéle ngá lặzế ặrĩ kâ 'ásĩ, rũ bê Sĩmónã rĩ drĩ 'bã 'álâ. Gõ'dá Yésũ yĩ bê trá rĩ'á nyặsặ nyặ'á tólâ rĩ, òkó ặzâ drĩ ngặzó ặfĩlĩ cú mặlặngĩ* dồ ặjĩ bê tũrũ-tũrũ lặgĩ lặ drĩ 'bặlế kờrồ rĩ kâ bê yĩ drĩgặ. Dồ rĩ 'dĩ, rũ lặ rĩ'á nặrặđã. Ấtĩ rĩ, òkó 'dĩ drĩ cặzó Yésũ ngặlặ. Drĩlặ mặlặngĩ tặ pặzó, gồ'dá dồ 'á lặ 'dĩ ặtặzó trũtrũ tũlĩlĩ Yésũ drĩ, ặ'dồ ró bê gólâ rĩ ãnặjặzó.

⁴ Nặngặ sĩ, òjĩlặ ãrũkặ 'bá yĩ jồ 'álặ rĩ yĩ drĩ ngặzó rĩ'á ặlĩ ặtặlé ặwặ sĩ ãyĩ lặfặlé 'ásĩ kĩ nĩ rĩ, “Òkó 'dĩ ãzặ dồ lặgĩ lặ drĩ 'bặlế kờrồ 'dĩ đặlé vũdrĩ ặ'dồ tặsĩ yặ?”

⁵ Lặfặ gặzó lặ rĩ lặvũ gặặặ lặfặ ngá 'ế 'bá kặ ndrồ ặlồ kặ rĩ drĩ sĩ. Gólặ ặ'dồ tĩkồ dồ 'dĩ lặzặ'á gặlĩ vólế tặlặ lặfặ lặ 'dĩ tặsĩ fặlế ngá ặkồ lế 'bá drĩ.” Gólĩyĩ ặtặ ặlĩ trá rồ òkồ rĩ 'dĩ drĩ.

⁶ Ấtĩ rĩ, Yésũ drĩ tặ-drĩ lồgồzó gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ rĩ òkồ 'dĩ ãkpồkpồlồlồ ặ'dồ tặsĩ yặ? Gólặ 'ế tặ sũsũ trá mặ drĩ.

⁷ Ngá ặkồ lế 'bá ặ'dồ ặ'dồ'á zặ ặnyặ ặnặ drĩ pặlé zặ cế, òzồ ặnặ drĩ lếlế rĩ tĩ. Gồ'dá mặ rĩ gồgó ặ'dồ kồ zặ cế ặnặ bê.

* 14:3 14.3 Mặlặngĩ 'Đĩ ếếđế kũnĩ zặlặ ặlặbặsếtặ rĩ 'ásĩ.

⁸ Ōkó nō 'ê ngá gólâ drí îcálé 'êlâ má drí rî trá. Gólâ dā dō ãjî bê tūrũ-tūrũ 'dî trá má drĩĩ amâ rú'bánâ édélé sísî amâ ãvō lãpî ãkó 'bú 'á.*

⁹ Pãtĩĩ vō drĩ 'ásî ndrĩ ãngó 'ásî, õjílã õtírĩ rĩĩ tã âtî-âtî Ôvârî kã ngĩlî rî, gólĩyî â'dô kpá tã õkó nō drí 'êlé trá nō ngĩ'á tólâ, gólâ rî tã ããgã ró bê drĩ 'á."

¹⁰ Vó lâ sî, lãjô'bánâ ãlô mũdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ rî 'bánâ yî lãfálé 'ásî rú bê Yúdã Īsîkãrĩyótã rî drí ngãzó nĩlî drĩ-'bánâ ãngî Yúdã yî kã rî 'bánâ yî rî ngálâ, ã'dô ró bê Yésũ rî drĩ-bã fêlé rũlî.

¹¹ Gólĩyî rĩ'á ãyĩkō ãmbã sî úlî Yúdã kã 'dĩ 'á. Nĩngã sî rî, gólĩyî drí tã 'bãzó lãfã fêzó Yúdã drí. Tã rî 'dĩ tãsî rî, Yúdã drí lãtî ndãzó Yésũ rî fêzó gólĩyî drĩgã.

Tã Yésũ drí ngá nyãnyã ãdũkũ nyãzó lãjô'bánâ íyíkã rî 'bánâ yî bê

(Mátáyō 26.17-30; Lúkã 22.7-23; Yōwãnĩ 13.21-30)

¹² Kãyî drĩ-kákã kãrãmã ãmbãtã ãkú ãkó rî kã, gō'dã kpá rĩ'á kãyî rĩzó kãbĩlĩkĩ ùlĩlĩ lãmbé lãvũ-lãvũ kôrô ãtĩ tĩ sî kã ró rî ĩ'dĩ, lãjô'bánâ Yésũ kã rî 'bánâ yî drí ngãzó gólâ rî ĩjĩlĩ kĩ nĩ rî, "Nĩ lē ãmã drí vō édélé ãngô lé, ã'dô ró ãmã drí nyãsã lãvũ-lãvũ kôrô kã nō nyãzó 'á lâ kpãkã ãlô yã?"

¹³ Nĩngã sî, Yésũ drí lãjô'bánâ íyíkã rĩ rî 'bánâ yî ãzízó gólĩyî mũdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ 'dĩ 'bánâ yî lãfálé sî. Drĩlã ngãzó tã pélé gólĩyî drí kĩ nĩ rî, "Nĩ nĩ filĩ Yērōsãlémã 'álã. Tólã nĩ â'dô ãgô ùsú'á rĩ'á

* **14:8** 14.8 Lã'bî Yúdã yî kã vó ró, ĩnĩ ãvō dō sî ãkpãkã'dã sísî lãpî ãkó lâ 'bú 'á.

līm̄vū līm̄vó līm̄vū bê dūū yí 'á rī n̄j̄'á. Nī 'dē, nī bê ró gólâ rī vó, būúũ gólâ ōfi ró jó 'álâ.

14 Gō'dá nī ìj̄i ró tā jó l̄ip̄i 'dī t̄i k̄i n̄i rī, 'Tā ìmbá 'bá ìj̄i tā nô n̄i k̄i, "Jó ūmú kâ ángô lé ró âmâ dr̄i nyāsá kārāmā l̄avũ-l̄avũ kôrô rī kâ nyāzó 'á lâ l̄ājó'bá âmákâ rī 'bá yí bê yā?" '

15 Tólâ rī, jó l̄ip̄i â'dô ân̄i âj̄i'á jó l̄ākū ūrú lés̄i rī 'álâ, éédē trá nj̄ââ tārābízā yí bê yí 'á. Nī édē vō rī 'dī âmâ dr̄i ngá nyāzó 'á lâ tólâ."

16 Ítí rī, l̄ājó'bá r̄i 'dī 'bá yí dr̄i ngāzó n̄l̄i ìȳi. Gō'dá gól̄iȳi dr̄i cāzó j̄ar̄ib̄ā ạnḡi n̄ā 'álâ. Gō'dá tā Yésū dr̄i r̄alé trá gól̄iȳi dr̄i 'dī 'bá yí, dr̄il̄iȳi 'ézó lâ, té ōzō Yésū dr̄i âtalé rī tí. Dr̄il̄iȳi nyāsá 'ézó dódó ìtí kārāmā l̄avũ-l̄avũ kôrô rī kâ tās̄i.

17 Nīngá s̄i, l̄anj̄atúl̄i bê, Yésū yí dr̄i cāzó tólâ l̄ājó'bá iȳikâ mūd̄r̄i-dr̄i-lâ-ngâ-r̄i 'dī 'bá yí bê nyāsá kārāmā kâ nyālé.

18 Gō'dá gól̄iȳi dr̄ē r̄i'á d̄ir̄i gb̄ââ tārābízā rú s̄i nyāsá nyā'á ìȳi rī, Yésū dr̄i ngāzó tā âtalé gól̄iȳi dr̄i k̄i n̄i rī, "P̄at̄t̄i ró, ōj̄il̄ā ãlô ân̄i r̄i 'bá tārābízā rú s̄i nyāsá nyālé nô 'bá yí 'ás̄i â'dô âmâ dr̄i-b̄ā f̄ē'á n̄i âj̄ú-'bá-âz̄i âmákâ yí dr̄i."

19 Gō'dá l̄ājó'bá 'dī 'bá yí âr̄il̄i bê úl̄i 'dī 'bá yí rī, dr̄il̄iȳi â'dózó tā ìs̄ū-ìs̄ū ró. Gō'dá gól̄iȳi dr̄i ngāzó ãlô-ãlô Yésū rī ìj̄il̄i k̄i n̄i rī, "Â'dô ìcá'á trá má dr̄i â'dózó ōj̄il̄ā rī 'dī ró yā? Ícá kô."

20 Ítí, Yésū dr̄i t̄ā-dr̄i lôgōzó gól̄iȳi dr̄i k̄i n̄i rī, "Gólâ 'ē 'bá âmâ dr̄i-b̄ā f̄élé rī, ân̄i l̄ājó'bá âmákâ nô 'bá yí l̄āfálé s̄i. Gólâ ì'dī 'ē 'bá âm̄b̄ātā iȳikâ tr̄olé solé s̄ān̄i mvá âtó kâ 'á 'dūw̄ā má bê rī.

21 Mā gólâ âj̄olé ūrú lés̄i rī, â'dô dr̄ā'á nyé ōzō ìḡil̄i trá búkū Ôv̄ar̄i kâ 'á âmâ tās̄i rī k̄at̄i. Gō'dá

ãgô gólâ 'ê 'bá ámâ drí-bã fêlé ámâ ãjú-'bá-ãzí yí drí 'dĩ, lâṅô â'dô 'dê'á gólâ drĩ rōô. Â'dô â'dó'á kó tândí ró tí òzō úũtĩ ãgô rĩ 'dĩ kô'dáwá rĩ."

²² Gõ'dá gólĩyĩ drē bê zāâ ngá nyã'á ãyĩ rĩ, Yésũ drí ãmbātã âtrōzó ãwô-ĩtĩ 'êzó Ôvârí drí, gõ'dá gólâ drí 'â lâ pĩzô. Gólâ drí trōzó lâ fêlé lâjô'bá íyíkã 'dĩ 'bá yí drí ndrĩ, gõ'dá drílâ tâ âtázó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Nĩ nyâ, nõô ámâ rú'bá 'î."

²³ Vó lâ sĩ, Yésũ drí ãgã ôdrá âlâ'bã kã rĩ âtrōzó. Drílâ ãwô-ĩtĩ 'êzó Ôvârí drí. Gõ'dá gólâ drí trōzó lâ fêlé lâjô'bá íyíkã yí drí. Drílĩyĩ mvũzó lâ.

²⁴ Gólĩyĩ ôtĩrĩ rĩ mvũlâ rĩ, Yésũ drí tâ âtázó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Nõô ámâ ãrí tâ-drĩ lēlē ó'dí rĩ kã, gólâ 'ê 'bá rãlé má rú sĩ rĩ ã'dĩ ãnĩ ôjílã dũũ pãlé, òzō Ôvârí drí 'bãlé trá rĩ tí.

²⁵ Má âtã ãnĩ drí nõ tâ pãtĩ 'î. Nõô rĩ vósĩ, mã mvũ ôdrá âlâ'bã kã gõ'dá kô ãnĩ bê kpá ó'dí, mã â'dô mvũ'á lâ ãnĩ bê té ãtú gólâ ôjílã drí Ôvârí rĩ ndrēzó ãngó nõ rũ 'bá ró rĩ sĩ."

²⁶ Nĩngá sĩ, gólĩyĩ drí ngãzó lóngó ngôlé Ôvârí rĩ luyízó. Vó lâ 'ásĩ, drílĩyĩ ngãzó fólé nĩlí únĩ fê dô kã bê yí drĩ drĩ 'álã.

Tã Yésũ drí tâ ãngũzó kĩ, Pétērô â'dô íyĩ tĩ gã'á rĩ

(Mátáyō 26.31-35; Lúkã 22.31-34; Yōwánĩ 13.36-38)

²⁷ Lãtĩ drĩ rĩ, Yésũ drí tâ âtázó lâjô'bá íyíkã rĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rĩ, "Nĩ â'dô ndrĩ 'dó ámâ âyé'á. Â'dô â'dó'á òzō Ôvârí drí âtálé trá ãkũ ró búkũ

íyíkâ 'á rî kâtí kī, yí â'dô lôkí 'bá fū'á, gō'dá kábīlīkī â'dô rû lâpē'á ndrī.

²⁸ Má âtâ ânī drī, ōzō má ōlīdrī trá ōdrā 'ásī rī, má â'dô cā'á sīsī ânī drī Gālīlayā 'álâ, nī â'dô âmâ ūsú'á tólâ."

²⁹ Nīngá sī, Pētērō drī ngāzō tā âtalé Yēsū drī kī nī rī, "Ōzō â'dô kpálé lājó'bán ōjâ ūgúlī nī ní drī rī, mâ rī gógó nyāányâ lâ já ūgúlī ní drī kō ālōwálâ."

³⁰ Nīngá sī, Yēsū drī tā-drī lôgōzō drīlâ kī nī rī, "Má âtâ tā pātī 'ī ní drī. Ngácī nō sī, drē ākpākā'dā 'ā'ú-lúgú 'bé cīrī kō ândâlâ rī, ní â'dô tī gā'á má rú sī. Nī â kī'á nī rī, yí nījī mâ kō ândâlâ nâ."

³¹ Gō'dá Pētērō drī tā âtázó ngbálá-ngbálá kī nī rī, "Mâ rī'á njāâ drālé ní bê, má gāá tī kō." Gō'dá lājó'bán āzâ 'dī 'bá yī âtâ īyī kpá ndrī 'dó ulī Pētērō kâ ālôlâ 'dī ī'dī.

*Rātāā Yēsū kâ 'ēlé Gētēsēmānī 'álâ drē
ākpākā'dā úfú gólâ kō rī
(Mātáyō 26.36-46; Lúkã 22.39-46)*

³² Nīngá sī, Yēsū yī lājó'bán íyíkâ yī bê, drīlīyī ngāzō nīlī vō zīlī Gētēsēmānī rī 'álâ. Tólâ, Yēsū drī tā âtázó gólīyī āzâ 'bá yī drī kī nī rī, "Nī rī nōngá, mâ drē nī'á rātāā 'ēlé."

³³ Nīngá sī, Yēsū drī Pētērō, Yākóbā gō'dá Yōwānī yī bê drīzō kpāâ yī bê. Drīlâ ngāzō â'dólé tā īsū ró rōō gō'dá kpá īzā ró.

³⁴ Gō'dá nīngá sī, drīlâ tā âtázó gólīyī drī kī nī rī, "Mâ trá rī'á īzā ró rōō, má īsū tā kī, īzā má rú

trá rōô, â'dô ámâ fũ'á nĩ. Nĩ rĩ nõngá lĩfĩ lõmbâ sĩ â'dólé ânĩ vó lõkílí.”

³⁵ Ítí, Yésũ drí nĩzó gbíyá ậtị 'álâ. Drílâ ngãzó íyì âdãlé ậdrũ vũdrị, gõ'dá ngãzó tị írátãlé Ôvârí drí kĩ nĩ rĩ, “Ôzõ ìncâ trá rĩ, ní âyê mâ kô ìzã nịlị.

³⁶ Ámâ átá, rĩ'á ní drí lãnõ ãkó tã tị 'èzó cé tịtị. Ítí rĩ, ní trõ ìgã lãnõ kâ nõ vólé má drịgá sĩ.* Gõ'dá kpálé má òlẽ ní drí ámâ pãlé rĩ, má â'dô ngá ní drí lèlé má drí 'èlé rĩ 'è'á.”

³⁷ Vó lâ sĩ, Yésũ drí ngãzó gólé lãjò'bá íyíkâ nâ 'dĩ 'bá yì ngálâ. Gólâ ùsù gólìyì ậ'dú kô'á. Gõ'dá drílâ tã âtázó Sìmónã Pétěrõ drí kĩ nĩ rĩ, “Sìmónã, ânĩ ậ'dú kô'á yã? Nĩ ìcá kô rĩlì cé ìtù-pá ãlô lĩfĩ ngbâ võ lõkílí yã?

³⁸ Ámâ ậdrúpị yì, nĩ lõkì ânĩ nyãányã gõ'dá nĩ írátã ró tị, tãlâ nĩ òzó kô tã ányã 'èê. Má nị trá, nĩ lẽ tã mbìmbị rĩ 'èlé, gõ'dá ânĩ mbârãkã ãkó 'èzó lâ.”

³⁹ Nĩngá sĩ, Yésũ drí ngãzó nĩlì kpá ó'dí nĩ'á rãtãã ãlôlâ 'dĩ 'èlé Ôvârí drí.

⁴⁰ Gõ'dá gólâ âgõ bê lãjò'bá íyíkâ nâ 'dĩ 'bá yì ngálâ rĩ, gólâ ùsù gólìyì kpá zãâ ậ'dú kô'á, tãlâ gólìyì rĩ'á lĩndĩ'á. Gõ'dá Yésũ drí gólìyì ìjízó kĩ, “Nĩ rĩ ậ'dú kólé nõtí ã'dô tãsĩ yã?” Nĩngá sĩ, gólìyì nị tã-drị ìyì drí 'è'á lógõlã Yésũ drí rĩ kô.

⁴¹ Nĩngá sĩ, Yésũ drí ngãzó nĩlì kpá ó'dí rãtãã 'èlé, gõ'dá drílâ âgõzó. Gõ'dá gólâ ùsù bê lãjò'bá íyíkâ nâ 'dĩ 'bá yì drẽ kpá zãâ ậ'dú kô'á rĩ, drílâ ngãzó tã âtálé gólìyì drí kĩ nĩ rĩ, “Ânĩ drẽ zãâ ậ'dú

* **14:36** 14.36 Ìgã lãnõ kâ 'Dĩ rĩ'á òdrã Yésũ kâ fê lậlị-lậlị drị rĩ rĩ'đĩ gõ'dá kpá lãnị-lãnị tã ònjì òjilã kâ ndrĩ rĩ nịnjị lâ kâ 'ì.

kō'á yā? Ícâ trá 'dĩ. Nĩ ndrê drê, ngbãangbânõ rí, mã gólâ Ôvârí drí âjólé úrú lésĩ rí ó'ê trá fêlâ âjú-'bá-âzí drígá.

⁴² Gólâ âmâ drĩ-bã fê 'bá rí trá ânĩ'á. Nĩ ngâ úrú, mã nĩ ró rú úsúlí gólĩyí bê lâtĩ 'á."

Tã ódrí Yésũ rí rüzó rí

(Mâtáyō 26.47-56; Lúkã 22.47-53; Yōwánĩ 18.3-12)

⁴³ Yésũ òtírĩ rĩ úlĩ átálé rí, Yúdã gólâ â'dó 'bá ãlô lâjõ'bá mùdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ Yésũ kâ rí 'bá yĩ 'ásĩ rí drí âcázó. Gólâ âdrĩ òjílã tĩlĩlĩ kpãã yĩ bê. Gólĩyĩ cú lĩgú mbêlësó-mbêlësô rí 'bá yĩ bê, gõ'dá kpá pĩdrĩgú kũjũbĩ-kũjũbĩ rí 'bá yĩ bê. Òjílã tĩlĩlĩ âjólé Yúdã bê 'dĩ 'bá yĩ, drĩ-'bá ángĩ Yúdã yĩ kâ rí 'bá yĩ, lâ'bĩ ìmbá 'bá yĩ, gõ'dá kpá òjílã gólĩyĩ â'dó 'bá sĩsĩ-lésĩ rí 'bá yĩ bê âjõ gólĩyĩ nĩ.

⁴⁴ Drê ãkpãkã'dã gólĩyĩ âcá drê kô'dáwá rí, Yúdã rí 'dĩ lē tã-drĩ trá kíri ró òjílã tĩlĩlĩ 'dĩ 'bá yĩ drí Yésũ rí â'dázó. Gólâ kĩ òjílã rí 'dĩ 'bá yĩ drí rí, "Òjílã gólâ mã drí âmvólé gõzó bĩ-'bálé lâ vólé rí, 'dĩ gólâ ì'dĩ ânĩ drí rũlĩ ąngbũ òmbélé njĩrí-njĩrí trólé vólé lôkĩ-lôkĩ lâ ró rí."

⁴⁵ Nĩngá sĩ, gólĩyĩ âcá bê rí, kôrô Yúdã drí ânĩzó Yésũ rí zĩlĩ "Tã ìmbá 'bá!" gõ'dá gólâ rí âmvózó gõzó bĩ-'bálé lâ vólé.

⁴⁶ Ítĩ rí, kôrô ągô 'dĩ 'bá yĩ drí ngãzó ndrõlé ąngbũ Yésũ drĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ Yésũ rí rüzó.

⁴⁷ Bê trá ítĩ rí, lâjõ'bá Yésũ kâ ãlô rí drí ngãzó lĩgú mbêlësõ íyĩkâ ąngĩlĩ ąhõwã, fókã lâ 'ásĩ rú füzó. Gõ'dá drĩlã ągô ązã ãlô rí bĩ lâ gãzó njĩyã.

Āgō 'dĩ rû ì'bũ 'bá drĩ-'bá drĩ-'bá āzĩ drĩĩ kâ rĩ ì'dĩ.

⁴⁸ Nĩngá sī, Yésũ drĩ tã âtázó òjílã dũũ 'dĩ 'bá yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ ânĩ âmã rũlĩ pĩdrĩgú ândrê ândrê bê gō'dá kpá lĩgú mbēlēsó-mbēlēsô bê â'dô tāsĩ yã? Mâ drĩ-'bá òjílã ònjĩ kâ 'ĩ mĩrĩ rú yã?

⁴⁹ Mã rĩ rĩlĩ ânĩ bê ìtũ vósĩ cé. Má rĩ rĩlĩ tã â'dalé ă'dĩ-drĩ jó ąngĩ Ôvârí kâ rĩ kâ 'á. Drē má â'dô bê tólã rĩ, nĩ rú mã kô. Gō'dá 'dĩ rĩ'á mbĩ, tã tã ìgĩ Ôvârí kâ drĩ âtalé rĩ drĩ rû 'ězó.”

⁵⁰ Ītĩ rĩ, lăjó'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ drĩ Yésũ rĩ âyézó, gō'dá ngăzó rălé ìyĩ vólé.

⁵¹ Gō'dá āgō ānjĩ ālô ítã tãndĩ gō 'bá tākó yĩ rú rĩ trá rĩ'á 'dē'á Yésũ vósĩ. Gō'dá òjílã 'dĩ 'bá yĩ ndrô ìyĩ bê ąngbũ drĩ lâ rĩ,

⁵² drílã ìyĩ ânjózó ăpōwã, ítã ìyĩkã ālô 'dĩ âyélé gólĩyĩ drĩgá, răzó ùndú ró.

*Tã Yésũ rĩ ăjızó drĩ-'bá Yúdă yĩ kâ ândrá rĩ
(Mătáyō 26.57-68; Lúkă 22.54-55, 63-71;
Yōwánĩ 18.13-14, 19-24)*

⁵³ Nĩngá sī, òjílã 'dĩ 'bá yĩ drĩ Yésũ rĩ drĩzó ăjĩlĩ āmbá drĩ-'bá ąngĩ Yúdă yĩ kâ rĩ 'bá yĩ kâ rĩ ândrá. Drĩ-'bá ąngĩ ăzã 'bá yĩ 'dó ndrĩ lă'bĩ ĩmbá 'bá yĩ bê, gō'dá gólĩyĩ â'dó 'bá sısĩ-lésĩ rĩ 'bá yĩ bê drĩ rû ê'bézó tũ tólã.

⁵⁴ Gō'dá Pétērô drĩ ngăzó 'dělé Yésũ yĩ vó gĩã jējē ró vólé 'álã. Vó lâ sī, drílã âfızó kírĩ ă'dĩ-drĩ āmbá drĩ-'bá ąngĩ Yúdă yĩ kâ rĩ 'bá yĩ kâ rĩ kâ 'á. Tólã drĩlĩyĩ rĩzó lăsjĩ yălé kpākã ālô lómígówá 'dĩ 'bá yĩ bê.

⁵⁵ Gō'dá jó 'álã rĩ, drĩ-'bá ąngĩ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ 'dó tã kĩ 'bá ăzã 'bá yĩ bê rĩ'á zã ìyĩ tã ífĩ lōndã'á

lô'bālé Yésū rú cú ítí, ã'dô ró bê gólâ rî füzó volé. Níngá sī rî, Yésū rī'á cú ítí tã ònjī ãkó.

⁵⁶ Òjílã dūú ádô ìyī ònjō trá Yésū rú. Gõ'dá ònjō drīlīyī lô'bālé Yésū rú 'dī 'bá yī 'bé drī kô ãlôwálâ.

⁵⁷ Òjílã ùrûkâ 'bá yī ngâ ìyī ádrélé cú ùrû tã lô'bālé Yésū rú ònjō sī kī nī rî,

⁵⁸ “Mã ârī gólâ trá tã átá'á kī nī rî, yī â'dô jó ángí Ôvârí kâ òjílã mvá drī bélé nī nô úfú'á ìzálé volé. Gõ'dá kâyī nâ sī, yī â'dô jó ázâ Ôvârí kâ òjílã mvá drī bélé nī kô'dáwá rî bē'á.”

⁵⁹ Gõ'dá ònjō gólīyīkâ 'dī â'dô bê kpá trá lé ítí rî, 'bé drī kpá kô úlī ázâ drīlīyī lô'bālé trá rî 'bá yī bē.

⁶⁰ Níngá sī, ãmbá drī-'bá ángí 'dī 'bá yī kâ 'dī drī ngázó ádrélé ùrû tã kī 'bá ndrī ándrá, tãlâ Yésū rî ìjílí tã ìjī sī. Ítí gólâ kī Yésū drī rî, “Ní lôgõó úlī ãmbá òjílã nô 'bá yī drī rīzó ání ãlī ãjólé ì'dī sī lâ nō kô yã?”

⁶¹ Lé ítí rî, Yésū rî íyíngá gbõ títí ró úlī ìjílí 'dī drī lâ lôgõ ãkó.

Drī-'bá drī-'bá Yúdã yī kâ 'dī 'bá yī kâ 'dī drī Yésū rî ìjízó kpá ó'dí tã ìjī sī kī nī rî, “Ní ìsū áníkâ bê rî, ní 'díyī pã 'bá ájólé ùrú lésī rî ì'dí, gõ'dá kpá Ôvârí gólâ tãndī ãkī rî mvá lâ 'í yã?”

⁶² Níngá sī, Yésū drī tã-drī lôgõzó kī, “Pãtī, mã fí ì'dí gólâ ní drī tã lâ átálé 'dī. Gõ'dá nī â'dô mã gólâ Ôvârí drī ájólé ùrú lésī nô ndrē'á kâyī rî gógó 'dī sī, má òtírī rī Ôvârí mbârâkã ãkī rī drī-ágó drī lésī ró rî, nī â'dô kpá ámâ ndrē'á ágõ-ágõ rî 'dī sī ángó nō 'á mbârâkã Ôvârí kâ bē.”

⁶³ Nīngá sī, drī-'bá ąngí 'dī drí ngāzó ōmbā ró. Drílā ítá íyíkā sīzó ōmbā sī, gō'dá tā átázó kī nī rī, “Ícá gō'dá kō ōjílā āzā 'bá yī drí kpá ngāzó íyí úlí átálé tị gā 'bá ró.

⁶⁴ Ānī ōjílā nô 'bá yī, nī árí lā'dá gólâkâ Ôvârí rú nõ trá. Āgô nõ lē íyí 'bâlê â'dólé Ôvârí kâtí, 'dī sù kô. Ā'dô bê trá ítí rī, mã lēē gō'dá tị gā 'bá āzā kô. Tā įsū ānīkâ tā 'dī 'á rī íyíkâ ąngô tí ró yā?” Gō'dá nīngá sī, gólīyī drí ngāzó 'dó tā kílí Yésū rú kī nī rī, “Úfú gólâ volé.”

⁶⁵ Ítí rī, lómígówá āzā 'bá yī drí ngāzó rī'á tū lúwúlí gólâ rú. Drílīyī gólâ rī līfī ômbézó kpâąkū ítá sī. Gō'dá gólīyī drí rīzó Yésū rī âdīlī drí mbâcīkō sī kī kī. Gō'dá ągōzó íyí tā átálé kī nī rī, “Ní kī yí ā'dô tā ąngū 'bá 'í rī, ní â'dâ drē ngbâąngbânō ngátá ā'dí dī nī âmâ lăfálé sī nī yā rī.” Gō'dá ítí rī, lómígówá āzā 'bá yī gólīyī lăfálé 'ásī drí gólâ rī trōzó cālê rōô.

*Tā Pétērō drí tị gāzó Yésū rú sī rī
(Mătáyō 26.69-75; Lúkă 22.56-62; Yōwánī
18.15-18, 25-27)*

⁶⁶ Yésū ōtírī 'bāā drē tā kī 'bá ândrá jó 'álâ rī, Pétērō drí rīzó íyíkâ ąkpā ą'dī-drī 'á ívī. Ízámvá âlô gólâ â'dó 'bá rú į'bū 'bá drī-'bá ąngí 'dī kâ rī ró drí ânīzó ąnyī Pétērō lăgátí ą'dī-drī 'á.

⁶⁷ Gō'dá nīngá sī, gólâ ndrê bê Pétērō rī'á lăsị tị rī, drílâ ngāzó gólâ rī ndrêlé trīj. Nīngá sī rī, drílâ tā átázó kī nī rī, “Hé, nī ákī fí kpá Yésū Năzărétă lé 'bá ró rī bê!”

⁶⁸ Ítí rī, Pétērō drí tị gāzó dó. Gólâ kī nī rī, “Má nị tá ánīkâ rī'á átálâ 'dī 'bá yī kô'dává. Má nị

ãgô 'dĩ kô." Gõ'dá Pétērō drí ngãzó nĩlĩ gólé áťĩ ndõgõ kâ tị 'álâ ró. Kôrô 'ạ'ú-lúgú drí cịrị 'bếzó.

⁶⁹ Gõ'dá rú ị'bũ 'bá ízámvá ró 'dĩ ndrè bê gólá âdrérê 'á áťĩ ndõgõ kâ rị tị 'álâ rị, drílâ ngãzó tã âtálé kpá ó'dí òjílã gólĩyị â'dó 'bá trá âdré'á ãnyị rị 'bá yị drí kị nĩ rị, "Má nị trá, ãgô nō rĩ'á òjílã Yésũ kâ ỉ'dĩ."

⁷⁰ Ítí rị, Pétērō drí tị gãzó kpá ó'dí kị, "Â'dó má ỉ'dĩ kô."

Gõ'dá ịtú-pá dā vósĩ rị, òjílã gólĩyị rị 'bá âdrélé ãnyị Pétērō lặgátị rị 'bá yị drí ngãzó tã âtálé kị nĩ rị, "Pặtị, nị rĩ'á ãlô òjílã Yésũ kâ rị 'bá yị 'ásĩ, tãlâ ní ãnĩ Gãlĩláyã lésĩ."*

⁷¹ Gõ'dá Pétērō drí ngãzó íyị lâtrílí kị nĩ rị, "Õzō má ãâdô ònjō 'í rị, ngá ãzâ ò'ê mâ. Nĩ fú mâ tãkó kô. Má nị ãgô ãnĩ drí rĩ'á tã lâ âtálé 'dĩ kô."

⁷² Nĩngá sị, kôrô 'ạ'ú-lúgú drí cịrị 'bếzó ândâlâ rị lâ ró. Nĩngá sị, úlị Yésũ kâ âtálé trá kị'á nĩ rị, drê ãkpãkã'dã 'ạ'ú-lúgú 'bé cịrị kô ândâlâ rị rị, ní â'dô tị gã'á kị nĩ rị, yị nị mã kô'dáwá ândâlâ nâ rị drí kôrô ágázó Pétērō drị. Ítí rị, kpặáfụ Pétērō drí fũzó ãwó bê ònjị tệtê ró ịlĩndrị bê cõrõ-cõrõ tã ònjị íyíkâ 'dĩ tãsị.

15

*Tã kúmú Pílátô drí tã Yésũ kâ kịzó ányâ ró rị
(Mătáyõ 27.1-2, 11-26; Lúkã 23.1-5, 13-25;
Yõwánĩ 18.28-19.16)*

* **14:70** 14.70 Gólĩyị ári Pétērō rị gbórókõ trá òzõ Gãlĩláyã lé 'bá kâtí.

¹ Ākpā cǐnó, gólǐyī tā kǐ 'bá ró rī yī ndrī drī rīzó ìyī tā ì'bǐlǐ ìyī lǎfálé 'ásī Yésū rú. Gólǐyī ì'dí drī-'bá ǎngí Yúdǎ yí ká rī 'bá yī, gō'dá gólǐyī sísí-lésī rī 'bá yī, lǎ'bí ìmbá 'bá yí bē. Nǐngá sī, drǐlǐyī tā-drī kǐzó Yésū rī ômbélé drǐlǐ ǎjǐlǐ kúmú Pīlátō* ǎndrá, Pīlátō òlě ró tā-drī bē gólá rī fūzó.

² Gō'dá nǐngá sī, gólǐyī fǐlǐ bē kúmú Pīlátō drǐlǐ jó 'álá tā Yésū ká 'dǐ ngǐlǐ drǐlǎ rī, Pīlátō drī ngǎzó Yésū rī ìjǐlǐ kǐ, "Ní ì'dí kúmú ǎngí òjǐlǎ ǎníká Yúdǎ yí ká rī ká yā?" Nǐngá sī, Yésū drī tā ìjǐ kúmú ká 'dǐ drī lǎ lôgōzó kǐ, "À'bǎ'á fí òzō ní drī ǎtálé 'dǐ tí."

³ Nǐngá sī, drī-'bá ǎngí Yúdǎ yí ká 'dǐ 'bá yī drī ngǎzó tā â'bǎlé kpá ó'dí Yésū rú. Gólǐyī kǐ nǐ rī kúmú Pīlátō drī rī, Yésū ò'ê tā ònjǐ trá dūu.

⁴ Gō'dá tǎlǎ úlǐ 'dǐ 'bá yī tǎsī rī, Pīlátō drī ngǎzó Yésū rī ìjǐlǐ kpá ó'dí, "Ní â'dô tā nô drī lǎ lôgō'á trá yā? Ní ǎrǐ tā ònjǐ ǎníká 'èlé dūu nô tā lǎ trá yā?"

⁵ Â'dô bē ìtí rī, Yésū lôgōó tā ìjǐ 'dǐ drī lǎ kô kúmú Pīlátō drī ǎlôwálá. Ìtí rī, Pīlátō rī tǐ drī ǎ'dízó ndrú.*

⁶ Gō'dá lǎ'bí ǎzǎ kpá bē rǐ'á kǎyǐ kǎrámǎ lǎvũ-lǎvũ kôró ká nǎ 'á, ódrǐ òjǐlǎ ǎlô ìnjǐzó volé gǎnǐmǎ 'ásī. Òjǐlǎ gólá ódrǐ njǐlǐ ìnjǐlǐ rī, gólá ì'dí ìnjǐlǐ gǎnǐmǎ 'ásī.

* **15:1** 15.1 Pīlátō Gólá ì'dí kúmú Rómǎ 'bá ká rǐ 'bá 'bǎdrǐ Yúdǎyǎ ká drǐlǐ rī. Drī-'bá Yúdǎ yí ká 'dǐ 'bá yí ǎjǐ Yésū trá gólá ngálá, tǎlǎ rǐ'á cé kúmú Rómǎ ká rǐ 'bá yí ì'dí tā-vó òjǐlǎ ká kǐlǐ rǐ'á fūlǎ. * **15:5** 15.5 Pīlátō ìsū tā kǐ, Yésū â'dó kô tā ònjǐ tètē 'è 'bá 'í. Tǎ 'dǐ tǎsī rī, Pīlátō rī tǐ drī ǎ'dízó, tǎlǎ Yésū ǎtá tā mbǐmbǐ ìyí nyǎányá pǎzó kô.

7 Āgō āzâ bê rĩ'á gǎnimǎ 'á, rú lâ Bārábā. Gólīyī rĩ'á ōjílā ūrūkâ gǎ 'bá trá īyī kōrá ró rĩ 'bá yī bê. Bārábā rĩ gógó fù ōjílā āzâ 'bá yī trá kâyī gólâ drí tǎ sōzó ōjílā 'á rú jálé kōrá ró mūrī Rómā kâ rú rĩ sī.

8 Tālā lâ'bí 'dī tāsī rĩ, ōjílā tǐlǐlǐ drí ânīzó īyī kúmú Pīlátō ngálā tǎ ījílí gólâ tǐ ōjílā ālō gǎnimǎ 'á rĩ īnjī-īnjī lâ volé rĩ tāsī, ōzō gólâ drí rĩrĩ trá 'ēlā ndrō vósī cé ĩtú kārāmā rĩ 'dī kâ tú rĩ kâtí.

9 Nīngá sī rĩ, kúmú Pīlátō drí ngāzó ōjílā rĩ 'dī 'bá yī ījílí kī nī rĩ, “Nī lē má īnjī kúmú ǎngí ānī Yúdǎ yī kâ nō ĩ'dī volé gǎnimǎ 'ásī yǎ?”*

10 Pīlátō ījī tǎ 'dī ĩtí lâ 'dī ró, tǎlā gólâ nǐ trá dódó kī nī rĩ, drī-'bá Yúdǎ yī kâ 'dī 'bá yī 'ē īyī Yésū rĩ rǔlǐ ājílí yī drí, tǎlā drī-ǎcē Yésū kâ 'dī āgī-āgī gólīyī lǐfǐ.

11 Gō'dá drī-'bá rĩ 'dī 'bá yī lēé īyī tǎ rĩ 'dī kō ālōwálā. Gō'dá gólīyī rĩ īyíkâ trá zāâ tǎ sōlé ōjílā tǐlǐlǐ 'dī 'bá yī 'á, ā'dô ró tǎ ījílí Bārábā rĩ īnjízó ĩ'dī volé gǎnimǎ 'ásī Yésū rĩ vō 'á.

12 Nīngá sī, Pīlátō drí gólīyī ījízó kī, “Nī lē má ō'ē ā'dô ĩ'dī gólâ ódrí zǐlǐ trá kúmú Yúdǎ yī kâ ró nō drí yǎ?”

13 ĩtí rĩ, ōjílā tǐlǐlǐ 'dī 'bá yī drí ngāzó āngbálé kǎwō kī, “Īpâ gólâ ngárǎ fē lǎlǐ-lǎlǐ drī, tǎlā gólâ ōdrǎ ró bê volé.”

14 Nīngá sī, kúmú Pīlátō drí gólīyī ījízó kī, “Tālā ā'dô 'ī má drí tǎ ōnjí tētē 'dī 'ēzó yǎ? Gólâ 'ē ā'dô 'ī ōnjí tētē ró yǎ?”* Gō'dá ōjílā 'dī 'bá yī gǎ dó tǎ

* 15:9 15.9 Pīlátō ījī tǎ 'dī ĩtí 'dī, tǎlā gólâ lē tǐkó ōjílā 'dī 'bá yī ōlē ró īyī tǎ-drī Yésū rĩ īnjízó ĩ'dī gǎnimǎ 'ásī. * 15:14 15.14 Nī zǐ ulǐ ǎmbúkū Pīlátō kâ Lúkǎ 23.22 'á.

ârlí. Gõ'dá gólīyī ôtrê gbõ ătī 'álâ úrû kī nī rī,
 “Ípâ gólâ fê lălî-lălî drī òdrâ ró vólé.”

¹⁵ Nīngá sī, kúmú Pīlátō lē trá tā gólâ ôjīlā tīlīlī
 'dī 'bá yī drī lēlé rī 'èlé gólīyī drī. Tā rī 'dī tāsī,
 Pīlátō ní drī Bārābā rī ìnjízó vólé gānīmă 'ásī,
 ôzō ôjīlā rī 'dī 'bá yī drī lēlé rī kâtí. Nīngá sī,
 gólâ drī ngāzó tā átálé ăjú 'bū 'bá íyíkâ rī 'bá
 yī drī, ă'dô ró bê Yésū rī cāzó ônjóró'bí sī ndīrī-
 ndīrī, gõ'dá gólâ rī trōzó fēlé ôjīlā gólīyī 'ě 'bá
 gólâ rī ìpálé ngarə fê lălî-lălî drī rī 'bá yī drī.

*Tā ăjú 'bū 'bá Pīlátō kâ drī īyī 'dásī 'ēzō Yésū
 rú rī*

(Mātáyō 27.27-31; Yōwánī 19.2-3)

¹⁶ Ítí rī, ăjú 'bū 'bá Pīlátō kâ 'dī 'bá yī drī Yésū
 rī drīzó ăjīlī ă'dī-drī jó ăngí* kúmú ămbá rī kâ rī
 'álâ. Gõ'dá gólīyī câ bê tólâ rī, drīlīyī ăjú 'bū 'bá
 ăzâ 'bá yī ăzízó ndrī tū.

¹⁷ Gõ'dá nīngá sī, gólīyī drī ítá bí ăkū kăākâ
 dādā lâ ró rī âtrōzó gólé dīrī gbāā Yésū rī úwú
 'ásī. Nīngá sī, gólīyī gâ kpá púrūcī gárá pālé ôzō
 íťítī kâtí ăpă kúmú ăngí kâ ró ăsálé ătrā Yésū
 drī. Gólīyī 'ê tā 'dī 'bá yī íyíkâ 'dó, tălâ Yésū rī
 gógó ôlêndrê ró kúmú ăngí kâtí.

¹⁸ Vó lâ 'ásī, ăjú 'bū 'bá 'dī 'bá yī drī ngāzó rī'á
 ôtrélé Yésū drī, gólâ rī gū'á īyī kī, “Mă 'ê nī-bê-
 yā ní drī kúmú ăngí ôrī Yúdă yī kâ rī kâ.”

¹⁹ Gólīyī tī 'ă'í kpá Yésū ândrá ândálé ândálé
 ôzō gólâ rī ìnjīrī kâtí. Nīngá sī rī, drīlīyī Yésū rī
 drī cāzó pīdrīgú sī kpōwě-kpōwě ândálé ândálé,

* **15:16** 15.16 Órī jó ăngí rī 'dī zīlī Pārētōriyā. Ítō lâ kī, jó kúmú
 ăngí kâ.

gõ'dá rĩzó tũ lûwúlĩ lĩfĩ lâ 'ásĩ ândálé ândálé. 'Dĩĩ 'bá yĩ ndrĩ 'dó 'dásĩ 'ě'ě 'ĩ Yésũ rú.

²⁰ Gõ'dá 'dásĩ 'ě'ě 'dĩ ícâ gólĩyĩ bê trá rĩ, gólĩyĩ drĩ ítá kâákâ drĩlĩyĩ gólé trá rú'bá lâ 'á rĩ ãnjízó gõzó ítá gólâkâ rĩ âtrólé ĩ'dĩ âsólé rú'bá lâ 'á ó'dĩ. Drĩlĩyĩ gólâ rĩ drĩzó âjĩlĩ vō 'ězó gólâ rĩ ãpálé fê lậ-lậlậ drĩ rĩ 'álâ.

Tã Yésũ rĩ ãpázó fê lậ-lậlậ drĩ drălé rĩ

(Mătáyō 27.32-44; Lúkã 23.26-43; Yōwánĩ 19.17-27)

²¹ Yésũ trá rĩ'á fê lậ-lậlậ nĩ'á nĩzó ĩ'dĩ bê lâ vō õjĩlã ãpâ kâ rĩ 'álâ. Gõ'dá pávó 'á rĩ, Yésũ rĩ fãfã drĩ rũ ndězó. Gõ'dá ícâ kô drĩlã rĩzó zãâ fê lậ-lậlậ íyĩkâ 'dĩ nĩlĩ. Tólã ãgô ãzã bê Kĩrénê lé 'bá 'ĩ pávó tĩ 'á, rú lâ Sĩmónã.* Sĩmónã rĩ nĩ'á Yērōsãlémã 'álâ 'bãdrĩ mvá íyĩkâ rĩ lésĩ. Gõ'dá ãjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĩ ãsũ gólâ bê pávó 'á rĩ, drĩlĩyĩ gólâ rĩ 'bãzó mbârâkã sĩ fê lậ-lậlậ Yésũ drĩ ícálé nĩlã kô 'dĩ nĩlĩ Yésũ bê.

²² Ĩtĩ rĩ, drĩlĩyĩ Yésũ rĩ ãnjízó vō zĩlĩ Gõlõgótã rĩ 'álâ. Gõlõgótã 'dĩ ĩtõ lâ kĩ, vō ãvō drĩ fã kã.*

²³ Vō rĩ 'dĩ 'á tólã rĩ, ãjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ ngãzó rĩlĩ õdrã õnjálé trá ãlókõ bê rĩ âtrólé rĩ'á fêlã Yésũ drĩ mvũlĩ, ã'dô ró ngá lâzê-lâzê gólâ rú 'dĩ sĩ lâ ã'dĩlĩ. Gõ'dá Yésũ gã íyĩngá dó mvũlã.

²⁴ Nĩngã sĩ, ãjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ ngãzó ítã Yésũ kã ãngĩlĩ vólé, gõ'dá gólâ rĩ trõzó ãpálé ngãrã fê lậ-lậlậ drĩ, gõzó ítã gólâkâ âtrólé lãfãlã cãlé iyĩ vō 'ásĩ, gõ'dá ãzã tãndĩ rĩ âtrõzó vũlĩ

* **15:21** 15.21 Sĩmónã rĩ 'dĩ ãlêkêzãndã rĩ átã 'ĩ Rũfũsã bê.

* **15:22** 15.22 Úzĩ vō 'dĩ vō ãvō drĩ fã kã, tãlã úũfũ tã õnjĩ 'bã trá dũũ vō 'dĩ 'á.

gōmārī sī, tālā gólīyī lē ndrēlā ngātá ítá rī 'dī á 'dē'á ã'dī drí yā rī.

²⁵ Itú-pá gólīyī drí Yésū rī ípázó rī trá rī'á nji-drī-lâ-sù cīnó.

²⁶ Nīngá sī, tā â'bālē Yésū rú rī ígīzó ngá tā â'dâ kâ drī trólē ípálé gá fē lâlî-lâlî 'dī drī Yésū rī drīlī 'á. Tā â'bā ígīlī Yésū rú 'dī rī'á nōtī,

NŌŌ RĪ'Á KÚMÚ ANĠI YÚĐA YÍ KĀ RĪ Ī'DĪ.

²⁷ Itú gólâ Yésū rī ípázó 'dī tú rī, úpâ ngá ôpá 'bá âzâ 'bá yī kpá zālô rī gólâ rī gārâ drī 'á fē lâlî-lâlî drī. Ngá ôpá 'bá âzâ âlô rī úpâ íyíkâ gólē Yésū rī drī-ágó drī lésī, gō'dá gólâ âzâ rī íyíkâ gólē drī-lījī lâ lésī ró.

²⁸ (Tā ngá ôpá 'bá gólīyī ípálé Yésū rī gārâ drī 'á 'dī 'bá yī kâ â'dâ tā gólâ ígīlī trá búkū Ôvārī kâ 'á kī'á nī rī, "Úúsú gólâ trá tā ōnjī 'bá ró, ĩ'dī gōzó gólâ rī fūlī tā ōnjī 'bá âzī bē.")*

Īsáyã 53.12

²⁹ Ōjīlā gólīyī rī 'bá lậvūlī rī 'bá yī drī rīzó Yésū rī lô'dalé gōzó ĩyī drī ĩyálé. Nīngá sī, drīlīyī tā âtázó kī nī rī, "Nī kī nī rī, yī â'dô ícá'á cú jó ángí Ôvārī kâ úfúlī gō'dá kpá bēzó lâ jó ó'dí ró cé kậyī nâ sī.

³⁰ Bē trá ĩtī rī, ōzō ní ã'dô cú mbârākā bē rī, 'dōvó ní pā drē nī ngbāngbānō kậyī nō sī fē lâlî-lâlî 'dī drī sī."

³¹ Kpá té ōzō sīsī nā 'bá yī kâtī, drī-'bá ángí Yúđá yī kâ rī 'bá yī ndrī 'dó lā'bí ímbá 'bá âzâ 'bá yī bē drī ngázó ĩyī rīlī Yésū rī gūlī rōô ĩyī

* **15:28** 15.28 Tā ígīlī vérēsī 28 'á 'dī, tā ígī 'bá sīsī rī 'bá yī ígīlī kô.

lāfálé 'ásī kī nī rī, “Gólâ îcâ íyíkâ cé ôjílâ āzâ 'bá yī pālê ĩ'dî, gō'dá gólâ îcâ íyíkâ kô íyī nyāányâ pālê ôdrâ 'ásī.

³² Gólâ kī, yī ā'dô 'díyī pā 'bá 'î gō'dá kpá kúmú àngí ãmâ ôjílâ ĩsīrã'élê yī kâ ĩ'dî rī, 'dôvó gólâ āârī vūdrī fê lâlî-lâlî drīī sī ngbāângbânô, tâlá mã ndrê ró drê gólâ rī mbârâkâ, gō'dá mã lê ró tâ gólâ 'á.” Gō'dá ngá ôpá 'bá gólīyī rī Yésū bê fê lâlî-lâlî drīī rī 'bá yī gū ĩyī kpá gólâ.

Tā Yésū drī drāzó rī
(*Mātáyō 27.45-56; Lúkã 23.44-49; Yōwánī 19.28-30*)

³³ ĩtú-pá mūdrī-drī-lâ-ngâ-rī sī, ĩtú gǎgǎlīgǎ sī ĩnīrīkúwá drī 'bǎdrī límózó ndrī gúndrī tâ lâràkô ró. ĩnīrīkúwá 'dī límô 'bǎdrī njâlê bũúũ ĩtú-pá nâ 'á.

³⁴ Gō'dá ĩtú-pá nâ 'dī 'á rī, Yésū drī ngāzó trêlé ûrû Ārāmáyâ tī sī kī nī rī, *Ēlôyī, Ēlôyī, lámã sãbãkãtãnī?* ĩtô lâ kī, “Ôvârí ámakâ, Ôvârí ámakâ, ní áyê mã ā'dô tãsī yã?”

³⁵ Gō'dá nīngá sī, ôjílâ ũrûkâ 'bá yī rī 'bá ádrélé ĩyī ãnyī rī 'bá yī árílí bê ĩyī úlí Yésū kâ 'dī rī, gólīyī nīī tâ ífí lâ kô, gō'dá drīlīyī ngāzó tâ âtálé kī, “Hé! Nī árí drê úlí gólâkâ 'dī. Gólâ rī'á tâ àngũ 'bá Ēlīyã rī zī'á ânílí íyī pālê.”

³⁶ Vó lâ sī, àgô āzâ drī ngāzó rãlé nī'á ngá āzâ ôzô cōfó kâtí rī âtrôlé. Drílâ trôzó lâ sôlé ôdrá ã'dí 'á gôzó sôlá fê mvá sílí, gō'dá ñngázó lâ ĩjólé Yésū drī ndrôlé.* Nīngá sī, drílâ tâ âtázó ôjílâ āzâ 'bá yī drī kī nī rī, “Nī rī drê njūrũ

* **15:36** 15.36 Ôdrá ã'dí 'dī ôfê Yésū drī 'dī rī ãã'dí ró lūmvû lôvó rī 'bá gólâ rī 'élê 'dī bê.

ngbāangbânō ndrēlâ ngātá Ēlīyā â'dô âcá'á fí trá gólâ rî pālê yā rî.”

³⁷ Ītí, Yésū drí kpá ngāzó trēlé ûrû ó'dí gō'dá lôvó-lôvó âyézó.

³⁸ Gō'dá Yésū drā bê rî, ítá bî 'bālê jó mvá* tí jó ángí Ôvârí kâ 'á rî drí ngāzó sīlí ãkperē ûrú lésĩ būúũ vūdrí.

³⁹ Nīngá sī, drĩ-'bá ãjú 'bũ 'bá kâ gólâ âdré 'bá Yésū ândrá rî ârílí bê Yésū rî trētrē gō'dá ndrélé bê lătî Yésū drí drāzó 'dĩ rî, drílâ gōzó tã âtalé kī, “Pătĩ! Āgô nō rĩ'á Ôvârí rî mvá 'î.”

⁴⁰ Gō'dá nīngá sī, ôkó ûrûkâ 'bá yí Yésū rî lē 'bá trá rî ãyíkâ gĩâ âdré'á ãyí nătí Yésū rú sī rĩ'á ãyí gólâ rî ndrē'á drārē 'á. Gólĩyí lăfálê 'á rî, rĩ'á Măriyā Măgădălă, Sălómê, gō'dá kpá Măriyā Yăkóbă gólâ dăwá ró rî ândrê yí Jósê bê.

⁴¹ Gălĩláyă 'álâ rî, ôkó nâ 'dĩ 'bá yí lôbê ãyí Yésū rî vó trá, gólĩyí fê ngá nyānyā trá tólâ Yésū yí drí lăjó'bá ãyíkâ 'dĩ 'bá yí bê. Gō'dá ôkó âmbá dũũ gólĩyí ânĩ 'bá trá Yésū bê Yērôsălémă lésĩ rî, kpá 'dó bê ndrĩ rĩ'á ãyí tólâ ôkó nâ 'dĩ 'bá yí bê.

Tă ódrí Yésū rî âvô 'băzó ũgí 'á rî

(Mătáyô 27.57-61; Lúkă 23.50-56; Yōwánĩ 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Yésū drā té ģtú gólâ ôjílă drí rĩzó ãyí êdélé kăyí gólâ lôvô-lôvô kâ rî tāsĩ rî 'á. Kăyí rî 'dĩ ģ'dĩ sģsģ Săbģ drí sģ. Tólâ âgô âzâ bê rĩ'á rú lâ Yôsépă Ārămătáyă lésĩ. Gólâ âgô ģnjĩ-ģnjĩ 'ģ gólĩyí drĩ-'bá

* **15:38** 15.38 Jó mvá 'dĩ cé vō tībê âmbá âlô drĩ-'bá ángí Yúdă yí kâ rî 'bá yí kâ drí rĩzó filí 'á lâ, nĩ'á Ôvârí ngálâ rî ģ'dĩ. Ngbāangbânō ģ lâ hũwă tã lē 'bá ndrĩ drí fģzó Ôvârí ândrá.

Yúdǎ yí kâ rî 'bá yí lâfálé 'ásī. Gólâ rî trá tã lē'á Yésũ 'á gō'dá gólâ rî âgō-âgō ãngó nõ 'á rî tēlé. Gō'dá lạnjátúlí âcâ bê rî, drílâ ngâzó íyí fĩ zálé ngâzó nĩlĩ kúmú Pílátō ngálâ Yésũ rî ãvõ tāsī, tãlâ yí ôlậpị ró bê drē ãkpākã'dã kậỵ lỏvỏ-lỏvỏ kâ rî âcá drē kô.

⁴⁴ Gō'dá ulĩ kĩzó nĩ Yésũ ôdrã trá rî drĩ ẽ'dē dãzó Pílátō rú. Nĩngá sĩ, drílâ drĩ-'bá ấյս 'bũ 'bá kâ ậչոյ ălô yí ngálâ ijilĩ ngátá fĩ tã pậյս 'i kĩzó nĩ rî, Yésũ ôdrã trá yã rî.

⁴⁵ Gō'dá gólâ ârĩlĩ bê kĩ, pậյս Yésũ drã trá rî, drílâ tã-drĩ lẻzó Yỗsépã yĩ drĩ Yésũ rĩ ãvõ trỏlé nĩ'á 'bãlã.

⁴⁶ Ítĩ rĩ, Yỗsépã yĩ drĩ ítá tãndĩ mvễmễvễ âtrỏzó, gỏzó Yésũ rĩ ãvõ âtrỏlé fê lậլ-lậլ drյս sĩ, gō'dá ítá 'dĩ âtrỏzó Yésũ rĩ ãvõ gỏzó i'dĩ sĩ lâ ngóló-ngóló. Nĩngá sĩ, trỏzó lâ 'bãlé ũgị gólâkã drílâ 'dլլ 'dլլ únĩ 'á rĩ 'á. Vó lâ sĩ, drílâ kúnị úngủ ạngị lỉlỉzó ndũũ ũgị 'dլլ tị.

⁴⁷ 'Dĩ Mãriyã Măgădălã yĩ Mãriyã gólâ Jốsê rĩ ândrê ró rĩ bê, drỉlyĩ ngâzó 'dẻlé iyĩ Yỗsépã yĩ vó nĩ'á vỏ gólâ Yésũ rĩ ãvõ 'bãzó rĩ ndrẻlé.

16

*Tã Yésũ drĩ lỉdrỉzó ôdrã 'ásĩ rĩ
(Mătáyô 28.1-8; Lúkã 24.1-12; Yỗwánĩ 20.1-10)*

¹ Gō'dá kậỵ lỏvỏ-lỏvỏ kâ ndẻ rủ bê ỳtủ-pá nặ-kázĩyã sĩ lạnjátúlí bê rĩ, Mãriyã Yăkỏbã rĩ ândrê, gō'dá Mãriyã Măgădălã lẻsĩ rĩ, Sălómễ yĩ bê drĩ ngâzó iyĩ nĩlĩ ălỏkỏ dỏ ró gỏlỹyĩ drĩ gỉlĩ trá rĩ âtrỏlé ânỉzó i'dĩ bê lâ lỏ'dẻ drĩ 'ălã ỉnỉlĩ Yésũ rĩ ãvõ rú.

2 Kâyi ãlô kâyi lôvô-lôvô kâ vósĩ rĩ,* drílĩyĩ ngãzó nĩlĩ ãyĩ ãkpãkã'dã 'bôlôwá ãwó sĩ. Gõ'dá ãtũ drĩ ãfôrê 'á rĩ, drílĩyĩ cãzó ló'dé drĩ 'álâ.

3 Drê gólĩyĩ ãkpãkã'dã lãtĩ 'á rĩ, gólĩyĩ ãjĩ tã trá ãyĩ vô 'ásĩ kĩ, “Ã'dĩ ã'dô kó kúnĩ ãngũ ãngĩ ãgĩ tĩ 'dĩ jã'á vólé ãmã drĩ nĩ yã?”

4 Gõ'dá gólĩyĩ ãngã bê drĩ vô ndrêlé ãtĩ 'álâ rĩ, drílĩyĩ ngã ndrêzó, kúnĩ ãngũ ãngĩ ãgĩ tĩ rĩ ójã trá vólé.

5 ãtĩ, drílĩyĩ ngãzó fĩlĩ cú ãgĩ 'álâ. Gõ'dá ãgĩ 'á tólã rĩ, gólĩyĩ drĩ ãgô ãnjĩ ãzã ndrêzó ãtã mvêêmvê ãcê kpĩrĩ-kpĩrĩ rĩ bê yĩ rú. ãgô ãnjĩ rĩ 'dĩ rĩ gólé drĩ-ágó lésĩ ró. Gõ'dá ôkó nã 'dĩ 'bã yĩ ndrê bê gólã ãtĩ rĩ, tĩ lã yĩ drĩ ã'dĩzó ãrĩ drĩ tã lãrãkô 'dĩ drĩ sĩ.

6 Nĩngã sĩ, ãgô rĩ 'dĩ drĩ ngãzó tã ãtãlé gólĩyĩ drĩ kĩ, “Nĩ 'ê ãrĩ kô. Nĩ lônã 'dĩ Yésũ Nãzãrêtã lésĩ rĩ ã'dĩ. Gólã ã'dĩ fũlĩ fê lãlĩ-lãlĩ drĩ rĩ. Nĩ ndrê vô gólã rĩ ãvô lãlãzó rĩ. Nĩ ndrê, ngbããngbãno gólã gõ'dá trá nĩngã yũ'dãwã. Gólã bê rĩ'á lédre-lédre ró. Gólã lĩdrĩ trá ôdrã 'ásĩ.

7 Nĩ ngã nĩlĩ tã 'dĩ pélé Pétêrô drĩ lãjô'bã ãzĩ lã yĩ bê. Nĩ pẽ gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, Yésũ trá rĩ'á nĩ'á Gãlĩlãyã 'álã gólĩyĩ ãndrã 'álã. Gólĩyĩ ã'dô gólã rĩ ndrê'á tólã, ôzô drĩlã ãtãlé trá gólĩyĩ drĩ sĩsĩ rĩ tĩ.”

8 ãtĩ, ôkó 'dĩ 'bã yĩ drĩ ngãzó ló'dé drĩ ãyélé rãzó, tãlã tĩ lã yĩ ã'dĩ trá ã'dĩ, gõ'dá gólĩyĩ trá ndrĩ ãrĩ ró kpã lãlã ró. Gólĩyĩ nĩjĩ tĩ kô ôjĩlã ãzãkã drĩ pãvó 'á, tãlã gólĩyĩ trá ãrĩ ró rôô.

* 16:2 16.2 Kâyi ãlô kâyi lôvô-lôvô kâ vósĩ 'dĩ rĩ'á kâyi Gĩmã kã ã.

*Tā ālīpī bükū nō ndēzó rī**

⁹ Gõ'dá Yésū lídrī bê õdrā 'ásī Gímā sī ākpākā'dā cjinó rī, drílā íyī â'dázó sísí Māriyā Māgādálā drí. Māriyā 'dī gólā Yésū drí líndrī ōnjí nji-drī-lā-rī lâdrózó trá vólé 'álā sī rī í'dí.

¹⁰ Nĩngá sī, Māriyā Māgādálā drí ngāzó nĩlí tã 'dī ngĩlí ōjílā gólīyī â'dó 'bá Yésū bê rī yī drí. Gólīyī trá ĩzã 'è'á, gõ'dá kpá āwó ró rōō.

¹¹ Gõ'dá Māriyā Māgādálā drí tã âtázó ōjílā 'dī 'bá yī drí kī nĩ rī, yī ōndrē Yésū trá, gólā lídrī trá. Gólīyī gā dó úlī Māriyā drí âtálé 'dī ârílí.

¹² 'Dĩ vósī, Yésū drí kpá íyī â'dázó lâràkô ngĩĩ āzã sī tã ârí 'bá rī rī 'bá yī drí, drílīyī rú úsúrī lãtī 'á nĩrī 'á 'bãdrī mvá āzã rī 'álã.

¹³ Nĩngá sī, tã ârí 'bá rī 'dī 'bá yī drí ngāzó gólé Yērōsālēmā 'álã nĩ'á kpá tã lâ pēlé tã ârí 'bá āmbúkū 'dī 'bá yī drí.* Gõ'dá tã ârí 'bá āmbúkū 'dī 'bá yī lēé ĩyī tã kpá kô úlī tã ârí 'bá rī 'dī 'bá yī drí pēlé 'dī 'á.

¹⁴ 'Dĩ vósī, Yésū drí íyī â'dázó lãjó'bá íyíkã mùdrī-drī-lā-ngã-ālô rī 'bá yī drí gólīyī drí rĩrĩ ngá nyálé rī 'á. Yésū drí tã lôgōzó gólīyī drī tã ōnjí gólīyíkã tãsī, tãlã gólīyī cú ĩtī tã lēlē ākó. Gólīyī gā trá dó úlī ōjílā Yésū rī ndrē 'bá trá rī 'bá yī kã ârílí Yésū rī gógó lídrī-lídrī lâ õdrā 'ásī rī tãsī.

¹⁵ Gõ'dá nĩngá sī, Yésū drí tã âtázó gólīyī drí kī, "Nĩ ngã lã'búlī 'bãdrī 'ásī ndrī tã âtī-âtī tãndí

* **16:8** 16.8 Tã ĩgĩ Márākō kã ādūkū lâ ró rī 'bá yī âvī trá. Í'dí tã ĩgĩ lópé 'bá āzã 'bá yī ĩgĩ ĩyī tã gólã vérēsī 9-20 'á 'dĩ nĩ. * **16:13** 16.13 Nĩ zī í'dígówá Yésū drí íyī â'dázó lãjó'bá rī 'dī 'bá yī drí bükū Lúkã kã 'á kápītã 24.

Ôvârí kâ ngílí òjílã drí ndrĩ kâkârà.

¹⁶ Áâ'dô òjílã gólĩyĩ tã lě 'bá trá tã âti-âti tândí Ôvârí kâ 'á gō'dá kpá lūmvū bābātízĩ kâ dāzō trá drĩ lâ ãyĩ rĩ pã'á. Gólĩyĩ gā 'bá ãyĩkâ dó rĩ, áâ'dô tã-vó gólĩyĩkâ kĩ'á ònjĩ ró.

¹⁷ Gólĩyĩ tã lě 'bá trá rĩ 'bá yĩ â'dô ãyĩ tã lâràkô nõ 'bá yĩ 'ě'á ã'dĩ. Gólĩyĩ â'dô líndrĩ ònjĩ lôfō'á vólé òjílã 'ásĩ âmâ rú zĩzĩ sĩ. Gólĩyĩ â'dô tĩ drĩlĩyĩ âtalé kô'dáwá rĩ âtá'á.

¹⁸ Gólĩyĩ â'dô ãnĩ rũ'á drĩ sĩ, ngátá òzō gólĩyĩ ũmvū ãlĩ trá rĩ, gólĩyĩ drãá kô. Gólĩyĩ â'dô drĩ 'bã'á ngá lâzé 'bá drĩ, tãlã òngã ró ãyĩ bê ngá lâzé 'ásĩ â'dólé rú'bá ã'dĩ sĩ."

¹⁹ Nĩngá sĩ, Yésũ âtã bê úlĩ ndélé lãjó'bá ãyĩkâ drĩ rĩ, ódrĩ gólã rĩ trōzó 'bũũ 'álã rĩlĩ drĩ-ágó Ôvârí kâ drĩ, ãngó rũlĩ Ôvârí bê.

²⁰ Nĩngá sĩ, tã ârí 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ ngãzó nĩlĩ tã âti-âti tândí Ôvârí kâ ngĩ bê òjílã drĩ vō 'ásĩ ndrĩ. Gō'dá Yésũ drĩ gólĩyĩ pãzó tã â'dalé òjílã drĩ kĩ, tã âti-âti gólĩyĩ drĩ âtalé 'dĩ rĩ'á pãtĩ tã lâràkô gólĩyĩ drĩ 'ële rĩ 'bá yĩ sĩ.

Í'dígówá nõ ãdũkũ lâ ã'dĩ nõ.

CXV

Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354